10 זייטען

פרייז 15 גראשען

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

נייער פאלקסבלאט

№ 187 | Łódź, Sroda, 12 Sierpnia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מיטוואך פ' ראה כ"ד אב תרצ"ו | 14-טער יאהרגאנג

דעקלאראציע פון דער פוילישער דעלעגאציע
אויפ'ן יודישען וועלט-קאנגרעס אין זשענעווע
וועגען דער לאגע פון יודען אין פוילען

זשענעווע, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון יודישען וועלט-קאנגרעס, האט די פוילישע דעלעגאציע פארגעלייענט פאלגענדע דעקלאראציע וועגען דער לאגע פון די יודען אין פוילען:

דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען, וועלכע שטעהט אין קאמף פאר איהר בירגערליכער און פאליטישער גלייכבערעכטיגונג און נאציאנאלער און קולטורעלער רעכט, קומט אויס צו ראנגלען זיך פאר דער עלעמענטארער רעכט פאר דערהאלטען זייער לעבען און פערמעגען.

די אנטיסעמיטישע אגיטאציע, וואס ווערט געפיהרט דורך די אנטיסעמיטישע פארטייען אין פוילען, האט זיך ברייט צעוואקסען אין לאנד און איינגעבירגערט זיך אין גרעסערע טיילען פון דער פוילישער געזעלשאפט, בעזונדערס איז די אנטיסעמיטישע כוואליע ווערט אריינגעדרונגען אין דער יוגענד.

די דאזיגע אנטיסעמיטישע כוואליע ווערט שטארקער פון טאג צו טאג און איהר הויפט-אויפגאבע איז געווארען די פולשטענדיגע פערניכטונג פון פוילישען יודענטום. דער פיזישער טעראר און ווירטשאפטליכער באיקאט, וואס ציהט זיך שוין פון יאהרען איז געקומען אין רעזולטאט פון א פערניכטענדער אגיטאציע, וואס ווערט געפיהרט פראנק און פריי און שטרעבט צו דערנידריגען און צו פערמיאוס'ען די יודישע קולטור, האט די אנטיסעמיטישע אגיטאציע זיך געשטעלט די אויפגאבע אויסצוטיילען דאס יודישע פאלק אלס א פרעמדען קערפער און די דאזיגע אגיטאציע האט אין א גרויסער מאס דערגרייכט איהר צוועק. יודען ווערען געמאכט פעראנטווארטליך פאר אלע אומגליקען פון לאנד. זיי ווערען פערשריגען אלס פערשפרייטער פון דעמאראליזאציע און פערדערבער פון דער קולטור. מען רעדט איין די פוילישע מאסען, אז די יודען זענען די סיבה פון דער עקאנאמישער נויט אין לאנד.

נישט אנטרעפענדיג בעצייטענס אויף דער נויטיגער געגענווירקונג מצד די געהעריגע פאקטארען, האט די אגיטאציע געבראכט כסדר אנטי-יודישע עקסצעסען, צו מענשליכע קרבנות און פילפאכער פערניכטונג פון יודישען פערמעגען.

זייט יאהרען בעמיהען זיך פערשידענע פאקטארען איינצושרענקען דאס געביט פון דער יודישער ווירטשאפטליכער טעטיגקייט.

די יודען ווערען ארויסגעשטויסען פון די פערשידענע ווירטשאפטליכע פאזיציעס, זיי ווערען נישט אנגענומען אויף קיין פאסטענס אין קאמונאלע און רעגירונגס אמטען.

דאס אלץ האט דערפיהרט דערצו, אז די יודישע מאסען אין פוילען ווערען דעקלאסירט און פויפעריזירט אין א שנעלען טעמפא. אויף דער יודישער גאס הערשט הונגער און נויט. דאס קולטורעלע לעבען געניסט נישט פון די מלוכה'שע און קאמונאל בודזשעטען און די פערארימטע יודישע בעפעלקערונג האט אליין נישט די מעגליכקייט צו אונטערשטיצען די יודישע פריוואטע שולען. פאר דער יודישער יוגענד זענען אלע וועגען פערשלאסען.

לעצטענס האט מען זיך גענומען צו צווינגען די יודישע מאסען צו עמיגרירען. דאס ווערט אויסגענוצט דורך די פוילישע אנטיסעמיטישע פארטייען פאר א פאליטיק, וועלכע פאדערט צו פערוואנדלען די יודישע מאסען אין פרעמדע, וואס זאלען ארויסגעשטויסען ווערען פון זייערע עקאנאמישע פאזיציעס און פערטריבען ווערען פון לאנד, וועלכע זיי האבען אין משך פון הונדערטער יאהרען מיטגעהאלפען אויפצובויען, און פאר וועלכען זיי האבען פערגאסען זייער בלוט. דאס יודישע פאלק האט דעריבער דאס אונצווייפעלהאפטע רעכט צו לעבען אין לאנד אונגעשטערט און פריי, געניסען פון שוץ מצד די פאליטישע און געזעלשאפטליכע פאקטארען צוגלייך מיט אלע אנדערע בירגער פון לאנד.

דער יודישער קיבוץ אין פוילען וועט זיך נישט לאזען טעראריזירען מיט קיין שום געוואלד-מיטלען, און נישט געקוקט אויף דער אונבעשרייבליכער נויט אין לאנד, נישט אריינפאלען אין יאוש.

די ברייטע יודישע פאלקס-מאסען וועלען נישט פערצווייפלען אין דעם גלויבען אין די אייגענע כוחות און אין דעם אונפערמיידליכען נצחון פון רעכט און יושר.

דער קאמף פון פוילישען יודענטום וועט געפינען אונטערשטיצונג און ברידערליכע קאנסטרוקטיווע הילף ביים גאנצען יודישען פאלק.

ריהרעוודיגע טעטיגקייט
פון דער פוילישער דעלעגאציע

זשענעווע, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

דער היינטיגער טאג אויף דעם יודישען וועלט-קאנגרעס איז געשטאנען אונטערן צייכען פון דער ריהרעוודיגער טעטיגקייט פון דער פוילישער דעלעגאציע.

די פארמיטאג-זיצונג האט געפיהרט ד"ר ראזמארין, די נאכמיטאג-זיצונג — אינזש. רייס. אלס רעדנער זענען ארויסגעטרעטען מעהרערע דעלעגאטען פון פוילען.

נאך דער רעדע פון ראמאן זילבערשטיין גענעראל-סעקרעטאר פון צענטראלען סוחרים פעראיין אין ווארשא, וועלכער האט גערעדט וועגען דער ווירטשאפטליכער לאגע אין פוילען, האבען גענומען א ווארט דעפ. זאמערשטיין דעפ. דר. גאטליב, הרב בראט, אדוו. נח פרילוצקי, אינזש טהאן, אדוו. ווייצמאן, בולווא און פרוי אפאטעוו.

דעפ. זאמערשטיין האט גערעדט וועגען דער בעדייטונג פון דער יודישער איניגקייט אין איצטיגען מאמענט. הרב בראט האט געשילדערט די שווערע לאגע פון די יודען אין פוילען און האט אויך בעריהרט די שחיטה-פראגע. דעפ. גאטליב האט זיך אפגעשטעלט אויף דער קאארדינירונג פון דער יודישער קולטור אין וועלט-מאסשטאב. אדוו. נח פרילוצקי האט ענטוויקעלט דעם געדאנק, אז דער קאמף געגען אנטיסעמיטיזם מוז געפיהרט ווערען צוזאמען מיט אלע פארטגעשריטענע און דעמאקראטישע עלעמענטען. אדוו. ווייצמאן האט בעהאנדעלט די פראגע פון קאנסטרוקטיווע הילף. אינזש. טהאן האט אויפגעווארפען די וועגען פון דער פאנדערבויאונג פון די יסודות פון די געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

עס האבען נאך געהאלטען רעדעס לאצקי בערטאלדי און אנדערע.

די גרויסע א"י-דעבאטע
אויפ'ן יודישען וועלט-קאנגרעס

זשענעווע, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער אווענד - זיצונג פון וועלט-קאנגרעס האט זיך אנגעהויבען די ארץ ישראל-דעבאטע. פיל רעדנער זענען זעהר שארף ארויסגעטרעטען געגען דער ענגלישער אדמיניסטראציע פאר איהר האלטונג.

די דעבאטע האט געעפענט דר. נחום גאלדמאן מיט א העברעאישער רעדע. דאן האט גערעדט יצחק גרינבוים, וועלכער האט געמאכט א סך הכל פון די געשעהענישען און געזאגט, אז ס'איז פארהאן א סכנה, אז די עליה זאל אפגעשטעלט ווערען, ווי נאר די קעניגליכע קאמיסיע וועט אפפאהרען אין לאנד. ער פאדערט אויף דאס וועלט-יודענטום צו פראטעסטירען געגען דער עליה. נאך דער רעדע פון בערל לאקער, האט געהאלטען א שארפע רעדע סטיפען וויז. האלב 1 ביינאכט האט נאך די דיסקוסיע געדויערט. צום ווארט זענען פערשריבען שלום אש, דוד פינסקי א. א.

אונזער ווארט

די מאטיוועז

איצט ווייסען מיר שוין אלץ קלאהר. מיר ווייסען, אז מיר יודען אליין זענען פעראנטווארטליך דערפאר, וואס איז געשעהן אין פשיטיק. מיר זענען פעראנטווארטליך פאר די קלאגען, וואס די פויערים האבען פערשפרייט, אז יודען האבען זיך איבערגעטון אין פאליציייאישע מלבושים אין אדושיואל און האבען געשאסען פויערים. מיר זענען פעראנטווארטליך פאר די געהרגעטע או' פאר די אייביגע קאליקעס, וועלכע זענען געפאלען אויפ'ן וועג פון קויף און ראדאם. מיר, אין די פערזאנען פון לעסקא און קירשענצוייג זענען פעראנטווארטליך פאר מינקאווסקי מיט זיין ווייב, וועלכע זענען, אמת, אויף א בעסטיאלישען אופן דערהרגעט געווארען.

מיר ווייסען ווייטער קלאהר, ווי אויף דער האנד, אז דער גרעסטער טייל פון די יודישע עדות אויפ'ן פשיטיקער פראצעס, האבען טראץ דער הייליגקייט פון דער שבועה און טראץ דער פעראנטווארטליכקייט פאר פאלש עדות-זאגען, געגעבען פאלשע ערקלערונגען, נאר כדי צו בעלאסטען די קריסטליכע אנגעקלאגטע. מיר ווייסען, אז מ'טאר נישט גלויבען מינקאווסקי'ס יתומים, ווייל זיי האט זיך פערגלוסט צו זאגען אזוי און נישט אנדערש. מיר ווייסען אז די יודען אין פשיטיק האבען זיך בעוואפענט און צוגעגרייט זיך אפצורעכענען מיט די פויערים פאר דעם באיקאט, וועלכער האט געמאכט גרויסע פארטשריטען.

מיר ווייסען דאגעגען, אז פרינציפיעל האבען זיך די גרעסטע צאהל קריסטליכע עדות געהאלטען ביים אמת. מיר ווייסען, אז ראגולסקי'ן, דעם הויז-בעזיצער, וואו ס'האט געוואוינט מינקאווסקי, וועלכער האט מיט זיינע אייגענע אויגען געזעהען דער-הרגענען מינקאווסקי'ן, קען מען גלויבען, ווען ער זאגט, אז ער קען נישט די נעמען פון די רוצחים, הגם ער וואוינט שוין אין פשיטיק אזוי לאנג און קען דארט, דוכט זיך, יעדעס שטיינדעל. מיר ווייסען, אז די פויערים זענען צוליב זייער אידעאליסטישער טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון באיקאט בעפאלען געווארען דורך די יודען און קודם-כל דורך דעם אלטען פעלדבערג און האבערבערג'ן און האבען זיך געמוזט ראטעווען דורך ענטלויפען. די יודען האבען זיי פשוט נישט געלאזען ענטלויפען פון שטעטל און זיי פערהאלטען, כדי זיי זאלען האבען וועמען צו שלאגען...

מיר ווייסען דאך אלץ זעהר קלאהר און דייטליך פון די אויספיהרליכע מאטיוען, וועלכע די ריכטער אין פשיטיקער פראצעס האבען פערעפענטליכט.

מיר ווייסען דאס, ווייל מיר האבען דאס געלעזען שווארץ אויף ווייס אויף די צעהנדליגער זייטלעך מאשין-שריפט. מיר ווייסען אויך, אז קיין געריכטס-אורטייל און די מאטיווירונג צום אורטייל טארען נישט קריטיקירט ווערען...

ד.

טאג - טעגליך

וויזיט פון גענ. גאמעלין

שוין היינט וועט די הויפט-שטאט ווארשא גאסטען דעם שעף פון פראנצויזישען גענעראל-שטאב, גענ. גאמעלין. ער קומט צוזאמען מיט צווי הויכע אפיצירען, פון וועלכע אייגער איז דער רעפערענט פאר פוילישע ענינים אין פראנצויזישען קריגס-מיניסטעריום.

דער וויזיט וועט זיכער ארויסגעהען פון די ראהמען פון פריינדשאפטס-קורטואזיע. פון דעם גיבען זיך אלע אפ א חשבון, כאטשבי שוין דערפאר, וואס אין עטליכע וואכען ארום וועט ארויספאהרען קיין פראנקרייך דער פוילישער מיליטערישער הויפט-אנפיהרער גענ. רידז-שמיגלי.

די דעפעשען האבען אויך געבראכט די ידיעה, אז פאר זיין אפפאהרען האט דער גענעראל-שטאב שעף אפגעהאלטען א לאנגע קאנפערענץ מיט'ן פראנצויזישען אויסערן - מיניסטער דעלבא. עס איז פערשטענדליך, אז דער דאזיגער וויזיט האט געמאכט א רושם אין די איראפעאישע הויפט-שטעט און מ'האלט איהם פאר די סענסאציאנעלסטע פאליטישע געשעהעניש אין דער לעצטער צייט. די גרעסטע און איינפלוסרייכסטע צייטונגען האבען ברייט ארומגערעדט די צילען פון דעם וויזיט און זענען געקומען צום אויספיהר, אז עס האנדעלט זיך וועגען אויסארבייטען א פלאן וועגען פראנצויזיש-פוילישער מיליטערישער צוזאמענארבייט, און נישט נאר וועגען א פלאן, נאר וועגען אן אפמאך אין דער הינזיכט.

וואס פאר א גרויסע בעדייטונג דער דאזיגער וויזיט האט, קען מען זעהען פון דער בעאומרוהיגונג, וועלכע ער האט ארויסגערופען אין דייטשלאנד. די דייטשע צייטונגען, שרייבענדיג וועגען דעם וויזיט פון גענ. גאמעלין, ווייזען ארויס א גרויסע ענטוישונג. זעהט אויס, אז זיי האבען זיך בשום אופן נישט גערעכט, אז ביי דער גרויסער דייטש-פוילישער פריינדשאפט זאל קענען קומען צו דעם דאזיגען וויזיט. דעם „בערלינער טאגעבלאט" פערדריסט שטארק דער גאנצער ענין, און ער שרייבט מיט איראניע: „ס'איז מאדנע, אז א פארשטעהער פון א מלוכה, וועלכע האט געשלאסען א פריינדשאפטס-אפמאך מיט די באלשעוויקעס, קומט אויף א יום-טוב צוליב א זיג איבער די באלשעוויקעס". פערשטעהט זיך, אז דאס זענען בלויז ווערטער און נישט קיין שום פאליטישע ארגומענטען, אבער דאס בעווייזט, אז דער וויזיט פון גענ. גאמעלין איז פאר די דייטשען א זעהר נישט אנגענעהמע זאך און פיהלען אין איהם אן אפשוואכונג אין די ענגע בעציהונגען צווישען דייטשלאנד און פוילען. די דייטשען פיהלען דאס ארויס, אבער זיי רעצידירען זיך נישט אויף קיין שום קאנקרעטער מיינונג אין דער ריכטונג.

יעדענפאלס האט דער דאזיגער וויזיט און בעזונדערס דער רעוויזיט א גרויסע פאליטישע בעדייטונג, וואס די פאלגען קענען זיין זעהר ווייט-געהענדע.

שעף פון פראנצויזישען גענעראל-שטאב
גענ. גאמעלין קומט היינט קיין ווארשא

ווארשא, 11 (טעלעפאניש)

היינט, מיטוואך מיטאג-צייט קומט קיין ווארשא מיט א וויזיט דער שעף פון פראנצויזישען גענעראל-שטאב גענ. גאמעלין. ער וועט ווײלען אין ווארשא 5 טעג. פאר'ן אפפאהרען פון פאריז האט גענ. גאמעלין אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט'ן פראנצויזישען אויסערן-מיניסטער באלבאר.

אויפ'ן וועג קיין ווארשא האט גענ. גאמעלי פערברענגט עטליכע שעה אין ווינע.

דער גענעראל וועט האבען אן אודיענץ ביים מלוכה-פרעזידענט.

מארד און זעלבסטמארד אין ווארשא
א מאן דערשיסט זיין פרוי און בעגייט אליין זעלבסטמארד

ווארשא, 11 (טעלעפאניש)

אויף קאנאפניצקא 12 האט נעכטען ביינאכט דער 26-יעהריגער יאן ראמקעוויטש דערשאסען אין שלאף זיין 22-יעהריגע פרוי צאוגעניא און דאן זיך אליין אריינגעשאסען א קויל אין הארצען. ראמקעוויטש איז געפאלען טויט אויפ'ן ארט, זיין פרוי האט מען אין א שטערבליכען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל. די סיבה פון מארד און זעלבסטמארד איז ארבייטסלאזיגקייט און נויט.

ווייטערדיגע יודישע קרבנות

פון דער פערשטארקטער טעראר-אקציע אין ארץ-ישראל

דערהרגעט דעם מוכטאר פון מצפה אביגדורי — 4 יודען פערוואונדעט פון א באמבע אויף אנ'אויטאבוס. — דערשאסען אנ'אראבישען פאליציאנט. — שרעקליכע באהן-קאטאסטראפע. — 2 קאנדוקטארען דערהרגעט.— בלוטיגע צוזאמענשטויסען צווישען מיליטער און אראבער

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

דער היינטיגער דינסטאגדיגער טאג איז געשטאנען אונטער'ן צייכען פון פערשטארקטען אראבישען טעראר. אין דער קאלאניע מצפה איז דערהרגעט געווארען דורך א באמבע דער מוכטאר (סאלטיס) פון דער קאלאניע אביגדורי, וועלכער האט געוואוינט אין לאנד שוין איבער 30 יאהר און איז געווען איינער פון די ערשטע תלמידים פון פראפ. שאץ.

אומגעקומען איז ער פון א באמבע, וואס איז געווארפען געווארען אויף א גרופע יודישע קאראניסטען, וועלכע האבען געזוכט וואו עס באהאלטען זיך אויס אראבישע טעראריסטען.

א צווייטע באמבע איז געווארפען געווארען אויף א אויטאבוס, אין התישבות הדרום. אין אויטאבוס איז געפאהרען א גרופע יודישע ארבייטער. עס זענען פערוואונדעט געווארען שפרה שאפירא, 20 יאהר אלט; רחל גינגאלד, 22 יאהר און נתן אפריל, 23 יאהר. אלע זענען זיי אפגעפיהרט געווארען אין הדסה-שפיטאל.

יהודה רוקח איז מאנטאג אוונט שווער פערוואונדעט געווארען, בעת עס איז בעשאסען געווארען אנ'אויטאבוס נעבען צפת.

אין דער נאכט פון מאנטאג אויף דינסטאג האבען אראבישע טעראריסטען בעשאסען איינציגע פאבריקען פון ירושלים. שטארקע מיליטערישע אפטיילונגען וואס זענען ארויסגערופען געווארען, האבען זיי פערטריבען.

נעכטען איז געווארפען געווארען א באמבע אין חיפה אויף דער גאס נצרת. א מאטאראסטער פאטרול איז מיט א קורצער צייט צוריק געהאט אדורכגעגאנגען די דאזיגע גאס און גוט קוים ארויס מיט'ן לעבען.

אין דער אלטשטאט פון ירושלים איז דערשאסען געווארען אנ'אראבישער פאליציאנט. אויף דער גרעניץ פון תל-אביב און עתיד, אויף דער שחנה גאס איז געקומען צו א צוזאמענשטויס צווישען א שטארקער פאליציי-אפטיילונג און אנ'אראבישער באנדע.

אראבישע טעראריסטען-באנדעס האבען היינט בעשאסען די קאלאניעס קרית שמואל און תל יוסף, ווי אויך די לאנדווירטשאפטליכע שולע אויפן הר תבור. אנגעקומענע מיליטער-אפטיילונגען האבען די אנפאלער פערטריבען. קיינער האט נישט געליטען.

צוליב א סאבאטאזש-אקט איז פארגעקומען א באהן קאטאסטראפע נעבען ראש-על-עין. צוויי באהן קאנדוקטארען זענען דערהרגעט געווארען. דער מאשיניסט איז על פי נס ניצול געווארען. 14 וואגאנען זענען צושמעטערט געווארען.

אראבישע טעראריסטען האבען אונטערגעצינדען א לאגער פון אראבישע ארבייטער ביי ראש על עין. היינט איז אויך אונטערגעצינדען געווארען א גרויסער האלץ-מקלאד אין יפו. דער שאדען בעטרעפט 4 טויזענד פונט.

פאליציי האט געפונען א באמבע נעבען הויז פון דיסטריקט-קאמיסאר אין עכו.

דער אפיציעלער קאמוניקאט מעלדעט, אז בעת דער נעכטיגער גרויסער שלאכט צווישען מיליטער און אנ'אראבישער טעראריסטען-באנדע נעבען שכם זענען 7 אראבער פערוואונדעט געווארען.

היינט איז פארגעקומען א בלוטיגער צוזאמענשטויס צווישען מיליטער און אראבישע טעראריסטען אין דער געגענד פון צפת. איין אראבער איז דערהרגעט געווארען, מעהרערע זענען פערוואונדעט געווארען. עס זענען אויך פערוואונדעט געווארען 3 ענגלישע זעלנער.

די לאגע אין חיפה איז ווייטער געשפאנט. אין פארט קומט די ארבייט פאר נארמאל. אנשטאט די שטרייקענדע אראבישע פאסט- און טעלעגראפען-בעאמטע, ארבייטען בעאמטע, וואס זענען געבראכט געווארען פון עגיפטען.

אין חיפה זענען ארעסטירט געווארען 10 אראבער פאר פיהרען אנ'אגיטאציע פאר'ן שטרייק. 4 אראבער זענען ארעסטירט געווארען פאר בעזיצען געוועהר.

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

קיין שכם איז געפאהרען אנ'אויטא, אין וועלכען ס'האט זיך געפונען אנ'ענגלישער אפיציר און 77 ענגלישע זעלנער. דער אויטא איז ארויף אויף אנ'אונטערגעלעגטער באמבע, וועלכע האט אויפגעריסען. די פאלגען זענען געווען שרעקליכע. דער אפיציר איז דערהרגעט געווארען. אלע זעלנער פערוואונדעט, דערונטער 3 שווער.

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

ס'איז געשטארבען פון די וואונדען אנ'ענגלישער זעלנער פון ליפט-פלאט, וועלכער איז געשאסען געווארען דורך אראבישע טעראריסטען, ווען ער איז געגאנגען צופוס קיין ירושלים.

העכסטע געריכט בערעכטיגט די שריט פון א"י-רעגירונג

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

דאס העכסטע געריכט האט היינט ארויסגעגעבען אנ'ענטשיידונג אין שייכות מיט דער אנקלאגע פון די אראבישע אדוואקאטען געגען איינזעצען אין קאנצענטראציע - לאגער אין סאראפאנד דעם פיהרער פון'ם שטרייק-קאמיטעט האסאן צידקי דאדוואני.

דאס געריכט האט בעשלאסען, אז די רעגירונג איז געווען בערעכטיגט צו פערשיקען אין קאנצענטראציע-לאגער אויפ'ן סמך פון די פערפליכטענדע געזעצען וועגען די נויט-פעראארדנונגען.

אזוי ארום האט דאס העכסטע געריכט זיך געשטעלט אויף דעם שטאנדפונקט פון דער רעגירונג און די אראבישע האפנונגען מיט דער הילף פון דעם העכסטען געריכט אפצושאפען דעם קאנצענטראציע-לאגער אין סאראפאנד זענען זיך ווינט געווארען.

—*×*—

פעראייניגטער ציוניסטישער בלאק צו די שטאט-ראט-וואהלען אין לאדז.

יודען וועהלער!

ביז דעם 18-טען ד. ח. טעגליך פון 5 ביז 10 אוונט קאנט איהר קאנטראלירען צי איהר זענט ארייגעטראגען אין די וועהלער-רשימות קאנטראלירט תיכף אייער וואהל-רעכט. ווען איהר געפינט זיך נישט אין דער וועהלער-רשימה, דארפט איהר גלייך רעקלאמירען אינפארמאציע ערטיילט דאס ביורא פון ציוניסטישען וואהל-בלאק, שרודמיעסקא 29, טעל. 127-28.

בעמערקונג: אין יעדען מויער איז פאראן א מעלדונג וועגען ארט פון דעם קרייז.

צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז

מיר פאדערן אויף די יודישע בעפעלקערונג אין לאדז, ספעציעל אלע אונזערע חברים און סימפאטיקער זי זאלען אויסנוצען זייער רעכט און קאנטראלירען, צי זענען אריינגעטראגען געווארען אין די וועהלער רשימות. אין נעגעטיוון פאל זאלען זיי גלייך אין דער קאמיסיע רעקלאמירען. די קרייז-קאמיסיעס זענען טעטיג טעגליך פון 5—10 אוונט.

וואו יעדע קרייז-קאמיסיע געפינט זיך, איז אויסגעקלעבט א מעלדונג אויף'ן טויער.

ראט פון דער יודישער דעמ. פאלקס-פארטיי אין לאדז

דער יוד. פליישער און וואורשטען-מאכער-צעך, צעגעלניאנא 28, איז מודיע, אז נעכטען איז געשטארבען די פרוי פון אונזער חשוב'ן מיטגליד ה' העניעך גערשוביאק

נ"ע שרה

אלע אונזערע מיטגלידער ווערען אויפגעפאדערט צו קומען צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט מיטוואך, דעם 12 אויגוסט, 4 א זייגער נאכמיטאג פון טרויער-הויז מיעלטשארסקיעגא (שקאלנא) 5.

די פערוואלטונג

אחרי מחלה כבדה וממושכה גוע ויאסף אל עמיו האיש המצוין וירא שמים, אבינו היקר, חותננו, אחינו, זקננו, דודנו וגיסנו

נ"ע בערל חיים סאמט

ב"ר אברהם יצחק ז"ל

חתן ר' שמואל משה מרעלל ז"ל

בשנת השבעים לימי חייו

הלויתו למנוחת עולמים תהי' היום ביום ד', פ' ראה, כ"ד לח' מנחם-אב תרצ"ו בשעה 1 בצהרים מבית האבל ברזעזינער 10.

השרויים בצער עמוק משפחתו המתאבלת

גענעז בעלוינונג

עס איז פערלוירען געגאנגען משעקען צו 300 זל. פון דער פירמע „צעלאל" ווארשא. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוגעבען געגען בעלוינונג, שרודמיעסקא 1, וו. 27, ווייל ער איז פערוואנישען זענען געמאכט געווארען.

Dr. med.

M. GLAZER

ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

ZACHODNIA 64, tel. 185-49

נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אוונט. זונטאג און חגאות פון 10—12 ביי...

Dr. med.

I. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען, פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט. זגערזשער 11, טעלעפאן 09-... נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 ...

Starszy Felczer

I. JOSKOWICZ

פולנאצנא 4, טעל. 141-86

נעמט אן טעגליך פון 8—11 און 4—6

טעגליך פאקען-שטעלען מיט פרישע קראווי-אנקע.

אויערען, נאז און האלז און לונגען-קליניק מיט בעטען פון

Dr. Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע פראקטיק (צוועקס אפעראציע א. א. וו. ווי אויך אמבולאטאריישעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.

ביי דער קליניק איז טעטיג

א רענטגען-גאבינעט

פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיע

DR.

S. Kantor

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)

90 פיעטריקאווער 90

טעל. 129-45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו.

Ciechocinek

Dr. med. W. Łaski

אינערליכע- און קינדער-קראנקהייטען.

DR.

MICHAŁ URBACH

נערוועז און אינערליכע קראנקהייטען און פיזיקאלישע טעראפיע

נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 נאכמ.

Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

אכטונג, פארבען-הענדלער!

עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז דאס בעוואוסטע פארבען-געשעפט א. ס.

„ל. ה. בערגער"

לאדז, דרעווניאנאווסקא 5, טעל. 133-39

איז ווידער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזער און פראווינצער קונדשאפט.

Dr. med.

GUSTAW KOHN

געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגישען קליניק אין פאריז.

ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט.

ספעצ. פון הייליגען אונפרוכטבארקייט.

נעהמט אן אין לאדז

פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03

נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אוונט

Dr. I. Piechowicz

ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

שרודמיעסקא 18, טעל. 107-79

נעמט אן פון 8—10 פרי און פון 3—7 אוו

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

לעזט און פערשפרייט דעם נייעם פאלקסבלאט

געדענקט, שטשענשליווי

ביי

א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילעצער און טאמאשאווער סחורות אויף אנציגער און פאלטענס

פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

געדענקט פראנט II שטאק.

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט

זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. B. Hurwicz

Choroby skórne i weneryczne

Piotrkowska 10

נעמט אן פון 8-11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב - פון 8—1 בייטאג.

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פאר לונגען, האלז און סקלעראז קראנקהייטען

145 פיעטריקאווער

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

GDANSKA 11, tel. 123-47

(רוג 11-טער ליסטאפאד)

צוריקגעקעהרט

און נעהמט אן פון 4-6 נאכמיטאג.

דער שפּאַנישער קריג

גרויסע שלאַכטען אויף אַלע פראָנטען

ליסאַבאָן, 11 (ספּ. טעל.)

פון דער פּאָרטוגאַליש־שפּאַנישער גרעניץ זענען היינט אינדערפריה אָנגעקומען אינפאָרמאַציעס, אַז די אויפשטענדיגע גרייטען זיך צו אַ גענעראַלען שטורם אויף דער שטאָט באַדאַיאַז.

נעכטען נאָמיטאָג האָט זיך איבער דער שטאָט בעוויזען אַנ׳עסקאַדרע אעראָפּלאַנען פון די אויפשטענדיגע. די אעראָפּלאַנען האָבען באָמבאַרדירט די קאַזאַרמען פון דער מיליץ און איבער דער שטאָט זענען געוואָרפען געוואָרען פלוג־בלעטער, אַז די בעפעלקערונג זאָל זיך אונטערגעבען.

גענעראַל קיוויפּאָ דע לאַנאָ טיילט מיט אין זיין לעצטען קאָמוניקאַט, אַז די רעגירונגס־פליהער האָבען נעכטען באָמבאַרדירט גרענאַדאַ און אַלהאַמבראַ.

דער קאָרעספּאָנדענט פון האַוואַס אויפ׳ן אראַגאָנישע פראָנט טיילט מיט, אַז נעכטען אינדערפריה האָט דאָס רעגירונגס־מיליטער אַטאַקירט הועסקאַ. די אויפשטענדיגע האָבען געהאַט גרויסע פערלוסטע. דאָס רעגירונגס־מיליטער איז צוגעקומען צו לאַ־פּאַראַנאַ.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.)

דאָס אויפשטענדיגע מיליטער האָט פערנומען די שטאָט סאַנטאַנדער, אַ פּאָרט־שטאָט. גען. פראַנקאָ׳ס אָפּטיילונג האָט פערנומען דאָס שטעטעל מאַנשיטאַ. די אויפשטענדיגע האָבען דאָ 200 לאַסט־אויטאָס. נישט־קוקענדיג דערויף געהען די אויפשטענדיגע דאָ זעהר פּאַמעליך פאָראויס, ווייל דאָס צוריקטרעטענדע רעגירונגס־מיליטער האָט אויפגעריסען אַלע בריקען און בעשעדיגט די וויכטיגסטע שאָסעען.

פון דער אַנדערער זייט האָט דאָס רעגירונגס־מיליטער אָפּגעהאַלטען גרויסע זיגען הינטער סאַראַגאָסאַ.

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל.)

פון מאַדריד מעלדעט מען, אַז די מיליץ פון פאָלקס־פראָנט פיהרט אַדורך מאַסענהאַפטע אַרעסטען פון פאַשיסטען.

די צאָהל אַרעסטירטע זאָל דערגרייכען ביז 12 טויזענד.

הענדיי, 11 (ספּ. טעל.)

די ראַדיאָ - סטאַנציע פון די אויפשטענדיגע אין בורגאָס מעלדעט, אַז די אויפשטענדיגע האָבען פערנומען די גאַנצע פּראָווינץ עסטראַמאַדורא.

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל.)

לויט די אינפאָרמאַציעס פון די קאָרעספּאָנדענטען פון שלאַכט־פעלד, האָט דער געוואַלדיגער רעגען, וועלכער גיסט אין צפון־שפּאַניען, אונמעגליך געמאַכט די אָפּעראַציעס פון די אויפשטענדיגע נעבען סאַן־סעבאַסטיאַן, אירון און אירלאָזאַ.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.)

„רויטער" מעלדעט פון מאַדריד, אַז לויט די ידיעות פון דער רעגירונג האָבען די אויפשטענדיגע אויף אַלע פראָנטען געליטען מפּלות.

וואַשינגטאָן, 11 (ספּ. טעל.)

דאָס אויסערן־מיניסטעריום האָט דערהאַלטען אַ דעפּעשע פון איהר פאָרשטעהער אין מאַדריד, אַז די לעצטע 20 אַמעריקאַנער בירגער פערלאָזען מאַדריד.

גורל פון פראַנצויזישען נייטראַליטעטס=פּראָיעקט

די איטאַליענישע פּראָטעסט=נאָטע צו שפּאַניע?

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל.)

די פּאַריזער צייטונגען שטעלען פעסט מיט צופרידענהייט, אַז די אונטערהאַנדלונגען וועגען שליסען אַ נייטראַליטעטס - פּאַקט ענטוויקלען זיך גינסטיג.

„פּטי פּאַריזיען" אַרומרעדענדיג די איטאַליענישע פערבעהאַלטען בעטאָנט, אַז זיי שטיצען זיך אויף פאַלשע מאָטיווען, און קודם כל דערויף, וואָס איטאַליען פערשטעהט נישט דעם דעמאָקראַטישען כאַראַקטער פון דער מלוכה-אָרדנונג אין פראַנקרייך און ענגלאַנד. די רעגירונגען פון די דאָזיגע מלוכות קאָנען נישט פערוועהרען די מאַניפעסטאַציעס אַלס ציינען פון סאָלידאַריטעט מיט די שפּאַנישע סאָציאַליסטען. די צייטונג האַלט, אַז די אונטערהאַנדלונגען מיט איטאַליען וועלען בעזייטיגען די פערבעהאַלטען און וועלען געבען גוטע רעזולטאַטען.

„לאַ רעפּובליק" שרייבט, אַז דער פערדינסט פון דער אָרטיגער פראַנצויזישער רעגירונג איז דאָס צוריקקעהרען די פולע סאָלידאַריטעט מיט ענגלאַנד און דאָס דערהויבען דעם פּרעסטיזש און אויטאָריטעט פון פראַנקרייך אין דער ענגלישער עפענטליכער מיינונג.

דער אָרגאַן פון ראַדיקאַלע סאָציאַליסטען „ער נוווועל" טרעט אַרויס געגען די פאָדערונגען פון די לינקע עלעמענטען וועגען צושטעלען געוועהר און אַמוניציע דער שפּאַנישער רעגירונגס - מיליטער. די צייטונג האַלט, אַז די דאָזיגע פאָדערונג דאַרף געריכטעט ווערען אויפ׳ן אַדרעס פון דער סאָוועטישער רעגירונג, וועלכע האָט אַ מעגליכקייט דורך די דאַרדאַנעלען צוצושטעלען אַעראָפּלאַנען און געוועהר קיין שפּאַניען. פראַנקרייך דאַגעגען דאַרף האָבען קאַלט בלוט און זיין זעהר פאָרזיכטיג.

דאָס פראַנצויזישע אויסערן-מיניסטעריום גרייט צו דעם דריטען עטאַפּ פון דער דיפּלאָמאַטישער אַקציע וועגען נייטראַליטעט בנוגע די שפּאַנישע געשעהענישען. דער ערשטער עטאַפּ איז געווען דער פאָרשלאַג וועגען נייטראַליטעט פון 1 ד. ח., דער צווייטער עטאַפּ איז געווען די נייטראַליטעטס - דעקלאַראַציע. איצט קומט דער דריטער עטאַפּ וועגען געפינען די פאָרם פון דער ענגלישער פערשטענדיגונג צווישען די מלוכות.

ס׳ווערען גענומען אין בעטראַכט 2 מעגליכקייטען: צונויפרופען אַנ׳אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענץ, וועלכע זאָל אַקצעפּטירען די נייטראַליטעטס - דעקלאַראַציע. די צווייטע מעגליכקייט איז, אַז ס׳זאָל פאָרקומען אַ בריוו־אויסטויש צווישען די מלוכות, וועלכע אַקצעפּטירען דעם פּרינציפּ פון נייטראַליטעט אָדער די פעראונטערזירטע מלוכות זאָלען גלייכצייטיג פערעפענטליכען דיזעלבע דעקלאַראַציעס.

רוים, 11 (ספּ. טעל.)

אין פּרעסע און פּראָפּאַגאַנדע - מיניסטעריום האָט מען היינט פאַר די פּרעסע - פאָרשטעהער אָפּגעגעבען פאָלגענדע ערקלערונג: די איטאַליענישע רעגירונג פערגרעסערט נישט די בעדייטונג פון פּראָטעסט צוליב די דערהרג׳עטע איטאַליענישע בירגער אין באַרצעלאָנאַ דערפאַר, ווייל איטאַליען וויל נישט דראַמאַטיזירען די פאַקטען, איטאַליען געפינט זיך אין די זעלבע בעדינגונגען וואָס אַנדערע מלוכות, ווי דייטשלאַנד, אַמעריקאַ און ענגלאַנד, וועמענס בירגער זענען אויך געפאַלען אין באַרצעלאָנאַ.

אַלע פּאָליטישע שפּעקולאַציעס און פּלאָטקעס וועגען דעם, אַז איטאַליען וועט אַרויסזענדען מיליטער אין באַרצעלאָנאַ זענען נישט אמת. די איטאַליענישע פאָרשטעהער אין שפּאַניען האָבען ערקלערט, אַז די שפּאַנישע רעגירונג איז פעראַנטוואָרטליך פאַר די פאַקטען, וועלכע זענען פאָרגעקומען אויפ׳ן גרונד פון די לעצטע אינפאָרמאַציעס בעקומט מען דעם איינדרוק, אַז די שפּאַנישע רעגירונג הערשט נישט איבער דער לאַגע און איז נישט בכח זי צו קאָנטראָלירען. דער שפּאַנישער פּראָטעסט אין מאַדריד איז אַנ׳אַקט, וועלכער איז פאָרגעקומען אין דער נאָרמאַלער דיפּלאָמאַטישער פאָרם און פערלאַנגט ענטשעדיגונג פאַר די קרבנות. ער האָט נישט דעם כאַראַקטער פון אַנ׳אולטימאַטום. אויף דעם דאָזיגען פּראָטעסט האָט די מאַדרידער רעגירונג באַלד געענטפערט אויסדריקענדיג בעדויערן. איצט ערוואַרט די איטאַליענישע רעגירונג אַנ׳ענטפער אויף דעם צווייטען פּרינציפּיעלען טייל פון דער איטאַליענישער נאָטע, וועלכע פרעגט:

1) צי די שפּאַנישע רעגירונג פערפליכטעט זיך צו בעהערשען און קאָנטראָלירען די סיטואַציע און אויסצומיידען אין דער צוקונפט ענליכע פאַקטען,

2) צי די שפּאַנישע רעגירונג וועט מסכים זיין אויף ענטשעדיגונג.

ידענפאַל פערקוקט זיך איטאַליען אויף די שפּאַנישע געשעהענישען מיט דער פולשטענדיגער רוה.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.)

דער פאָרטרעטער פון מיניסטער אידען, האַליפאַקס, האָט אָנגענומען מיט גרויס צופרידענהייט דעם פאַקט, וואָס איטאַליען האָט צוריקגעצויגען די פאַרבעהאַלטען וועגען דער נייטראַליטעטס - דעקלאַראַציע.

געצוואונגען צו דימיסיע

דעם שפּאַנישען אַמבאַסאַדאָר אין רוים

רוים, 11 (ספּ. טעל.)

אויפ׳ן אָרט פון שפּאַנישען אַמבאַסאַדאָר אין רוים, וועלכער האָט זיך אָפּגעגעבען אין דימיסיע, האָט די מאַדרידער רעגירונג בעשטימט אַ הר שווייצאַרישען פאָרשטעהער אַגויגאַגאַ. ווען ער איז היינט געקומען אין דער שפּאַנישער אַמבאַסאַדע אין רוים, האָבען 10 שפּאַנישע בעאַמטע פון דער אַמבאַסאַדע, וועלכע סימפּאַטיזירען מיט די אויפשטענדיגע, איהם ערקלערט, אַז ער קען נישט רעפּרעזענטירען די מאַדרידער רעגירונג און מוז פערלאָזען די אַמבאַסאַדע. זיי [illegible] איהם געצוואונגען אונטערצושרייבען, אַז ער גיט זיך אָפּ אין דעמיסיע.

פערמשפּט די איטאַליענישע פליהער,

וועלכע זענען געפלויגען צו די אויפשטענדער

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל.)

דאָס געריכט אין אודזשדאַ (פראַנצויזיש מאַראָקאָ) פערמשפּט די איטאַליענישע פליהער וועלכע האָבען זיך דעם 30 יולי אַראָפּגעלאָזען אין סאַידיאַ אויף אַ חודש אַרעסט און 200 פראַנק שטראָף און צו קאָנפיסקירען דאָס געוועהר און אַעראָפּלאַנען.

DRUSKIENIKI—
ZDROJOWISKO NAD NIEMNEM.
Źdrój solankowy (5 7%) do kąpieli. Złoża borowinowe. Solanka do picia. Najnowsze i bogate urządzenia w Zakładzie kąpielowym Ciepło-światło i wodno elektrolecznictwo. Leczenie słońcem, powietrzem i ruchem. Baseny. Kąpiele kaskadowe i rzeczne
LESNA STACJA KLIMATYCZNA.
Od 15 sierpnia do 30 września ceny zniżone.

הערשל פאַרבשטיין ב״ס וויצע=פּרעמיער

וועגען עקספּאַרט פון פוילען קיין ארץ-ישראל

וואַרשאַ, 11. (יט״א טעל.) „יט״א" האָט דערהאַלטען פאָלגענדען קאָמוניקאַט: דער געוו. דעפּ. פאַרבשטיין איז אויפגענומען געוואָרען אויף אַ לענגערע אוידיענץ ביי דעם וויצע פּרעמיער און פינאַנץ-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי, עס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען פראַגען פון ווייטערדיגער עקספּאַנסיע פון פוילען האַנדעל אין ארץ-ישראל און די שכנישע לענדער אין שייכות מיט די דעוויזען בעגרענצונגען.

וויצע פּרעמיער קוויאַטקאָווסקי האָט פאָרגעלעגט אַז געוו. דעפּ. פאַרבשטיין זאָל פאָרמולירען די פּאָסטולאַטען פון דער ווירטשאַפטליכע קרייזען אין דער ריכטונג און ער האָט צוגעזאָגט מיט אַלע מיטלען צו אונטערשטיצען די אַלע פאָרשלאַגען וועלכע ער וועט האַלטען פאַר וויכטיג פאַר דער אויסברייטונג פון די ווירטשאַפטליכע בעציהונגען פון ביידע לענדער.

די נייע רעגירונגס=פּאַרטיי

וועט פאָדערען צו ענדערען די וואַהל-אָרדינאַציע

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש)

אין די פּאָליטישע קרייזען שמועסט מען, אַז דעם 10 סעפּטעמבער וועט פערעפענטליכט ווערען דער פּראָגראַם פון דער נייער פּאַרטיי, וועלכע ווערט געשאַפען דורך פּולק. קאָץ.

דער נאָמען פון דער פּאַרטיי און דער פּראָגראַם ווערען נאָך געהאַלטען בסוד. דער פּראָגראַם וועט זיין אַ דעמאָקראַטישער אָבער נישט קיין ראַדיקאַלער. די ערשטע אַרבייט פון דער פּאַרטיי וועט זיין דאָס ענדערען פון דער וואַהל־אָרדינאַציע.

פאַר אויסשעכטען א יודישע פאַמיליע

פערמשפּט געוואָרען אויף 12 יאָהר

לובלין, 11 (טעלעפאָניש)

אין לובלינער אַפּעלאַציע־געריכט איז היינט פאָרגעקומען דער אַפּעלאַציע־פּראָצעס געגען 2 יונגע פויערים מאַדעיאַ און פּיענין, וועלכע האָבען אין דאָרף וואָלאַ קוראַטעווסקאַ אויסגעשאָכטען אַ יודישע פאַמיליע, וואָס איז בעשטאַנען פון אַ פּאָר מיט דריי קליינע קינדער.

מאַדעיאַ איז פערמשפּט געוואָרען אויף 12 יאָהר טורמע און פּיענין אויף 6 יאָהר.

נישט פערקלענערט די בוים-וואָל=קאָנטינגענטען פאַר לאָדז

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש)

דאָס האַנדעלס-מיניסטעריום לייקענט די ידיעה פון אַ לאָדזער צייטונג, אַז ס׳זענען פערקלענערט געוואָרען די קאָנטינגענטען פון בוימוואָל אויפ׳ן חודש אויגוסט.

לעצטע דעפּעשען

ציריך, 11 (יט״א טעלעגראַפיש)

די מאַכט האָט אַרעסטירט דעם אָנפיהרער פון די שווייצאַרישע נאַציס פרידריך אייזען־עגער, וועלכער איז נאָר וואָס צוריקגעקומען פון בערלין. מען האָט ביי איהם געפונען פיל קאָמפּראָמיטירענד מאַטעריאַל. צווישען אַנדערען אויך בריף פון געבעלס און פליישהאַוער. פליישהאַוער האָט איהם בעאויפטראַגט צו שפּיאָנירען דעם יודישען וועלט־קאָנגרעס.

בערלין, 11 (יט״א טעלעגראַפיש)

די יודישע פליטים פון שפּאַניען, דייטשע בירגער, וועלכע זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען פון שפּאַניען אויף דייטשע שיפען, און זענען אָנגעקומען קיין דייטשלאַנד זענען אַרעסטירט און איינגעזעצט געוואָרען אין קאָנצענטראַציע־לאַגער.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.)

רויטער מעלדעט, אַז די נאָמינאַציע פון פאָן ריבענטראָפּ אַלס דייטשען אַמבאַסאַדאָר אין לאָנדאָן, איז אויפגענומען געוואָרען מיט צופרידענהייט

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 1–2 מיטאָג און פון 4–6.30 אָוונט.

אויפקלערונג וועגן דער לאַגע פון „פרעמדע" אין בעלגיען

קיין גרונד פאַר בעאונרוהיגונג

אַנטווערפּען (יט״א) ווי די יודישע טעלעגראַפען־אַגענטור האָט מיטגעטיילט, זענען טויזענדער יודישע משפחות אין בעלגיען, נישט בעלגישע בירגער בעאונרוהיגט צוליב דער סכנה צו פערלירען זייער חיונה. די בעאונרוהיגונג בעהט זיך צוליב צוויי נייע פעראָרדענונגען, לויט וועלכע אויסלענדער וועלען נישט טאָרען זיין קיין אַרבייטס-געבער אין בעלגיען און עס וועלען אויך נישט בעגייט ווערען די ליצענצען פאַר די מאַרק־הענדלער. אין שייכות דערמיט האָט זיך דער יט״א־פאָרשטעהער זיך געווענדעט צו די אויסלענדישע בעלגישע קרייזען, וואו ער האָט בעקומען פאָלגענדע אויפקלערונג: די דערמאָהנטע מיניסטעריאַלע פעראָרדענונגען זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען אין אַפּריל און מאַי מאָנאַט ה. י. די פעראָרדענונגען זענען אָבער דערווייל בלויז טעאָרעטישע און עס איז נאָך כלל נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, צי זיי וועלען אַריין אין קראַפט. לויט דער פעראָרדענונג מוזען אויסלענדער ווערען רעגיסטרירט דורך די אַרבייטס-געבער און ווידער טעאָרעטיש טאָרען די יעניגע, וואָס זענען נאָך נישט קיין צעהן יאָהר אין לאַנד, נישט ווייטער אַרבייטען. זיי קענען אויך ווערען אויפן חשבון פון דער מלוכה צוריק געשיקט אין זייערע היימאַט-לענדער.

אויך מאַרק-הענדלער און הויזירער יודען וואוינען מינדעסטענס צעהן יאָהר אין לאַנד, כדי צו בעקומען אַנ׳ערלויבעניש צו האַנדלען. עס איז אָבער פעסטגעשטעלט, דאָס דערביי קומען אין בעטראַכט אַנדערע יסודות. למשל, בירגער פון אַ לאַנד, וואָס האָט מיט בעלגיען אַ האַנדעלס-אָפּמאַך קענען רעכענען אויף אַ מילדע בעהאַנדלונג. ערגער איז די לאַגע פון די יעניגע אויסלענדער, וואָס האָבען נישט קיין ערלויבעניש צו בלייבען אין בעלגיען. וואָר עס קען די פערהעלטעניסען אין בעלגיען, ווייס, אַז די בעלגישע רעגירונגס - קרייזען און די העכערע אַדמיניסטראַציע זענען פריי פון יעדען אַנטיסעמיטיזם. נאָר ביי פערזענליכע הטאַם פון די אויסלענדער האַנדעלט די רעגירונג שטרענג לויטן בוכשטאַב פון געזעץ.

קאלאנעל וועדזשוואוד וועגן דער קעניגליכער קאמיסיע קיין פאלעסטינע

(ספעציעלער אינטערוויאו פאר די י. ט. א.)

פון י. מענדעלזאהן

לאנדאן. איינינע מינוט נאך דעם ווי דער קאלאניאל סעקרעטאר האט געמאלדען אין פארלאמענט דעם צוזאמענשטעל און די קאמפעטענצען פון דער קעניגליכער קאמיסיע, וואס ווערט בעשטימט קיין ארץ-ישראל, האב איך זיך געווענדעט צום טשעמפיאן און קעמפער פאר גערעכטיגקייט, צום בעקאנטען יודען - פריינד קאלאנעל וועדזשוואוד, אז ער זאל מיר ערקלערען, וואס פאר א שטעלונג דער פארלאמענטאריש פאלעסטינער קאמיטעט, וואס ער איז זיין טשערמאן, וועט יעצט אננעהמען? און אויך, ווי דארף, לויט זיין מיינונג, די יודישע און ציוניסטישע עפענטליכקייט זיך בעציהען צו דער אויבענדערמאהנטער קאמיסיע.

קאלאנעל וועדזשוואוד האט מיך אויפגענומען אין גרויסען און בעקוועמען זאל פון פארלאמענט, וואו דער פאלעסטינער קאמיטעט האלט אפ זיינע מיטינגען.

אויף מיין פראגע, אויב ס'איז אין אלגעמיין א נויטווענדיגקייט פאר אזא קאמיסיע, ענטפערט ער: — אבסאלוט ניין. מען האט איינגאנצען נישט בעדארפט די קאמיסיע, דען די לאגע איז קלאר. ענגלאנד האלט דעם מאנדאט איבער א״י אין נאמען פון אלע קולטורעלע פעלקער. און די פערפליכטונגען פון מאנדאט וועגען דעם ווידער אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים אין זייער היסטאריש לאנד זענען אויך גענוג קלאר. די פאלעסטינער רעגירונג איז פערפליכטעט אונטער אלע אומשטענדען מיטצוהעלפען צו בויען די יודיש נאציאנאלע היים. און שולדיג איז זי אין דער איצטיגער לאגע. זי האט געברויכט צו ארעסטירען און שטעלען פאר א מיליטער - געריכט דעם אראבישען שטרייק - קאמיטעט, וועלכער פיהרט אן מיט די אלע מארד און געוואלד-טאטען אין א״י. מען האט זיך געברויכט צו בעציהען צו זיי ווי מען בעציהט זיך צו געוועהנליכע באנדיטען און מערדער און נישט זיך אויס'טענה'ן מיט זיי דורך קאמיסיעס, נאר אזוי ווי מיר שטעהען פאר א געשעהענעם פאקט, די קאמיסיע איז שוין בעשטימט געווארען, — זאגט ווייטער קאלאנעל וועדזשוואוד. — דאן וועל איך זיך שריפטליך ווענדען צו לארד פיעל אלס טשערמאן פון פאלעסטינער פארלאמענטארישען קאמיטעט, אין וועלכען ס'זענען פערטרעטען אלע ריכטונגען אין פארלאמענט, דאס איך וויל ערשיינען פאר די קאמיסיע אין לאנדאן איידער זי פאהרט אפ קיין ארץ-ישראל, כדי אפצוגעבען מיינע ערקלערונגען, וואס וועלען זיין א בעשולדיגונגס - אקט געגען דער „פאלעסטינער רעגירונג". מיינע ערקלערונגען וועלען זיך שטיצען אויף א זאכליכען מאטעריאל, וועלכער וועט זיין באזירט אויף פאקטען און ציפערען. איך טרעט זאפארט צו צו דער ארבייט: פארצובערייטען דעם גאנצען נויטיגען מאטעריאל. און כ'וועל אויך רופען א ספעציעלע זיצונג פון פארלאמענטארישען קאמיטעט איידער די פארלאמענט מיטגלידער צופאהרען זיך אויף די זומער פעריען.

אויף מיין פראגע וואס דארף זיין די שטעלונג פון די ציוניסטישע קערפערשאפטען אין בעצוג צו דער קעניגליכער קאמיסיע, ערקלערט קאלאנעל וועדזשוואוד:

— די דערמאהנטע קערפערשאפטען דארפען ערשיינען פאר דער קאמיסיע און פאר זיי ערקלערען די טרויעריגע און קריטישע לאגע פון די יודישע מאסען אין די לענדער ווי: פוילען, רומעניען, דייטשלאנד, א. א. וו. וועלכע מוזען באלד געפינען זייער רעכטליכע און זיכערע היים אין א״י. דען קיין אנדערן אויסוועג איז נישטא פאר די דאזיגע מיליאנען יודען. אום די לעצטע צו ערמעגליכען זיך צו בעזעצען אין א״י איז די הויפט אויפגאבע פון דער מאנדאטאר מאכט, און נאר צוליב דעם האט זי בעקומען דעם מאנדאט איבער ארץ-ישראל. אויך דארפען נישט די ציוניסטישע רעפרעזענטאנטען רעדען צווייטייטיג אין א נישט קלארע שפראך, נאר אויפריכטיג, קלאר, פרעציז, ערקלערען צו וואס דער ציוניזם שטרעבט: ענטוועדער צו שאפען אהיים וואו מיליאנען יודען זאלען קענען מאכען א לעבען, אדער א גייסטיגען צענטער פאר דעם גלות יודענטום.

אויך ברויכען זיך נישט די יודישע רעפרעזענטאנטען שרעקען, נאר שטארק און מוטיג דארפען זיי פונאנדערוויקלען פאר דער קאמיסיע די אלע הימעל - שרייענדע עוולות, וואס דאס פאלעסטינער בעאמטענטום איז בעגאנגען געגען די יודען און זייער ארבייט אין א״י. און אויך פאדערן אוועקצונעמען דארט די ערגערע פון זיי, דען כל זמן די לעצטע וועלען נישט פערביטען ווערען וועט שטענדיג דאס יודישע אויפבוי-ווערק זיך אנשטויסען אויף גרויסע שטערונגען.

וועגן דער מעגליכקייט אפצושטעלען די אימיגראציע פאר דער ארבייטס-צייט פון דער קאמיסיע, ערקלערט קאלאנעל וועדזשוואוד, אז ער גלויבט נישט, אז די איניציאטיווע וועגן דעם זאל קומען פון די רעגירונגס - קרייזען אין לאנדאן, ווייל דער יעצטיגער קאלאניאל מיניסטער מר. ארמסבי-גאר איז א טייערער פריינד פון דער ציוניסטישער זאך, נאר אויב די קאמיסיע זעלבסט וועט מאכען אזא פארשלאג, דאן וועט וואהרשיינליך זייער ביטע ערפילט ווערען. אום דאס צו פערמיידען, מוז אויסגעאיבט ווערען א שטארקער דרוק פון דער יודישער עפענטליכקייט. אלע יודישע קערפערשאפטען אין דער גארער וועלט, ווי די יודישע קהלות, ארגאניזאציעס, הילפס - אינסטיטוציעס א.א.וו. מוזען בעווארפען די קאמיסיע מיט מעמאריאלס מעמאראנדומס, און זיי אויפקלערען די קריטישע לאגע פון די יודען, וועלכע מוזען אויסוואנדערען קיין א״י, און דאס אפשטעלען די אימיגראציע, אפילו נאר צייטווייליג, וועט זיך טרויעריג אפרופען אויף זייער רעכטליכע לאגע אין זייערע לענדער.... די אויבענדערמאהנטע מוזען אויך זיין בעריייט צו ערשיינען פאר די קאמיסיע, און אזא מעגליכקייט וועט געגעבען ווערען אויב ס'וועט זיין אזא פאדערונג, כדי מינדליך צו ערקלערען די נויטווענדיגקייט פון א שטארק יודישע ארץ - ישראל.

אויף מיין פראגע אויב דאס קען געמאכט ווערען דורך די ציוניסטישע רעפרעזענטאנטען, ענטפערט קאלאנעל וועדזשוואוד: ניין, און דאס צוליב דעם, ווייל די קאמיסיע וועט זיך בעשעפטיגען מיט דעם גאנצען מאנדאט פראבלעם, און דער מאנדאט רעדט וועגן די רעכט פון גאנצען יודישען פאלק אויף ארץ-ישראל און נישט פון די רעכט פון די מיטגלידער פון א בעשטימטער ארגאניזאציע. און דעריבער מו זען אלע שיכטען פון יודישען פאלק לאזען הערען זייער שטים פאר א קאמיסיע, וועלכע דארף פארשלאגען דער רעגירונג פלענער וועגען די צוקונפטיגע רעכט און עקזיסטענץ מעגליכקייטען פון די יודען אין א״י.

אויף מיין לעצטער פראגע ווי שטעלט ער זיך פאר דעם רעזולטאט פון דער קאמיסיע? וועט זי נישט אמאל קומען צו אנטי-ציוניסטישע בעשלוסען אזוי ווי די פריהערדיגע קאמיסיעס? און וואס דארפען מיר טון אין אזא פאל? — ענטפערט מיר קאלאנעל וועדזשוואוד: — דאס לעצטע ווארט וועגן דעם האט דאס בריטישע פאלק, וועלכעס דריקט אוים זיין מיינונג דורך איהרע פארשטעהער אין פארלאמענט. און די לעגיטימע פערטרעטער פון ענגלישען פאלק אהן אונטערשיד פון פארטיי און קלאס זענען פאר דער ציוניסטישער זאך. ווי דאס האבען בעוויזען די פערשידענע וכוחים, וואס זענען פארגעקומען אין ביידע געזעץ-געבענדע הייזער וועגען א״י, און די רעגירונג האט זיך צוליב דעם דאזיגען דרוק געמוזט צוריקציהען פון דעם שעדליכען פלאן פון א לעגיסלאטיווען ראט אין א״י.

צום שלום ווענדעט זיך צו מיר קאלאנעל וועדזשוואוד, אז מען זאל מעלדען אלע יודען אין דער גארער וועלט אין זיין נאמען: אז זיי מוזען איצט אנהויבען א שווערען קאמף פאר זייער גרויסע עהרליכע און גערעכטע זאך. זאלען זיי בעווייזען דעם גרויסען העראאיזם מיט וועלכען דאס יודישע פאלק האט זיך אויסגעצייכענט אין פערשידענע שווערע צייטען. זאלען זיי אפען אהן שום פורכט ערקלערען זייער אידעאל, ווילען, און שטרעבען זיך צו שאפען א שטענדיגע זיכערע היים אין לאנד פון זייערע אבות. דאס איז א גערעכטע, א געזעצליכע פאדערונג. די געשיכטע בעווייזט, אז א גערעכטע קאמף ווערט נישט פערלוירען. די יודען האבען איצט בעקומען, ביי אומגליקליכע אומשטענדען, א מעגליכקייט נאך אמאל צו פראקלאמירען זייערע רעכט אויף א״י. זאלען זיי דאס ערפילען ווירדיג און מוטיג, אהן פחדנות. דערמיט וועלען זיי שטארקען און אויך ערמוטיגען זייערע פריינד, נישט יודען און בעזונדערס די פארלאמענטארען פאלעסטינער קאמיטעט, וועלכער וויל זיי העלפען. (יט"א)

פארוואס קעמפט די שפאנישע רעפובליק?

די גוטע עצות פון די דייטשע נאצים פאר'ן גענעראל פראנקא

דער יועלט קאמיטעט געגען קריג און פאשיזם האט געשיקט א דעלעגאציע קיין שפאניען מיט דער אויפגאבע צו אינפארמירען זיך אויפ'ן ארט איבער די געשעהענישען פון בירגער־קריג. די דעלעגאציע איז בעשטאנען פון זשאן קאסו, זשאן רישארד בלאך און קאנראד אולריך. איצט איז די דעלעגאציע צוריקגעקומען קיין פאריז און אויף א פרעסע קאנפערענץ אין זאל דע לא סאסיעטע דע ענקוראושמאן געשילדערט זייערע שפאנישע איינדריקען.

דער בעריכט פון זשאן רישארד בלאך האט זיך אויסגעצייכענט דורך זיינע לעבהאפטע שילדערונג די עפיזאדען און בילדער פון דעם גרויסען קאמף, וואס קומט איצט פאר אין שפאניען.

בלאך האט געשילדערט בארצעלאנא אזוי ווי ער האט עס געזעהען מיט איינינע טעג צוריק: אין קריגס צושטאנד. מענער און פרויען טראגען געווער. איבעראל באריקאדען, איבעראל די פאהנען פון די רעפובליקאנישע און פראלעטארישע ארגאניזאציעס. ווי אזוי האט אייגענטליך געקענט קומען צו דער שפאנונג פון די לעצטע טעג צווישען די רעפובליקאנישע און אנארכיסטישע עלעמענטען, וואס האט דערפיהרט צו א ענדערונג פון דער רעגירונג? די רעגירונג האט מאביליזירט די לעצטע צוויי יאהרגענג, די מאביליזאציע בעפעהלען זענען איבעראל אויסגעפיהרט געווארען. די אנארכיסטען אבער האבען אפילו געוואלט פערטיידיגען די רעגירונג אבער נישט אין די ראהמען פון דער ארמעע, צו וועלכער זיי האבען א אונצוטרוי, וואס שטיצט זיך איבעריגענס אויף ערפאהרונג, נאר אין דער הארם פון א מיליץ. זייער ציל איז צו שאפען די פאלקס-ארמעע. די פאלקס פאליציי איז ש׳י געשאפען געווארען. זי האט זיך ענטוויקעלט פון די קאדרען פון דער מיליץ און זי היט אפ די פאלקאמט-סמע ארדנונג. „מיר האבען אויף א לענגערע רייזע דורך דריי פראווינצען געזעהען די דאזיגע נייע „פאלקס־ארדנונג" אין איהר טעטיגקייט. עס איז נישט פערהאן קיין אנארכיע, עס איז פערהאן א ספאנטאנע דיסציפלין!"

בלאך האט זיך דערביי פערריפען אויף די מיטטיילונגען, וואס האט זיי ערטיילט דער קאטאלאנישער פרעזידענט קאמפאניס, בעת א אינטערוויאו, אין וועלכער האט ספעציעל בעריהרט די געשעהענישען אין בארצעלאנא אין די ערשטע טעג פון אויפשטאנד, מיט די בלוטיגע העלד, פולשטענדיג איבעראפענט. האבען די ארבייטער ענטוואפענט די דיוויזיע אויפשטענדיגע, און אזוי ארום אונטערדריקט דעם אויפשטאנד. די בעפעסטיגונגען וועלכע מען האט געהאלטען פאר אומאיינגענעהמבאר, זענען צום סוף גענומען געווארען מיט מעסערס.

זי ליגט אייגענטליך די סיבה, וואס נישט קוקענדיג אויף דעם אומגעהויערען ענטוזיאזם און וואונדערבארער קרבנות־בריישאפט מצד דעם פאלק וואס קעמפט געגען א גרויסע אויפשטענדיגע — ווייל לויט בלאכ'ס פעסטשטעלונג האנדעלט עס זיך אין נישט עפעס אנדערש ווי נאר אין דעם — זענען דאך די מורדים אזוי שטארק? בלאך האט אויף דער פראגע געגעבען געוויסע ערקלערונגען: וואס שייך דער ארטילעריע בעטרעפט זי לויט דער צאהל־פערהעלטניש 15:5 לטובת די מורדים.

זשאן רישארד בלאך האט פערענדיגט מיט די ווערטער, וואס עס האט געזאגט פאר זיין אפפאהרען דער פרעזידענט פון דער שפאנישער רעפובליק: „דער פראנט פון דער דעמאקראטיע און פרייהייט וועט אריבער איבער די אדרויכגענג פון גוואדאראמא".

דער צווייטער מיטגליד פון דער דעלעגאציע קאנראד אולריך, האט דערגענצט די אויספיהרונגען פון בלאכ'ן, לויט זיין איינדרוק האבען די אויפשטענדיגע שוין פערלוירען, נישט קוקענדיג אויף דער אונטערשטיצונג, וואס זיי בעקומען טעגליך אבער בארצעלאנא און מאדריד ערווארטען מאטעריעלע הילף פון די דעמאקראטיעס, ווערלכע עס איז נישט קלאר געווארען, אז ביי די איצטיגע געשעהענישען אין שפאניען האנדעלט עס זיך אין א דעמאקראטישע רעוואלוציע און נישט אין סאציאליזם. די גאנצע לינקע אנהויבענדיג פון די בירגערליכע רעפובליקאנער ביז צו דער ארבייטערשאפט האבען נאר איין ציל: דער געמיינזאמער פראנט צום אפוועהר געגען די מורדים.

דערווייל אבער גיבען שוין די דייטשע נאצים עצה'ס דעם גענעראל פראנקא, וואס ער זאל טאן נאכדעם ווי ער וועט פערכאפען די מאכט די נאצים זעהט אויס, צווייפלען גארנישט, אז אזוי וועט געשעהען. די מיליטער פאליטישע צייטשריפט „ווער פראנט", דער ארגאן פון דער אפטיילונג וועהרמאכט פון דייטשען ארבייטס פראנט, וואס שטעהט אין ענגע בעציהונגען צום רייכסקריגס- מיניסטעריום שילדערט שוין א צוקונפטס בילד פון די אויפגאבען וואס די מורדים וועלען דארפען אדורכפיהרען נאך זיג. די צייטונג ראט דעם גענעראל פראנקא, אז ער זאל זיינע כוחות נישט צושפליטערען, נאר זאל ער קאנצענטרירען אויף דער אדורכפיהרונג פון פאלגענדען פלאן:

1) רחמנותלאזע אויסראטונג פון „באלשעוויזם" אין לאנד. 2) קאמף געגען דער גרויסער פראנצויזישער סכנה. וואס בעשטעהט אין פראנקרייך שטרעבען צו שטיצען זיך אויף שפאניען אין זיין פאליטיק אין מיטעללענדישען ים. 3) ענגע מיליטערישע און פאליטישע צוזאמענארבייט מיט א טאליען

די שפאנישע געשעהענישען אין דער פראנצויזישער פרעסע

מיט דעם שפאנישען פאלקס-פראנט, צו מיט די פאשיסטישע גענעראלען? די דיקטאטארען אין אייראפא האבען גארנישט געווארט. זיי האבען גלייך גענומען שיצען דעם גענעראל פראנקא און די דעמאקראטישע לענדער זענען פארזיכטיג, זעהר פארזיכטיג און אפגעהיט אין נייטראליטעט, כאטש מען ווייסט גאנץ גוט, וואס פארא געפאהר עס קען ווערען פון א פאשיסטישען זיג אין שפאניען פאר טייל אנדערע שכנישע לענדער. מען דיסקוטירט, מען דיסקוטירט כסדר און ווי האט געזאגט דער פיהרער פון די פראנצויזישע קאמוניסטען מאריס טהארען: — אין דער צייט, ווען מיר האלטען מיטינגען, זענען דערווייל די פאשיסטען אקטיוו... אין א געוויסען מאמענט האט מען שוין אפילו גערעדט וועגען אנ'אנגריף פון דייטשען פלאט אויף די שפאנישע ברעגעס, מיט איין ווארט, די סיטואציע איז געווארען געוואלדיג געשפאנט. אבער נעכטען האט די דיפלאמאטישע לאגע זיך שטארק געענדערט. פון איין זייט האט די פראנצויזישע רעגירונג נאכאמאל געמאלדען, אז זי בלייבט נייטראל, און זעלבען מאמענט האט מען זיך דערוואוסט פון אנ'ערקלערונג פון דעם שפאנישען פרעמיער - מיניסטער ה' זשידאל אויך א קאטעגארישע ערקלערונג:

די שפאנישע רעגירונג פערלאנגט נישט קיין שום אינטערווענץ פון אויסלאנד אין דעם קאמף, וועלכען זי פיהרט, אהן אונטערשייד, צי די אינטערווענץ זאל זיין אנ'אפענע, צי א בעהאלטענע, א דירעקטע צי אנ'אומדירעקטע, און צי די אינטערווענץ זאל פאוואריזירען צד איין צד אדער דעם אנדערען.

און אין זעלבען מאמענט איז געקומען א אפ דריטע ידיעה פון לאנדאן, אז דער דייטשער אמבאסאדאר האט דארט קאטעגאריש אפגעלייקענט די ידיעה וועגען א מעגליכען ארויסצוען פון דייטשע זעלנער אויף שפאנישער ערד. אלזא, מיטאמאל האט אלזא אויפגעבליצט א האפנונג, דייטשלאנד זאל זיך האבען ארומגעזעהען, אז זי איז צופיל פערקראכען? אז עס איז פאר איהר ריזיקאליש? אדער זאל עס זיין א בעוויז, אז דער היטלעריזם זעהט, אז דער פאשיסטישער אויפשטאנד אין שפאניען וועט דורכפאלען?

דער „פארי-סואר" שרייבט נעכטען אין דער לעצטער מינוט וועגען דער לאגע:

אין אלע הויפט-שטעט האבען די געפעהרליכע און אפט איבערראשענדע אפקלאנגען פון דעם טראגישען בירגער-קריג, וועלכער בעציהט זיך לוידער ביי אונזערע שכנים, געבראכט צו אזעלכע שנעלע רעאקציעס און האבען ארויסגערופען אזעלכע בידערשלאגענדע שטימונגען, אז מען דארף ווירקליך גוט זיך אנשטרענגען, כדי קלאר אלעס פערשטעהן און נישט פערלירען דעם פאדים פון אזעלכע דעליקאטע, קאמפליצירטע און וויכטיגע אונטערהאנדלונגען...

...כדי א סוף צו מאכען צו די אינטערנאציאנאלע קאמפליקאציעס, וועלכע האבען שוין בעדראהט און אנטמוטיגט דעם צו גוטען ווילען, האט פראנקרייך פארגעלייגט קודם-כל די גרויסמאכטען, וועלכע זענען דירעקט פעראינטערעסירט, און נאכהער אלע אנדערע רעגירונגען, אז זיי זאלען איינגעהן אויף דער פאמול פון נישט-אינטערווענץ אין די איבערליבע שפאנישע פראגען.

דער „פטי-זשורנאל" שטעלט זיך בעזונדערס אפ אויף דער שטעלונג פון דייטשלאנד:

דייטשלאנד טוט זיך אן אין אנ'אויזערגע ה... שקע און מאכט זיך אין דערזעלבער צייט א ... שטימעלע. פון איין זייט שיקט זי דיפלאמאט... נאטעס און פון דער אנדערער זייט — קריגס-קרייס...

עס איז דעריבער פערשטענדליך, אז אין אזעלכע אומשטענדען מוז אונזער רעגירונג זיין זעהר ... זיכטיג און גארנישט לאזען אויפן צופאל.

דער קאמוניסטישער פיהרער וואיאן-קוט... יע שרייבט וועגען דער שפאנישער לאגע:

אין שפאניען, א לאנד, וועלכעס געהט איצט ... ארויס פון פעאדאלען עטאפ, קען דאך איצטער ... געהן אין קיין אנדער זאך, ווי אין א קאמף פון ... דעמאקראטיע געגען דעם ברוטאלען געהען אויף צו... פונם פאשיזם.

זאגען אנדערש, הייסט גיסען וואסער אויף ... מיהלען פון די, וועלכע פרעטענדירען געגען ... וואהרשיינליכקייט דרך אגב, אז אין דעם ווידערשטא... פון דער רעגולערער רעגירונג געגען די אויפשט... דיגע דארף מען זעהן עפעס א קאמוניסטישע בו... גונג. . .

בלייבען אויפן געביט פון פאקטען, זארגען ... בלויז פאר דער ווירקליכקייט און לויט דעם, ווי ... איז דער פראנצויזישער אינטערעס, דאס הייסט, ... כל העלפען די שפאנישע רעגירונג.... טא לאמיר ... העלפען!....

אויך אין סאציאליסטישען „פאפולער" קו... מען צו אנ'עהנליכער קאנקלוזיע. נישט אין ק... מוניזם געהט עס אין שפאניען.

נישט וועגען קאמוניזם געהט עס איצט אין ... קאמף אין שפאניען, עס געהט אין דער רעפוב... די קאמוניסטישע פארטיי האט איצט דעקלארירט ...

(ווייטער זעה 10־טע זייט)

לאַגע פון די יודן אין מיטעל- און מזרח-אייראָפּא

אויספיהרליכער רעפּעראַט פון יעקב לעשטשינסקי

זשענעווע. (יט"א). ווי די יט"א האָט שוין קורץ מיטגעטיילט, האָט דער בעקאַנטער יודישער עקאָנאָמיסט ה' יעקב לעשטשינסקי געהאַלטען א רעפּעראַט אויף דעם יודישען וועלט קאָנגרעס וועגען דער ווירטשאַפטליכער לאַגע פון די יודען אין מיטעל- און מזרח - אייראָפּע מיר ברענגען איצט אויספיהרליכער דעם אינהאַלט פון ה' לעשטשינסקים רעפּעראַט.

די דריי גרויסע נאָך-מלחמהדיגע געשעהענישען האָט דער רעפּערענט ערקלערט, האָבען ראַדיקאַל געענדערט די עקאָנאָמישע און רעכטליכע לאַגע פון די יודישע מאַסען אינם רוב לענדער פון אייראָפּע און אוועקגעשטעלט גאַנץ ביי די פראַגע פון נאַציאָנאַלען קיום פון יודישען פאָלק.

א) דער זיג פון דער מיטעלשטענדיגער אידעאָלאָגיע און פון דעם מיטעלשטענדיגען ווירטשאַפטס-סיסטעם אינם רוב לענדער פון מיטעל און מזרח-אייראָפּע האָט גע-בראַכט צום אויפקום פון עקאָנאָמישען נאַציאָנאַליזם און אלס פועל-יוצא צום אַרויסשטויס פון די יודישע מאַסען פון זייערע עקאָנאָמישע פּאָזיציעס און צו זייער אויס-גלידערונג און איזאָלירונג פון דער אַרומיגער געזעל-שאַפט

ב) דער צעפאַל פון די גרויסע נאַציאָנאַליטעטען-מלו-כות (רוסלאַנד און עסטרייך) האָט אוועקגעשטעלט די יו-דישע מינדערהייט פונם פנים מיט אַ סך הערשענדיגע לאָקאַלע נאַציאָנאַלע מעהרהייטען, וועלכע מאַכען דורך אין א געוואַלדיגען שנעלען טעמפּאָ א פּראָצעס פון קאָ-מערציאַליזירונג און אורבאַניזירונג פון שאַפען אַנ'איי-גענע נאַציאָנאַלע אינטעליגענץ, א נאַציאָנאַלען בעאַמטענ-טום און אַנ'אייגענעם מיטעלשטאַנד און קומען אויף אזא אופן אין א שאַרפען געגענזאַץ און צו א שאַרפער קאָנקו-רענץ מיט די פונקציעס וועלכע יודען האָבען אויסגע-פילט יאָהרהונדערטער אין די דאָזיגע לענדער די דאָזי-גע הערשענדע לאָקאַלע נאַציאָנאַלע מעהרהייטען פיהרען דורך אַנ'אומבּרחמנותדיגע, גרויזאַמע נאַציאָנאַליזירונג פון די שטעט, וואו די יודען האָבען אָפט געבילדעט אַנ'-אבסאָלוטע אָדער רעלאַטיווע מעהרהייט.

ג) די געוואַלדיג שנעלע און אינטענסיווע אַסימי-לאַציע פון די יודישע מאַסען אין סאָוויעט - רוסלאַנד, וואו די פּראָלעטאַרישע עמאַנציפּאַציע האָט פּאַראַלעל מיט דער אַבסאָלוטער און עקאָנאָמישער און יורידישער גלייכ-בערעכטיגונג געשאַפען די בעסטע מעגליכקייטען פאַר דער ענטוויקלונג פון אַנ'אייגענער קולטור, האָט אין דער בולטסטער פאָרם בעוויזען אז הגם יעדע ספּעציפיש-עקאָ-נאָמישע פראַגע האָט איהר מקור אין אונזער לאַגע פון א נאַציאָנאַלער מינדערהייט, איז דאָך מיט דער דערגרייכונג פון פולער פאַקטישער עקאָנאָמישער גלייכבערעכטיגונג נאָך ווייט נישט געלעזט די קיום-פראַגע פון יודען אלס פאָלק.

די רעכטליכע לאַגע פון די יודען אין א לאַנד איז תמיד געווען א באַראָמעטער פון פּאָליטישען רעזשים אין געגעבענעם לאַנד. איצט קען מען לויט דער עקאָנאָמישער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג פעסטשטעלען די ווירטשאַפטליכע סיסטעם וואָס הערשט אין לאַנד.

דער גורל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין א לאַנד איז אין דער גרעסטער און שטאַרקסטער מאָס אָפּהענגיג פון דעם, וועלכע פון די דריי הערשענדע ווירטשאַפטס-סיסטעמען פּרעוואַלירט אין געגעבענעם לאַנד.

א) לענדער, וואו עס הערשט נאָך אין א גרויסער מאָס דער ליבעראַלער קאַפּיטאַליזם, מיט א מיניטום דיריגיר-טער און פערשטאַטליכער ווירטשאַפט, מיט א מינימום אויטאַרקישע טענדענצען, אַלזאָ מיט א מינימום עקאָ-נאָמישען נאַציאָנאַליזם, מיט די מאַקסימאַלסטע מעגליכ-קייטען אייבצוהאַלטען די עספּאַנסיע - זיגען פון 19-טען יאָהרהונדערט (ענגלאַנד, פראַנקרייך, האָלאַנד, בעלגיען און די אַמעריקאַנישע לענדער) — דאָרט איז די לאַגע פון די יודען געבליבען אין אַלגעמיין ווי אין פערגאַנגענעם יאָהרהונדערט: יורידיש גלייכבערעכטיגט, דערגרייכט דער יוד העכערע פּאָזיציעס נאָך ביי מעהר-לייסטונג און ביי גרעסערע פעהיגקייטען, אייגנגלידערט עקאָנאָמיש און פּאָליטיש אין דער אַרומיגער סביבה, בלייבט ער דאָך ביז א געוויסען גראַד געזעלשאַפטליך איזאָלירט, אָפט אפילו בּאָיקאָטירט.

ב) לענדער, וואו דער קאַפּיטאַליזם איז אינגאַנצען אָפּגעשאַפט, אנשטאָט פּריוואַטער אַנאַרכיע - ווירטשאַפטס-שטאַטליכע פּלאַן - ווירטשאַפט, אָהן קאָנקורענץ קאַמפּען און אָהן קלאַסען סתירות (די סאָוויעטישע רעפּובליק) — דאָרט זענען די יודען פאַקטיש און אין אלע פרטים גלייכ בערעכטיגט און גלייכגעשטעלט.

ג) לענדער מיט פערלאָרענע אָדער גאָר מיט דער-גרייכטע עקספּאַנסיע נצחונות איינגעשלאָסענע און איינגע ראַהמטע אין ענגע שטרענג - בעשטימטע גרענעצען, מיט א מאַקסימום דיריגירטער און פערשטאַטליכער ווירט-שאַפט, פּאַראַלעל מיט פּריוואַט אייגענטום און פּריוואַטער אַנאַרכיע- ווירטשאַפט, מיט שאַרף אויסגעשפּראָכענע אוי-טאַרקישע טענדענצען, אַלזאָ מיט א שאַרף בעטאָנטען ע-קאָנאָמישען נאַציאָנאַליזם, מיט גרופּען- קאָנקורענץ און קלאַסען-סתירות, אָבער מיט אַנ'אויפגעצוואונגענעם קלאַ-סען-שלום לשם נאַציאָנאַלען קאַמף (דייטשלאַנד, עסטרייך, פּוילען, רומעניען, ליטע און לעטלאַנד) — אין די דאָזיגע לענדער פון מיטעלשטענדיגע - איבערגאַנגס-פאָרמען פון ווירטשאַפט און רעכט, פון מיטעלשטענדיגע און מיטעל-מעסיגע צווישען - לעזונגען פון קאַמף צווישען קאַפּיטא-ליזם און קאָלעקטיוויזם איז די לאַגע פון די יודישע מאַ-סען קאַטאַסטראָפאַל.

דער מיטעלשטאַנד, לאָקאַל געבונדען אין זיין עקאָנאָ-מישער טעטיגקייט און דעריבער נאַציאָנאַל-געשטימט, צו-זאַמענגעשטויסען מיטן געניטען און געשיקטען יודישען קאָנקורענט אויפן בעגרעניצטען נאַציאָנאַלען לאָקאַלען מאַרק, איז אויך אין ליבעראַלען 19-טען יאָהרהונדערט דער אַקטיווער און פערביסענסטער טרעגער פון דער אַנטי-סעמיטישער בעוועגונג.

אין די לענדער, וואו דער מיטעלשטאַנד איז געקומען צו דער מאַכט אָדער זיין אידעאָלאָגיע איז די הערשענדע, לעבען מעהר פון 5 מיליאָן יודען. דער גורל פון די דאָ-זיגע 5 מיליאָן רעכטלאָז-געוואָרענע און עקאָנאָמיש-גע-רודפטע יודען דאַרף פאַרשטעלען די הויפּט-זאָרג פון דעם יודישען וועלט-קאָנגרעס.

פון 530 טויזענד יודען וואָס האָבען געלעבט אין דייט-שלאַנד אָנהויב 1933, זענען געבליבען נאָר 400 טויזענד, און די צאָהל ווערט פון טאָג צו טאָג קלענער, העכער הונ-דערט טויזענד יודען זענען ענטלאָפען, אָדער אויסגע-וואַנדערט און זענען פערשפּרייט געוואָרען איבער מעהר פון 60 לענדער

די אויסגלידערונג פון די דייטשע יודען פון אַרו-מיגען עקאָנאָמישען לעבען ווערט דורכגעפיהרט אויף דריי אופנים:

א) פון א גאַנצער רייה פּראָפעסיעס ווערען די יודען געזעצליך אויסגעשלאָסען — פון אלע פרייע פּראָפעסיעס (פּראָפעסור, לעהרעריי, ליטעראַטור, זשורנאַליזם, אַדוואָקאַטור, נאָטאַריאַט, מעדיצין, אַפּטייקעריי, שווישפּילעריי, מוזיק, מאַלעריי א.אז.וו.) און פון קרובהשע צו זיי בע-שעפטיגונגען (קינאָ- און טעאַטער - אונטערנעמונגען, פילם - פּראָדוקציע, פערלעגעריי און בוכהאַנדלונג וכו').

ב) כאָטש דער האַנדעל בכלל איז יודען נישט פערבאָ-טען, ווערען זיי דאָך אַרויסגעשטויסען דורך אלערליי מע-טאָדען:

1. לעגאַלער באָיקאָט (פערבאָט צו קויפען ביי יודען פאַר עפענטליכע אינסטיטוציעס, פּאַרטיי - חברים, בע-אַמטע, אַרבייטער און אָנגעשטעלטע פון עפענטליכע אינס-טיטוציעס און אונטערנעהמונגען).

2. אומלעגאַלער באָיקאָט (מאַרק-געטאָ'ס. רשימות פון יודישע געשעפטען און רוף זיי צו באָיקאָטירען, שילדען אויף ארישע געשעפטען).

3. טעראָר (געגען קונים אין יודישע געשעפטען, געגען יודישע הויזירער, וואָס טאָרען זיך נישט בעווייזען אין הונדערטער ערטער).

ג) דורך עקספּראָפּריאַציע — דורך צווינגען גרויסע יו-דישע פירמעס איבערצוגעבען זייערע געשעפטען אין ארישע הענד פאַר א גאַנץ נידריגען פּרייז.

דער רעזולטאַט איז אזא: פון 20 ביז 2 פּראָצענט פון אלע דייטשע יודען, קומען אָן צו צדקה — מוזען אויס-וואַנדערען, קענען אָבער אויסוואַנדערען נאָר מיט דער הילף פון געזעלשאַפטלידער שטיצע, קרוב צו 20 פּראָצענט מעהרסטענס פון דער פּראָווינץ, האָבען שוין ליקווידירט זייערע געשעפטען און גרייטען זיך שוין קאָנקרעט צו אויסוואַנדערען. די איבעריגע ווייסען אז ביים איצטי-גען רעזשים וועלען זיי געוויס ליקווידירט ווערען און דעריבער פיהלען זיי זיך ווי צייטווייליגע אין דייטשלאַנד און טרוימען וועגען עַנטלויפען.

די עקאָנאָמישע לאַגע פון די עסטרייכישע יודען איז אין א סך פרטים ענליך צו דער לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד. נאָר דער פּראָצענט פון אַרויסשטויס פון ע-קאָנאָמישען לעבען און פון אויסגלידערונג פון געזעל-שאַפטליכען לעבען געהט דאָ דערווייל לאַנגזאַמער, מיט ווייניגער קרבנות מיט ווייניגער צער און בעליידיגונג, מיט קלענערען סאַדיזם און טעראָר.

אין אלע לענדער פון מזרח -אייראָפּע (פּוילען, רומע-ניען, ליטע און לעטלאַנד) זענען פאַר יודען קיין געזעל-שאַפטליכע בעגרענצונגען נישט איינגעפיהרט געוואָרען, אָבער פאַקטיש ווערען די יודישע רעכט, ווי אויך די רעכט פון אנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, אָבער אין א שוואַכערער פאָרם, שטאַרק בעגרענעצט אויף גאָר א סך געביטען: ביי וואַהלען צו די פּאַרלאַמענטען, ביי וואַהלען צו די שטאָט-ראַטען, אין האַנדעל- און האַנדווערקער-קאַ-מערען, ביים אָננעהמען אין די אוניווערזיטעטען און אין די מלוכהשע אָדער שטאַטישע מיטעלשולען און פּראָ-פעסיאָנעלע שולען, ביים צונעהמען בעאַמטע, אָנגעשטעל-טע און אַרבייטער פאַר מלוכה אונטערנעהמונגען ווערען יודען אינגאַנצען אויסגעשלאָסען.

אין די אויסגערעכנטע פיר לענדער געהט דורך פון א פערטעל ביז א דריטעל פונם גאַנצען אומזאַץ פון לאַנד און פון א דריטעל ביז 40 פּראָצ. פון דער גאַנצער פאָלקס הכנסה דורך דער עפענטליכער האַנד. יודען זענען בע-טייליגט אויסשליסליך אלס א שטייער-צאָהלער אָדער אלס קונים פון פּראָדוקטען פון שטאַטישע אונטערנעהמונגען, אָבער נישט אלס פערדינער.

פון 12 ביז 15 פּראָצענט פון דער גאַנצער בעפעלקע-רונג אָבער פון 25 ביז 30 פּראָצענט פון דער שטאַטישער בעפעלקערונג, פון דער הערשענדער נאַציאָנאַלער מעהר-הייט לעבט פון שטעלעס און ארבייט ביי דער מלאכה און ביי די קאָמונאַלע אונטערנעהמונגען. יודען זענען אַב-סאָלוט אויסגעשלאָסען. פון 25 ביז 30 פּראָצ. פון דער דיפּלאָמירטער אינטעליגענץ פון דער נאַציאָנאַלער מעהר-הייט איז פערנומען ביי דער מלוכה אָדער ביי די קאָמו-נעס (לעהרער און פּראָפעסאָרען, ריכטער און פּראָקוראָ-רען, אינזשיניערען און טעכניקער, אַגראָנאָמען און סטאַ-טיסטיקער, מעדיצינער און וועטערינאַרען), יודען זענען אַבסאָלוט אויסגעשלאָסען.

אין אלע פיר לענדער געפינט זיך דער קרעדיט אַפּאַ-ראַט מינימום אויף צוויי דריטעל אָדער צוויי פינפ-טעל אין די הענד פון דער מלוכה — ער ווערט שטאַרק אויסגענוצט אויף צו שטיצן דעם אויפקומענדען מיטעל-שטאַנד ביי דער הערשענדער נאַציאָנאַלער מעהרהייט אין זיין קאַמף (נישט קאָנקורענץ) געגען יודישען מיטעל-שטאַנד.

ביי אַלע דערמאָהנטע נאַציאָנאַלע מעהרהייטען האָט ערשט נאָך דער מלחמה דאָס בירגערטום אויפגעוואַקסען צו א קולטורעלען לעבען און זיין צושפּראָס צו שטאַטישער פּרנסות האָט אָנגענומען אַ מאַסען - כאַראַקטער. דער עקאָ-נאָמישער קריזיס פון די לעצטע יאָהרען האָט שטאַרק פערערגערט די לאַגע פון בירגערטום און זיין דראַנג צו האַנדעל און האַנדווערק האָט בעקומען דעם כּח פון א נאַטור - קראַפט.

די גאַנצע מאַכט פון דער רעגירונג אויפן עקאָנאָמי-שען געביט (עקספּאָרט- און אימפּאָרט - ליצענצען; דעוויזען-צוטיילונגען; קאָנצעסיעס ביי נייע אונטערנעהמונ-גען; שטייער - אויסמעסטונגען; פּאַטענטען - בעשטימונ-גען א ד גל.) ווערט אויסגענוצט לטובת דעם מיטעל-שטאַנד פון דער נאַציאָנאַלער מעהרהייט און צום שאָדען פון יודישען מיטעלשטאַנד.

אין רעזולטאַט? אַ געוואַלדיגע דעקלאַסירונג און פער-אָרימונג פון די יודישע מאַסען — פון 25 פּראָצ. (ליטע און לעטלאַנד) ביז 30 פּראָצ. (פּוילען און רומעניען) פון דער יודישער בעפעלקערונג קומען אָן אין דער אַ-דער יענער מאָס צו צדקה. די בעשעפטיגטע אין האַנדעל און אין האַנדווערק, וואָס מאַכען אויס צוויי-דריטעל פון דער יודישער בעפעלקערונג, פיהלען זיך בעדראָהט אין זייער עקזיסטענץ, זענען נישט זיכער מיטן מאָר-גענדיגען טאָג. די יודישע אינטעליגענץ איז פערצוויי-פעלט, האָפנונגסלאָז. דער ירידה - פּראָצעס פון די העכערע און מיטעלע יודישע קלאַסען נעהמט אָן קאַטאַס-טראָפאַלע פאָרמען. די יודישע יוגענד ווערט דערשטיקט אין ביי-געשאַפענעם סאָציאַלען און קולטורעלען געטאָ.

די דאָזיגע אַרויסשטויס-פּראָצעסען פון האַנדעל, ליבעראַלע פּראָפעסיעס פון האַנדווערק האָבען אַ געוואַלדי-גען שטויס געטאָן די יודישע מאַסען צו אַרבייט, צו קליין-אינדוסטרי, צו אַריינדרינגען אין דער גרויס-אינ-דוסטרי, און דער עיקר צו שוואַרץ-אַרבייט, צו שווערע אַרבייט, צו ביליגער אַרבייט. די צאָהל יודישע אַרבייטער אין פּוילען, למשל איז פאַר די לעצטע 15 יאָהר אויס-געוואַקסען אויף אַ גאַנץ דריטעל פון 200 טויזענד ביז 300 טויזענד. דער דאָזיגער לאַבאָריזירונגס - פּראָצעס שטויסט זיך אָבער אָן אויף די זעהר שמאָלע ראַהמען פון דער אינדוסטרי - ענטוויקלונג אין די דאָזיגע לענ-דער און נעהמט אַריין נאָר אַ קליין פּראָצענט פון די דעקלאַסירטע און פעראָרימטע יודישע מאַסען.

די קאַטאַסטראָפאַלע לאַגע פון די יודען, וועלכע שטע-לען מיט זיך פאַר אין די דאָזיגע אַלע, האַלב און גאַנץ אַגראַרישע לענדער, איינעם פון די וויכטיגסטע פאַקטאָ-רען אין דעם עקאָנאָמישען לעבען, אויסמאַכענדיג צוויי דריטעל פון מעהר אין האַנדעל, העכער אַ העלפט, און אין אַ סך פאַכען העכער דריי פירטעל, אין האַנדווערק; קרוב צו אַ העלפט, און אין איינציגע צווייגען פיל מעהר, אין דער אינדוסטרי, טראָגט אַריין אַנ'אַנאַרכיע און פּאַ-ניק אין גאַנצען עקאָנאָמישען לעבען פון די דאָזיגע לענדער, דעזאָרגאַניזירט און פּאַראַליזירט די נאָרמאַלע עקאָנאָמישע ענטוויקלונג בכלל

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט-קראַנקהייטען

טראַוגוטאַ 9, טעל. 262-98

נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָווענט

זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

Dr.

Wołkowyski

ציגעל=גאַס 11, טעל. 238-02

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע

נעמט אָן פון 8—11 ביטאָג און 4—9 אָווענט

אַ היגער

סאָוויעטישער פעליעטאָן פון ל. מיטניצקי

אין אַ פריש אויסגעמעבלירטען צימערל זענען מיר ביידע געזעסען — איך און דער חבר דאָדאָנאָוו. אַ לייכט פריהלינג־ווינטעל האָט זיך געשפּילט מיט די פאָרהאַנגען פון דעם אָפענעם פענסטער.

פון יענער זייט פענסטער איז געשטאַנען אַ בוים און מען האָט אָנגעזעהן אַ שטיקעל פון דער גאַס אין דער פּראָווינץ שטאָט. מען האָט אויך געזעהן פון ווייטענס א שעהן ווייס הויז, גערטנער-לעך, אַ הויכען פּאַרקען און אַ ברייטען שליאַך...

פריהער האָט די גאַס געהייסען די גרינע גאַס. נאָכדעם האָט מען איהר אַ נאָמען געגעבען די רויטע גאַס. שפּעטער האָט זי שוין געהייסען די קליינ־סאָוויעטישע גאַס, פון קליינ־סאָוויעטישער איז גע-וואָרען רעוואָלוציאָנער פּראָספּעקט. און איצט הייסט זי שוין ראַבּעספּיער־גאַס.

— נו, וואָס איז דען פאַרהאַן דאָ ביי אונז! — האָט דער חבר דאָדאָנאָוו זיך געקלאָגט. — אַ פּראָ-ווינציעלע שטאָט אָהן לעבען. איך ווייס, אַז איהר מאָסקווער, לאַכט אָפּ פון אונז פּראָווינציאַלען. נו, לאַכט, לאַכט. עס איז דאָ וואָס צו לאַכען פון אונז.

[illegible]

איך האָב איהם אָנגענומען ביי דער האַנד.

— זאָגט מיר, חבר דאָדאָנאָוו, געשיקט זיך טאַקע, אַז ביי אייך אין שטאָט איז נישטאָ קיין איין זאַך קיין גוטע?

— ביי אונז אין שטאָט? — האָט ער מיך אָפּ-געמאָסטען מיט די בליקען פון זיינע אויגען. — נו, איך זעה דאָך, אַז איהר ווילט חוזק מאַכען, נו, זאָל איך וואָיל בעקומען. מאַכט חוזק.

— איך מאַך נישט חוזק, חבר דאָדאָנאָוו, — האָב איך איהם געענטפערט.

— אָבער ערלויבט מיר אייך צו זאָגען: אין גאַנצען בין איך דאָ עטליכע טעג; אין אַזאַ קורצער צייט קען מען טאַקע קיין סך נישט זעהען, אָבער איך האָב דאָ דאָך שוין געזעהן איינציגע זאַכען, וואָס זענען גאַנץ פיין.

— ביי אונז? וואָס, אַ שטייגער, האָט איהר געזעהן?

— קלאַנג־פילם.

— אַ קלאַנג־פילם ביי אונז? — האָט דאָדאָנאָוו זיך גע'חידוש'ט — זינט ווען האָט מען ביי אונז [illegible]

[illegible]

— און ביי אייך אין טעאַטער איז די פאָרשטע-לונג געווען גאָר נישט קיין שלעכטע. און היינט בייטאָג בין איך דאָ געווען אויף אַ בילדער־אויס-שטעלונג...

— ביי אונז איז אַ בילדער־אויסשטעלונג? וואו איז דאָס?

— וואו? אין דער גאָטלאָזער גאַס, נומער זיבען...

— איך הער דאָס ערשטע מאָל... און וואָס האָ בען זיי דאָרט? זעהט מען דאָרטען עפּעס בילדער, סקולפּטורען?

— נו, געוויס, בילדער און סקולפּטורען פון גרויסע האָלענדישע און איטאַליענישע קינסטלער. עס זענען דאָרט אויך פאַרהאַן א סך בילדער פון היגע מאָהלער מיט טאַלאַנט. אין אַלגעמיין איז דאָס אַ שעהנע און זעהר אַנ'אינטערעסאַנטע בילדער אויסשטעלונג...

— טאַקע! נו, און וואָס נאָך האָט איהר ביי אונז געזעהן? — איז דער חבר דאָדאָנאָוו געוואָרען נייגעריג.

— איך האָב געזעהן דעם „לופט-פליהער קלוב", דאָס פּיאָנערען הויז. בין געווען אין אייער ביבליאָטעק און אויך אין פּאַרק...

— אין פּאַרק? אויך מיר אַ פּאַרק! אמת טאַקע, איך בין דאָרט קיינמאָל נישט געווען. אָבער איך ווייס, אַז דאָס איז נישט קיין פּאַרק, נאָר אַ מיטינג [illegible]

[illegible]

זאָל אויף איהם אַכטונג געבען ווי עס בעדאַרף צו זיין, וואָלט מען מיט דער צייט פון איהם גע-מאַכט אַנ'אמת'ען פּאַרק פון קולטור. און דאַן וואָלט מען דאָרט געקענט איינאָרדנען פערשידענערליי מאַסען־ספּעקטאַקלען, קאַרנאַוואַלען און טענץ... יאָ, און נאָך אַ זאַך, איהר האָט דאָך דאָ אַ וואונדער-ליכען מיליטערישען אַנסאַמבל! ווי זיי זינגען!! ווי זיי טאַנצען!

— אַ מיליטערישער אַנסאַמבל? דאָ, ביי אונז אין שטאָט? — האָט דאָדאָנאָוו געצויגען מיט די אַקסלען. — וואו האָט איהר איהם געזעהן?

— אינ'ם שניידער־קלוב.

— אינ'ם שניידער־קלוב? וואָס פאַר אַ שניי-דער־קלוב? וואו געפינט ער זיך?

— ביי דער שניידער־פאַבריק.

— ביי דער שניידער־פאַבריק? ביי אונז איז דוכט זיך גאָר פאַרהאַן א טאַבאַק־פאַבריק...

— פאַרהאַן ביי אייך — האָב איך איהם גע-זאָגט, — אי אַ טאַבאַק־פאַבריק, אי אַ שניידער־פאַבריק...

— טאַקע?! — האָט דער חבר דאָדאָנאָוו זיך גע'חידוש'ט. — הייסט עס, אַז די שטאָט אונזערע וואַקסט און די לייכטע אינדוסטריע ענטוויקעלט זיך דאָ. און איך האָב דאָס גאָר נישט געוואוסט... אַט די אַלע זאַכען הער איך איצט פון אייך דאָס ערשטע מאָל!...

[illegible]

(אַרויסגענומען פונם סאָוועטישען הומאָריסטישען זשורנאַל „קראָקאָדיל").

פון רוסיש: ט. א.

אוקראַינער בעקעמפעז דעם אנטיסעמיטיזם

זאָגט דער וויצע־מאַרשאַלעק פוז סיים דעפּ. מודרי

אין ארץ־ישראל'דיגען „הארץ" האָט זיך בּאַ־וויזען אַן אינטערוויאו וועלכען דער מיטאַרבּייטער פֿון דער דאָזיגער צייטונג ה' סאַמעט האָט געהאַט מיט דעם וויצע־מאַרשאַלעק פֿון סיים, דעם אוּ־קראַינישען פיהרער ה' מודרי וועגען אַנטיסעמיטיזם אין פּוילען.

מיר ברענגען דעם דאָזיגען אינטערוויאו וואָרט בּיי וואָרט:

— ווי גייט איהר מיט אונז, צי געגען אונז

— איז געווען די ערשטע פֿראַגע.

— מיט אייך? איהר זענט דאָך פּאַלעסטינעזער

— ענטפֿערט ה' מודרי.

— ריכטיג, אָבער די שווערע סיטואַציע פֿון די פּוילישע יודען טוט אונז אויך וויי. די צרות פֿון די פּוילישע יודען ריהרען אָן דאָס גאַנצע יודישע פֿאָלק.

— מיר אוקראַינער געפֿינען זיך פּונקט אַזוי ווי יודען אין אַ זעהר שווערען ווירטשאַפֿטליכען מצב און מיר זוכען אויך אַן אויסוועג.

מיר זענען נישט קיין אַנטיסעמיטען און מיר ווילען חס־וחלילה נישט בעקעמפֿען יודען אַלס אַנטיסעמיטען. עס איז פּשוט אַ קאַמף פֿאַר דער עקזיסטענץ. דאָס אוקראַינישע דאָרף ליידט, מחמת די פּויערים זענען געצוואונגען צו פֿערקויפֿען זייערע פּראָדוקטען פֿאַר נישטיגע פּרייזען, חוץ דעם קען דאָס דאָרף נישט אַלע דערנעהרען און דעריבּער דאַרף מען לאָזען אָפֿען אַ טירעל צו אַנדערע פּראָפֿעסיעס און נישט בּעפֿרידיגען זיך נאָר מיט לאַנדווירטשאַפֿט.

— וואָס האָט אייך בּעוואויגען צו שליסען אַן „אוּגאָדע" מיט דער פּוילישער רעגירונג?

— מיר האָבּען זיך איבּערצייגט, אַז די פּאָליטיק פֿון איזאָלאַציע ברענגט נישט קיין שום נוצען און אַזוי ווי דער מצב פֿון די אוקראַינער פֿער־ערגערט זיך פֿון טאָג צו טאָג האָבּען מיר בּעשלאָסען זיך צו בּעטייליגען אין די וואַהלען און ס'איז אונז געלונגען אַריינצופֿיהרען 15 דעפּוטאַטען אין סיים און פֿינף אוקראַינער אין סענאַט נאָר פֿון קליין פּוילען. מיר האָבּען דאָס געטון, כדי צו האָבּען די מעגליכקייט צו קעמפֿען פֿון דער כּיים־טריבּונע פֿאַר די רעכט פֿון די אוקראַינער און פֿאַר דער פֿערפֿעסטיגונג פֿון זייערע פּאָזיציעס. אָבּער פֿאַר קיין פֿאַל האָבּען מיר נישט געהאַט קיי־נע כּוונות צו קעמפֿען מיט יודען. און אויבּ יו־דען ליידען איז דאָס אַ רעזולטאַט פֿון די ווירטשאַפֿט־ליכע ענדערונגען, פֿון וועלכע מ'קען נישט אַנט־לויפֿען.

די בּעוועגונג, בּראש פֿון וועלכע איך שטעה, בּעקעמפֿט דעם אַנטיסעמיטיזם, מיר שטרעבּען צו אַ פֿרידליכען און פֿריינדליכען צוזאַמענלעבּען פֿון דעם אוקראַינישען פֿאָלק מיט יודען.

די אוקראַינישע דעפּוטאַטען האָבּען צוזאַמען מיט יודען געקעמפֿט פֿון דער סיים - טריבּונע גע־גען די אַנטיסעמיטישע פּרובּען, אַלס בּיישפּיל קען איך בּרענגען די פֿראַגע וועגען ריטועלער שחיטה. פּונקט אַזוי ווי יודען, האָבּען אויך מיר בּעהויפּטעט, אַז די קאָנסטיטוציע פֿערבּאָט צו פֿערגוואַלטיגען די רעכט פֿון דער יודישער רעליגיע און די ריטועלע שחיטה איז איינע פֿון די דאָזיגע רעכט, וועלכע זענען גאַראַנטירט דורך דער קאָנ־סטיטוציע. אויך אַנדערע פֿראַגען גייען מיר צו־זאַמען מיט יודען.

— צי איז דאָ אַ יסוד צו בּעהויפּטען, אַז די אַנטיסעמיטישע עפּידעמיע האָט זיך אַריינגעריסען אויך אין די אוקראַינישע רייהען?

— דאָס איז אַבּיסעל אַ קאָמפּליצירטער ענין און עס איז מיר אוממעגליך צו געבּען דערויף אַ פּאָזיטיווע אָדער אַ נעגאַטיווע תשובה. איך וועל נישט לייקענען, אַז צווישען אונז געפֿינט זיך ווירקליך אַ הייפֿעלע אַנטיסעמיטען, אָבּער זיי שטע־לען מיט זיך נישט פֿאָר קיין שום כּוח.... דער אוקראַינישער פּויער קויפֿט וויטער בּיי יודען, אָבּער צוגלייך מיט דער ענטוויקלונג פֿון דער קאָאָפּעראַציע־אידעי צווישען די אוקראַינער ענט־שטעהען זעלבּסטשטענדיגע אוקראַינישע קאָאָפּעראַ־טיווען און ס'איז קלאָהר, אַז דאָס גראָבּט אונטער די עקזיסטענץ פֿון דעם יודישען סוחר, וועלכער איז אָפּהענגיג פֿון דער אוקראַינישער קליענטור. מ'דאַרף אָבּער דערין נישט זעהן קיין אַנטיסעמיטיזם, נאָר אַ שטרעבּונג צו ווירטשאַפֿטליכען זעלבּסט־אויסקום.

— אויבּ דאָס שטעלט זיך ווירקליך אַזוי פֿאָר, טאָ מיט וואָס קען מען ערקלערען די אָפֿטע רציחות,

— מ'קען נישט בּעלאַסטען אונזער בּעוועגונג וואָס ווערען אויסגעפֿיהרט אויף יודען אין דערפֿער מיט אַן אוקראַינישער בּעפֿעלקערונג? לעבּען דאָך אין יעדען אוקראַינישען דאָרף קוים אייניגע יו־דישע פֿאַמיליעס און אין מאַנכע ערטער נאָר איינע אָדער צוויי יודישע פֿאַמיליעס...

מיט דער פֿעראַנטוואָרטליכקייט פֿאַר די דאָזיגע רציחות. מיר פֿאַראורטיילען זיי נישט ווייניגער ווי איהר. ס'איז נישט ריכטיג דאָס אידענטיפֿיצירען די קעמפֿער אויף'ן ווירטשאַפֿטליכען פֿראָנט מיט איינצעלנע רוצחים. די אָבּיעקטיווע בּעדינגונגען און די בּעציהונג פֿון דער אוקראַינישער געזעל־שאַפֿט צו דער יודישער בּערעכטיגען מיך אָפּצולייקע־נען, אַז מיר זאָלען כּלומרשט האָבּען שלעכטע כּוונות אין בּעצוג צו יודען.

די שולד פֿאַר דער אַנטיסעמיטישער בּעציהונג צווישען דער אוקראַינישער בּעפֿעלקערונג וואַרפֿט ה' מודרי אויף דער קאָמוניסטישער אַגיטאַציע, וועלכע ווערט כּלומרשט געפֿיהרט דורך געוויסע יודישע עלעמענטען, וואָס רופֿט אַרויס אַ פֿערבּי־טערונג.

— צי איז פֿאַרהאַן אַ מעגליכקייט אַרויסצו־טרייבּען יודען פֿון פּוילען, ווי דאָס פֿאָדערן די אַנטיסעמיטען?

— חס־וחלילה. דאָס איז אַ משוגענע פֿאַנטאַזיע פֿון פֿערבּלענדעטע מענשען. אָבּער אויך פֿון פּאָ־ליטישען שטאַנדפּונקט איז דאָס סתם גערעדט. כּדי צו קענען ווענען עס איז אַרויסטרייבּען מוז מען פֿריהער פֿאַר איהם געפֿינען אַ נייעם אָרט. וואוהין קען מען יודען אַרויסשיקען פֿון פּוילען? אויף דער לבנה? אויפֿ'ן מאַרס? ארץ־ישראל רופֿט בּאמת בּיי אונז אַרויס אַ פֿערוואונדערונג מיט איהרע ווירטשאַפֿטליכע דערגרייכונגען, אָבּער ס'איז נישט צו דערוואַרטען, אַז דאָס דאָזיגע לאַנד זאָל אין פֿערלויף פֿון אַ קורצערע צייט לעזען די פֿראַגען פֿון 10 מיליאָן יודען, וועלכע זענען צושפּרייט אויף דער גאַנצער וועלט. ארץ־ישראל וועט דערווייל אויך נישט לעזען די פֿראַגע פֿון 3,5 מיליאָן יודען אין פּוילען, פֿאַר מיר איז גענוג דער פֿאַקט, וואָס דער אַרטיקעל 1 פֿון דער פּוילישער קאָנסטיטוציע גאַ־ראַנטירט די גלייכע רעכט פֿון אַלע בּירגער, אָ[...] אונטערשיד פֿון נאַציאָנאַליטעט, רעליגיע און [...] סע, און נאָך עפּעס, די מעהרהייט פֿון די פּויליש[...] יודען איז אָרעם, פֿון וואַנען וועלען זיי גע[...] מיטלען אויף צו עמיגרירען? די פּרובּען פֿון ד[...] בּיראָ־בּידזשאַן קאָלאָניזאַציע האָבּען אינגאַנצען [...] טוישט. די רייכע יודען וועלען קענען אויסוואַנדער[...] פֿון פּוילען, ווען און וואוהין זיי ווילען, וועגען [...] דאַרף מען נישט זאָרגען. זיי בּילדען אָבּער אַ מי[...] פֿון דער יודישער געזעלשאַפֿט אין פּוילען.

— און פּשיטיק?

— טאַקע די פּשיטיקער געשעהענישען [...] דער פּשיטיקער פּראָצעס האָבּען בּעוויזען, אַז [...] אַ געוואַלד־אופֿן קען מען נישט דורכפֿיהרען קיי[...] קאָנסטרוקטיווע מעשים. די אַנטיסעמיטען האָ[...] זיך פֿאַרגעשטעלט, אַז נאָך די שרעקליכע געש[...] העניש יועלען יודען אַנטלויפֿען. די פּראַקט[...] האָט אָבּער בּעוויזען, אַז אַלע יודען זענען געבּ[...] בּען אויף די ערטער און פֿיל פֿון זיי האָבּען [...] וואָגאַר פֿערטיידיגט. נאָר איין פֿאַמיליע האָט או[...] געוואַנדערט קיין ארץ־ישראל. דאָס איז אַ מ[...] השכל פֿאַר דער צוקונפֿט, יודען זענען פּונקט [...] ווי פּאָליאַקען און אוקראַינער שטאַרק צוגעבּונ[...] צו פּוילען זינט הונדערטער יאָהרען. מיט אָרט[...] קעס אין קוילען קען מען נישט אויסראָטען אַ [...] מיליאָניגע מענשען־מאַסע. לויט מיין מיינונג [...] דער פּשיטיקער סיסטעם נישט דערפֿיהרען צו ק[...] שום רעזולטאַטען. נאָכמעהר ווען די רעגירונג פֿ[...] אורטיילט אַזעלכע מעשים, ס'איז אַן אמת, אַז [...] לאַגע פֿון יודען אין פּוילען איז אַ שווערע, [...] איז אָבּער אויך נישט ווייניגער שווער די לאַ[...] פֿון אַנדערע — האָט פֿערענדיגט דער וויצע־מ[...] שאַלעק מודרי

דאָס לעבּען אין ארץ־ישראל

ידיעות פֿון דער יודישער טעלעגראַפֿען־אַגענטור

אַראַבּישע צייטונג וועגען דער קעניגליכער קאָמיסיע

אַן ענטשיידענדע שלאַכט צווישען אַראַבּער און ציוניסטען

ירושלים. די אַראַבּישע צייטונג „אַ דיפֿאַע" וועלכע איז די פֿערשפּרייטסטע אַראַבּישע צייטונג אין א"י און האָט דער עיקר אַ גרויסע השפּעה אויף דער אַראַבּי־שער יוגענד, האָט פֿערעפֿענטליכט אַ לייט־אַרטיקעל וועגען דער קעניגליכער קאָמיסיע און קומט צום אויספֿיהר, אַז אויבּ די אַראַבּער וועלען איצט מאַכען נאָר איין שריט אויף צוריק, וועט דערפֿון אַרויסקומען אַן אומגליק פֿאַר זיי. דאָ האַנדעלט זיך נישט וועגען עקשנות — שרייבּט „אַ דיפֿאַע" — „נאָר עס איז אַ ענטשיידונגס־שלאַכט צווישען די אַראַבּער און ציוניסטען אויף טויט און לעבּען".

די צייטונג ווייזט אָן אויף די קאָנצעסיעס, וואָס ענגלאַנד האָט געמאַכט אין איראַק און אין עגיפּטען און פֿערענדיגט, אַז הגם די אַראַבּער צווייפֿלען נישט אין דער אויפֿריכטיגקייט פֿון די מיטגלידער פֿון דער קעניגליכער קאָמיסיע, צווייפֿלען זיי אָבּער זעהר שטאַרק בּנוגע דער בּריטישער פּאָליטיק. „אויבּ ענגלאַנד וויל בּאמת אַרויסווייזען איהרע גוטע כּוונות, מוז זי אויף שטענדיג אָפּשטעלען די יודישע איינוואַנדערונג" פֿער־ענדיגט דער אַראַבּישער אָרגאַן.

אַ שטיק פֿון תּל־אביב'ער ים וועט ווערען אויסגעטריקענט

תּל־אביב. אין דער „פּאַלעסטיין גאַזעט" איז פֿער־עפֿענטליכט געוואָרען, אַז די צענטראַל־קאָמיסיע פֿאַר שטאָטישע פּלענער האָט פּראָוויזאָריש בּעשטעטיגט דעם פּלאַן, אויסצוטריקענען אַ שטח פֿון דעם תּל־אביב'ער ים. לויט דעם דאָזיגען פּלאַן וועט מען אויסטריקענען אַ שטח פֿון 250 דונאָם פֿון תּל־אביב'ער ים, פֿון וועלכען די שטאָט־פֿערוואַלטונג וועט בּעקומען אומזיסט אַ טייל. די איבּעריגע חלקים וועלען פֿערקויפֿט ווערען אַלס בּוי־פּלעצער.

די אַרבּייט פֿון דעם אויסטריקענען דעם שטח וועט אָפּקאָסטען הונדערט טויזענד פֿונט.

סער אַרטור וואוקאָפּ און די קעניגליכע קאָמיסיע פֿאַר א"י

ירושלים (יט"א). אין די גוט־אינפֿאָרמירטע יודי־שע קרייזען ווערט לעצטענס שטאַרק קאָמענטירט דער פֿאַקט, וואָס די פֿערזענליכע בּעציהונג פֿון הויך־קאָמיסאַר סער אַרטור וואוקאָפּ, האָט זיך געבּיטען צום בּעסערען אין בּעצוג צו יודען. די דאָזיגע בּעציהונג, וועלכע בּע־מערקט זיך לעצטענס, ווערט פֿערשטאַנען, זאָל זיין אַ רעזולטאַט פֿון דער אונגעאָלעראַנטער, אָהן־פּשרה'דיגער שטעלונג פֿון די אַראַבּער בּנוגע צו די פּאָליטישע פּראָבּ־לעמען פֿון לאַנד און דער עיקר בּנוגע צו דער פּערזענ־ליכער ראָל, וואָס דער הויך־קאָמיסאַר שפּילט דאָ. אַ סימן צו דער דערנעהנטערונג פֿון דעם הויך־קאָמיסאַר צו די יודען, זעהט מען אין דעם, וואָס די פֿראַגע פֿון שאַפֿען, וועלכע זאָלען פֿערבּינדען געוויסע יודישע קאָלאָניעס איינע מיט די צווייטע אַ פֿראַגע, וואָס האָט יאָהרענלאַנג געוואַרט אויף איהר ענטשיידונג און אַרום וועלכער עס האָט זיך יאָהרענלאַנג געפֿיהרט אַ פֿער'עקשנ'טער קאַמף, איז גראָד איצט געלעזט געוואָרען אויף אַ גינסטיגען אופֿן.

עס זאָל אפֿילו הייסען, ווי די אינפֿאָרמירטע קריי־זען פֿערזיכערן דער יט"א, אַז אַ דאַנק דעם הויך־קאָ־מיסאַר, האָט דער קאָלאָניאַל - מיניסטער אָרמסבּי גאָר נישט מיטגעטיילט אויף דער לעצטער זיצונג פֿון פּאַר־לאַמענט וועגען דער סוספּענדירונג פֿון דער יודיש[...] עליה. עס זאָל הייסען, אַז סער אַרטור וואוקאָפּ [...] זיך געוואַנדט צום קאָלאָניאַל - מיניסטער מיט [...] בּיטע, נישט צו אַנאָנסירען די סוספּענדירונג, ווייל [...] וועט שטערען איהם, דעם הויך־קאָמיסאַר אין זיין [...] בּיזט, און בּלויז אַ דאַנק זיין אינטערווענץ איז די [...] פּענדערונג פֿון דער יודישער עליה נישט געוואָרען [...] געשעהענער פֿאַקט

דאָס הייסט אָבּער נאָך נישט, פֿערזיכערן [...] דאָזיגע קרייזען, אַז די יודישע פּאָליטישע לאַגע [...] א"י איז אַזוי גוט. פֿערקעהרט, עס איז פֿערהאַ[...] גרויסער חשד, אַז די שטייגלען פֿון סער אַרטור [...] קאָפּ זענען אַן אָנדייטונג אויף שווערע איבּעראַשו[...] וואָס שטעהען פֿאַר דעם יודישען ישוב. אין די ד[...] אינפֿאָרמירטע קרייזען איז מען זיכער, אַז אַזוי צ[...] דערעש, וועט די יודישע אימיגראַציע אָפּגעשטעלט [...] רען, יעדענפֿאַלס צייטווייליג דורך דער קעניגליכער [...] מיסיע נאָך איידער זי וועט אפֿילו קומען קיין [...] וויכטיגער זענען אָבּער די פּראָבּלעמען, וועלכע [...] שטעהען פֿאַר דער קעניגליכער קאָמיסיע, און אוי[...] מעגליכע אויספֿיהרונגען, צו וועלכע זי וועט קו[...] עס ווערט אויסגעדריקט אַ מורא, אַז די יודישע אי[...] גראַציע בּדרך כּלל זאָל בּעגרענעצט ווערען הן לויט [...] צאָהל און הן לויט די קאַטעגאָריעס פֿון איינוואַנדער[...] די צווייטע סכּנה איז — די לעצטענס בּעריהטע[...] רענע קאָנטאָניזאַציע פֿון א"י. עס שטעהט נאָט[...] נישט אַזוי די פֿראַגע פֿון קאַנטאָניזירען א"י לויט [...] מוסטער, וואָס איז געבּראַכט געוואָרען לעצטענס אין [...] ענגלישען פּרעסע, נאָר דער מוסטער זאָל דינען א[...] בּאַזיס פֿאַר די קומענדע פֿאָרשלאָגען.

ירושלים (יט"א). זייט אַ לענגערע צייט איז [...] לען אַ פֿערדאַכט אויף אַ רייך־געקליידעטען אַראַבּער, [...] בּער פֿלעגט אָפֿט קומען אין זיין אייגענעם אויט[...] סיריען קיין א"י און פֿערבּרענגען אַ געוויסע צייט [...] דאָן זיך אומקעהרען צוריק קיין סיריען. די א"י [...] ליציי האָט די פֿראַנצויזישע מאַכט אין סיריען [...] בּערקזאַם געמאַכט אויף דער דאָזיגער פּערזאָן און [...] בּעטען, זיך נעהנטער „בּעקענען" מיט איהם. די [...] שע פּאָליציי האָט די טעג דורכגעפֿיהרט אַ רעוויזיע [...] איהם אין וואוינונג.

די רעוויזיע האָט פֿעסטגעשטעלט, אַז דער אַרא[...] וועלכער רופֿט זיך אַפּו־זיס, איז געווען דער פֿערמי[...] צווישען דער אונלעגאַלער סירישער פֿאַרטיי, מיט [...] כער עס פֿיהרט אָן דער עמיר אַרסלאַן, וואָס רופֿט [...] אַ „גלות" אין אויטאַליען, און דעם אַראַבּישען ש[...] קאָמיטעט אין א"י, בּעת דער רעוויזיע האָט מען [...] אַבּו־זיסן געפֿונען אַ סך קוויטירונגען און דאָקומענ[...] וואָס בּעווייזען, אַז ער פֿלעגט איבּערגעבּען געל[...] אַראַבּישען שטרייק־קאָמיטעט

20 אַראַבּישע נאָטאַבּלען פֿערשיקט אין [...] צענטראַציאָנס - לאַגער

ירושלים. פֿון אַראַבּישען דאָרף מוסקי, וואָ[...] פֿינט זיך נישט ווייט פֿון „דמה־הכובש", האָט די [...] פֿערשיקט 20 נאָטאַבּלען אין קאָנצענטראַציאָנס־לאַגער [...] סאַראַפֿאַנד. דאָס דאָרף מוסקי איז איינע פֿון די גע[...] ליבּסטע דערפֿער פֿון אַרום פּתח־תּקוה, און פֿון צייט [...] אונרוהען איז ער געוואָרען אַ נעסט פֿון די טער[...] מען, וועלכע מאַכען [...]־אוים, נאַכט־איין איבּער[...] אויף די פּרדסים פֿון אַרום דעם דאָרף און „רמת־הכו[...]

אַרלאָזאָראָוו //

פֿון ד"ר מעד. ה. רוזשאַנער

ווען דער אָרלויבּ־חודש האַלט זיך בּיים ענ־דיגען. נעמט מען קלערען וועגען פֿרעזענטען „אויפֿאַמינקעס" פֿאַר די היימישע. אין דער־זעלבּער צייט פֿיל איך שטענדיג אַן אינערליכען דראַנג זיך צו טיילען מיט די לעזער פֿון „פֿאָלקסבּלאַט" וועגען די געגענד, וואו איך האָבּ פֿערבּראַכט דעם זומער דאָס איז מיין טראַדיציאָנעלעס געשענק פֿונ'ם קור־אָרט. נישט אומעטום אָבּער קאָן מען איינהאַנדלען ווערט־פֿולע פּאַמיאַנטקעס: אַרלאָזאָ איז נישט פּאַריז, נישט ווישי און אויך נישט וויען. ס'איז אָבּער אויך ווייט נישט יורשניאָווע אָדער קאַלומנע. — אַרלאָווא געפֿינט זיך צווישען צאָפּאָט און גדינ'ע, בּיים בּאַלטישען ים, שעהנע סאָסנאָווע געבּ־רגע ווער דער פֿון איין זייט, דעם ים פֿון דער צווייטער, און צווישען גערטנער, פֿעלדער, קליינע בּודקעס מיט הויכע פּרייזען פֿון אויבּס און גיסוואַרק, הער־ליכע געמויערטע ווילעס צווייט און צושפּרייט, אַ קליינע פּלאַזשע, אַ געמיטליכער, סימפּאַטישער שטעג (מאַלאַ) מיט אַ צוקערניע און טאַנק־איינ־אָרדנונג בּיים סוף — אָט דאָס איז אַרלאָווא. בּאַלד פֿון פֿריהמאָרגען שפּרייזען דורך די הויפּט־גאַס (וואָס איז אגבּ וואונדערבּאַר אַספֿאַלטירט, נישט ווי אונזער פּיעטרקאָווער להבדיל) צאָהלרייכע קור־געסט אין פּיזשאַמעס, דער בּאַדע־מאַנטעל אויפֿ'ן האַנד, אַ ווייסע מיצקע אויפֿ'ן קאָפּ — צו דער פּלאַזשע.

אַ זייגער 10 איז אַרלאָזאָ אין פֿולען קור־בּרען: די פּלאַזשע איז געפּאַקט, דאָס קליינוואַרג און אויך גרויסוואַרג רודערט אַרום, יעדער אויף אַ וואַ־סער־ראָווער, יעדער אין אַ קאַיאַק, מען בּאָדט זיך, שרייט, כּלופֿיעט זיך אין וואַסער און פֿון גלאַשניק רייסט זיך קיעפּורא אָן אויפֿהער. דאָס בּאָדען זיך אין ים איז זיכער זעהר געזונד. אַ'יסשטעלט דעם זינדיגען גוף צו די צוּבּערנדע שטראַלען פֿון דער זון — וואָס קאָן זיין בּעסער פֿאַר אונזערע אויסגעמאַטערטע אַנעמישע קערפּערס? אין קרינ'ץ, ציעכאָצינעק זיצט מען אין דער וואַנע און מען לאָזט נישט אַראָפּ די אויגען פֿון וואַנד־זייגער, מען זאָל חלילה נישט זיצען מיט אַ מינוט לענגער ווי דער דאָקטאָר האָט פֿערשריבּען. קיינעם וועט נישט איינפֿאַלען אפֿילו צו זיצען לענגער נאָר דער־פֿאַר ווייל עס איז איהם אנגענעהם דאָס זיצען אין וואַנער. און דאָ אין ים? אַריין און אַרויס, יעדער קוקט אויף אַ זייגער! דער ים איז בּרייט, ער ציהט צו זיך, מען שווימט, מען שפּילט זיך מיט פּילקעס, הוזשטאַוקעס אין וואַסער איז אויך נישט קיין בּבל, מען קלעהרט גאָרנישט וועגען דעם, אַז כּדי דאָס ים־וואַסער זאָל זיין נוצליך מוז עס ווערען מיט שכל אויסגענוצט — נאָר אַ קורצע צייט אין ים, הענכטענס 10—15 מינוט און נאָר איין מאָל טעגליך איז נישט נאָר גענוג נאָר טאַקע דאַמאָלס ווירקט עס אויפֿ'ן קערפּער, קרעפֿטיגט איהם, און די שפּעטערדיגע געהעריגע רעאַקציע פֿון גאַנצען אָרגאַניזם ווירקט־מיט אויפֿצופֿרישען דעם פֿער־מאַטערטען גוף, פֿערבּעסערען דעם וועקסעל־שטאָף און פֿערהאַרטעווען, קרעפֿטיגען אונזער נערווען־סיסטעם־ הייצט די פּלאַזשע!

דעם ערשטען טאָג דורכגעהענדיג צווישען די האַלבּ און גאַנץ פֿערשוואַרצטע אָבּגעבּרענטע גאָר גוט אויסגעגליזשירטע מענשען־מאַסען האָבּ איך געהאַט דעם איינדרוק פֿון אַ דערמאַטאָלאָגישער אָפּ־טיילונג: פּיגמענטאַציעס, הויט־ענטצינדונגען, געשווי־רען אָהן אַ צאָהל. זיצען אויף דער זון — איז טאַקי געזונד. אָבּער זיך בּרענען און בּראָטען, ליידען פֿון הויט־ענטצינדונגען, דרעשצעס, שלאָפֿ־לאָזיגקייט — דאָס איז שוין אַבּיסעל צופֿיל נישט די זון־בּעדער נאָר די לופֿט־בּעדער זענען דאָס וויכטיגסטע. ווען מיט 100 יאָהר צוריק האָט מען געפֿיעגט דעם ערפֿינדער פֿון הידראָפּאַטיע, דעם בּערהימטען פּריסניטץ, וואָס וועט ער מאַכען ווען ער וועט נישט האָבּען די מעגליכקייט צו בּאָדען זיינע פּאַציענטען אין וואַסער, האָט ער געענטפֿערט דאָס ער וועט זיי בּאָדען אין לופֿט, און ווירקליך: מיליאָנען הויט־עפֿנונגען (פּאָרי) בּענוצט אונזער הויט: דורך די דאָזיגע עפֿנונגען אָטעמט אונזער קערפּער, דאָס אַריינדרינגען אין קערפּער אויפֿ'ן דאָזיגען וועג פֿון ריינע פֿרישע ים־לופֿט וואָס איז רייך מיט יאָד, זאַלץ־שטאָפֿען איז פֿיל וויכטיגער ווי זיך לאָזען אָבּסמאַלע' דאָס פּנים

כּדי זיך שענער אָ[...] [...] אויסצובּרענען בּעשמירט מען זיך דיק מיט פֿ[...]רש דענע קרעמען — זיי שמערען אָבּער די הויט אין איהר וויכטיגער פֿיזיאָלאָגישער פֿונקציע — גוט צו אָטעמען. פֿון אַרלאָזאָ מאַכט מען שעהנע אויס־פֿלוגען מיט מאָטאָרובּקעס אָדער אויטאָבּוסען. איינע פֿון די שעהנסטע געגענדען איז יאַסטרזשעמבּיאַ גורא. עס פֿעהלט אויך נישט קיין אָנהענגער פֿון צאָפּאָט מיט זיין מאַגנעס — דער קאַסינאָ, אַז בּעסער, שענער און געזונטער איז צו ווייכען פֿון קאַזינאָ — איז זעלבּסטפֿערשטענדליך, אַרלאָזאָ אַליין מיט איהר פּרעכטיגער לאַגע, וואונדערבּאַ־רער לופֿט און שעהנע שפּאַצירען בּיים בּרעג ים — קאָן פֿולשטענדיג גענוגען.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 9-07[...]
ספּעציעל־אַרצט פֿאַר מענער - שוועכע־[...]
האַנדלונג און טעקסועלע בּעראַטונ[...]
נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פֿון 9—1 פֿאַרמיטאָג
פֿאַר אַרבּייטסלאָזע — לעגטיגונג[...]

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך.
12
כ"ד
מנחם אב תרצו

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.30
זון-אונטערגאנג 7.00

קיין ארץ-ישראל

גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.

אויספלוג קיין
יוגאסלאוויען און אונגארן

אויסלענדישע הנחה-און קורעציע-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.

פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
נעמט אן דאס איבערשיקען
פעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1918

(א) פון 1-טען סעפטעמבער ד. י. וועט אין פאליציייאיש-מיליטערישען ביורא אויף פיעטריק. 165 זיך אנהויבען די רעגיסטראציע פון די מיליטער-פליכטיגע, וואס זענען געבוירען אין יאהר 1918. צו דער רעגיסטראציע דארפען זיך צושטעלען אלע מאנסלייט, וואס זענען אין 1918 געבוירען אין לאדז. די בעטרעפענדע דארפען זיך פערזארגען מיט די נויטיגע דאקומענטען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: סאראווסקא-דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11-טער ליסטאפאד 15); ט. קאהלין (פילסודסקיע-גא 54), ה. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), י. כאנ-רזשינסקי (פיעטריקאווער 165), ע. מילער (פעטריקא-ווער 45), נ. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 56).

ענדעקישע וואנטוריסטען

וועלען סינפטיגע וואך געמשפט ווערן

דעם 20. ד. ח. וועט אין שטאט-געריכט פארקומען דער פראצעס געגען די ענדעקעס, וועלכע האבען אנימעלט אינספירירט דאס געשלעג אויף דער פערזאמלונג פון די סטרוזשעס אינ'ם „דאם לודאווי".

אויסערדעם ווערט געפיהרט א בעזונדערע אויסטארשונג ווענען צובערכען דעם צלם, וועלכער איז געשטאנען אויפ'ן פרעזידיום-טיש פון דער סטרוזשעס-פערזאמלונג. וועגען דעם וועט פארקו-מען א פראצעס געגען 2 וואנטוריסטען.

א רויבער פון דאמען-בייטלען

פערמשפט אויף 1 יאהר תפיסה

(א) דעם 4 יולי ד. י. האט מען אויפ'ן רוג ציגעל-גאס און פיעטריקאווער ביי לעניא טאפאר (ציגעל-גאס 33) ארויסגעריסען פון דער האנד א דאמען-טאש מיט געלד. די געליטענע האט אויפ-געהויבען אנ'אלארם, ארענק וואס דורכגעהער איז געלונגען תיכף נאכצולויפען און כאפען דעם רויבער. דער פערהאלטענער איז געווען דער 34-יעהריגער מאריאן קופטשיק, אהן א שטענדיגען וואוינארט.

נעכטען איז דער דאזיגער תכשיט פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר טורמע.

אפגעקאכט מיט א טאפ זודיג וואסער

(א) בעת א פאמיליארע אוואנטורע איז דורכ'ן אייגענעם ווייב אפגעבריהט געווארען מיט א טאפ זודיג וואסער דער 29-יעהריגער מיכאל ביערניק (סוליעיאווסקא 3).

ביערניק איז אהיימגעקומען טויט-שכור און האט דערצו נאך פערלאנגט פונ'ם ווייב, זי זאל איהם געבען נאך געלד, כדי ער זאל קענען „דער-גיסען", א דעגערווירטע, האט דאס ווייב איהם אפ-געקאכט מיט א טאפ הייס וואסער.

אין א שווערען צושטאנד איז ביערניק אפ-געפיהרט געווארען אין שפיטאל אריין.

לאדז איז ערווארטונג אויפ'ן גרויסען ווינטער-פדיון

(אג) די לאגע אויפ'ן לאדזער טעקסטיל-מארק איז איצט א אפווארטענדע. די פארבערייטונגען צו דער ווינטער-פראדוקציע זענען שוין פערענדיגט, אבער דער אייגענטליכער פדיון האט זיך נאך נישט אנגעהויבען. איבריגענס איז עס לויט דער מיינונג פון די פעראינטערעסירטע ספערען, נישט קיין אויסערגעוועהנליכע ערשיינונג, ווייל נארמאל איז נאך אין דעם חודש בכלל נישט פארהאן קיין ווינטער-פדיון. אין לויפענדען יאהר האט נאך גורם געווען צו דער פערשפעטיגונג פון די טראנזאקציעס דער פערשלעפטער שטרייק אין דער קאנפעקציע-אינדוסטריע.

צוליב די שוועריגקייטען מיט רויה-שטאפען איז נישט פראדוצירט געווארען קיין סך סחורות און וואהרשיינליך וועט דעריבער דער אנבאט זיין א קלענערער, ווי די נאכפראגע, וואס וועט נא-טירליך האבען א השפעה אויף די פרייזען. איצט זענען פארהאן די פרייזען פון די פראדוצענטען, דאס זענען פרייזען, וועלכע דער פראדוצענט האט אויסקאלקולירט אויפ'ן יסוד פון די געשטייגערטע פרייזען אויף רויה-שטאף און זיי זענען פון 10 ביז 15 פראצענט טייערער, ווי אין פערגאנגענעם יאהר. די שטייגערונג איז א רעזולטאט ערשטענס דערפון, וואס די פרייזען אויף רויה-שטאף זענען געשטיגען ביז 20 פראצענט און צווייטענס די סטאביליזאציע פון די ארבייטער-לויהנען און די פרייזען פון די אפרעטורען מילדערט עטוואס די שטייגערונג פון רויה-שטאף און אין רעזולטאט קומט אויס די קאלקולאציע א פרייזען-שטייגערונג אויף פערטיגע סחורות נאר ביז 15 פראצענט. עס דארף אבער בעטאנט ווערען, אז די דאזיגע פרייזען זענען נאך נישט פערפליכטענד. עס דעצידירט דא די פרייזען אויפ'ן מארק און זיי זענען אפהענגיג פון פערהעלטניש פון אנבאט צו דער נאכפראגע, פון דער קאנקורענץ צווישען די פראדוצענטען א. אז. וו.

געפעהרליכע באנדיטען, וועלכע שיצען זיך מיט... ארבייטסלאזיגקייט

אפכאפונגען פון באנדיטען-אנפאלען אין לאדזער אומגעגענד

(א) דעם 4 מערץ איז אין מלוכה'שען וואלד אין מאלענדא, לאדזער קרייז, אויסגעפיהרט גע-ווארען א בעוואפענטער רויב-אנפאל איבער'ן פויער איגנאצי קראמסקי און זיין טאכטער יאנדא, וועל-כע זענען אהיימגעפאהרען אין דארף זאפיובקא.

די באנדיטען האבען געצוואונגען דעם פויער מיט דער טאכטער, אז זיי זאלען מיט זיי מיטגעהן טיף אין וואלד אריין. דארט האבען די רויבער געפאדערט געלד. קראמסקי האט ביי זיך געהאט נאר 20 גראשען, ווייל דאס גאנצע איינגעלייזטע געלד האט ער אין שטאט אויסגעגעבען אויף לעבענס-מיטלען. צוליב דעם איז, אין באנדיט צו-געגאנגען צו קראמסקי'ס וואגען, ארונטערגענומען א זעקעל מיט 15 קילא צוקער, קאשע און אנדערע זאכען. אויעקגעהענדיג מיט דעם זאק, האבען די באנדיטען געדראהט דעם פויער און דער טאכטער מיט טויט, אויב זיי וועלען וועגען דעם רויב מעלדען דער פאליציי. פונדעסטוועגען איז דער פאליציי געמאלדען געווארען וועגען דעם רויב, און די זוכענישען זענען געווען אהן רעזולטאט.

אינצווישען איז אונטערגעקומען א ניי משא-ומתן פאר דיזעלבע באנדיטען. אין דער נאכט פון 19 מערץ זענען די ברידער ארנאלד און ערווין אייטער דורכ'ן וואלד אהיימגעגאנגען צו זיך אין דארף אריין. פלוצלינג איז זיי אנטקעגענגעקומען צוויי פערמאסקירטע בעוואפענטע באנדיטען, וועלכע האבען בעפוילען די ברידער אויפצוהויבען די הענד און מיט זיי מיטצוגעהן טיף אין וואלד אריין. דארט האבען די רויבער געהייסען די ברידער זיך אנידער-לעגען אויף דער ערד. אז זיי האבען זיך געגענ-געשטעלט, האבען די באנדיטען זיי אנידערגעווארפען מיט די קאלבעס פון די רעוואלווערען, זיי געבונדען הענד און פיס מיט שטריק, געבונ-דענערהייט ביי זיי צוגענומען פון די טאשען 200 זל. און זענען נעלם געווארען. די ברידער האבען איינציגווייז זיך בעפרייט פון די פענטעס און זע-נען ארויס אויפ'ן שאסע מיט'ן ציל צו געהן מעלדען דער פאליציי וועגען רויב-אנפאל. אויפ'ן שאסע האבען זיי בעמערקט אלאמען הונד און א זיך דערנעהנטערנדיגען אויטא, אין וועלכען עס איז געזעסען דער עלטערער פשאדאוניק ליטיק פון פעטריקאו. דעם פשאדאווניק איז געוועזען אויפ-פאלענד דער לאמער הונד. ער האט גענומען זוכען די סיבה, פאריואס דער הונד לאמט ביז... ער האט פערבלאנדזשעט אין נאהענטסטען דארף, וואו ר'האט זיך דערוואוסט, אז ביי א פויער האלטען זיך אויף 2 פערשוינדלעך, וועלכע פיהרען אויס אנפאלען אין דער אומגעגענד.

ס'איז דורכגעפירט געווארען א רעוויזיע אין דער כאטע פון פויער מילטשארעק, וואו דער לאמער הונד האט זיך דערפיהלט גאר היימיש. אויף מילטשארעק'ס בוידעם איז געפינען געווארען א שלאפענדיגער אין אנטועכץ דער 36-יאהריגער זענאן דאמבראווסקי, א לאדזשער פערברעכער. אין הויף האט מען געפינען דעם 25-יעהריגען לאדזשער שאפער זיגמונט באיאנאווסקי. ביי די חברה-לייט האט מען געפינען א שווארץ טיכעל און א שאל מיט אויסגעשניטענע לעכער אויף אויגען, זיי אויך זייטריכעס, ברעכשטאנגען און ענליכע כלי-זיין.

מילטשארעק מיט זיינע ביידע סובלאקאטארען זענען ארעסטירט געווארען.

נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען ביידע באנדיטען. אין די פערברעכענס האבען זיי זיך נישט מודה געווען. זיי האבען זיך פערענטפערט, אז זיי זענען געקומען אין דארף אריין זוכען ארבייט. מיט די זייטריכעס האבען זיי זיך פערזיכערט אין פאל, אויב זיי וועלען נישט בעקומען קיין ארבייט. דאן וועלטען זיי דורכגעפיהרט א רייהע גנבות.

צום פראצעס זענען ארויסגערופען געווארען 29 עדות.

ווי אזוי א מיידעל איז „געפאהרען" צו איהר חתן קיין א"י

2 עמיגראציע-שווינדלער זענען דערפאר פערמשפט געווארען

(א) פריילין מרים סטעפענסאן פון פ"א-וו.-גאס 16 האט אין מערץ ה. י. געמאכט בעמיהונגען צו פאהרען קיין ארץ-ישראל, וואו עס געפינט זיך שוין איהר חתן. אז דאס פאהרען איז איהר נישט לייכט אנגעקומען, האט זי זיך ענטשלאסען צו שמוגלען קיין א"י. צו דעם צוועק האט זי זיך פער-שטענדיגט מיט איינעם הענוך כענטשינסקי, וועל-כער האט געזאגט, אז ער קען זיך מיט א מאטראז פון דער שיף „פאלאניא", וועלכער וועט פאר א געהעריגער בעלוינונג מסכים זיין זי אריבער-צושמוגלען קיין פאלעסטינע. כענטשינסקי האט דאס פריילין געפיהרט אין דער וואוינונג פון דעם דאזיגען שיף-מענש, א געוויסען אנטאני גזשע-לאק, פון לימאנאווסקיעגא 6. סטעפענסאן האט גזשעלאק'ן געטראפען אין שטוב טאקע אין א מאט-אזען-מונדיר און קוקענדיג אויף דעם דאזיגען מונדיר האט זי איהם אנגעטר'ס 600 זל. אין דער האפנונג, אז א ליאדע טאג וועט זי קענען עולה-זיין.

פערשטעהט זיך, אז די „יאזדע" איז נישט צו-שטאנד-געקומען און כענטשינסקי צוזאמען מיט גזשעלאק'ן זענען ווי אין וואסער אריין. אז מרים סטעפענסאן האט דעם ענין איבערגעגעבען דער פאליציי, זענען ביידע חברה-לייט ארעסטירט גע-ווארען.

נעכטען זענען ביידע געזעסען אויף דער בע-שולדיגונגס-באנק אונטער דעם פאריואורף, אז זיי זענען בעגאנגען אנ'עמיגראציע-שווינדעל. אין רע-זולטאט איז גזשעלאק פערמשפט געווארען אויף א יאהר און כענטשינסקי אויף א האלב יאהר תפיסה.

*

א שלאפנדיגער מענש איז א ברענענדיגער סטאדאלע

2 גרויסע דארפס-שרפות

(א) אין דארף איגנאצאוו איז אויסגעבראכען א שרפה, בעת וועלכער דער 21-יעהריגער אנדזשע קושמירעק האט בעקומען שווערע בראנד-וואונדען, קושמירעק איז גראד געשלאפען אין דער סטאדאלע וועלכע איז ארומגעכאפט געווארען פון די פלאמען, לעבעדיגערהייט זענען פערברענט געווארען 6 פערד קיה און חזירים.

אויך אין דארף פראבאשטשעוויצע איז אויס-געבראכען א שרפה, פון וועלכער עס איינגאנצען פערניכטעט געווארען די גאנצע ווירטשאפט ווי אויך דאס וואוינהויז פון אנטאנינא סטעגלינסקא.

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל-ארצט פאר הויט-,געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוואכע

האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פיעטריקאווער 161 טעל. 245-21
פון 11 פריה ביז 3 בייטאג און פון 7 ביז 9 אווענד
זונטאג פון 8—1 בייטאג.
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אווענד

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער.

לעצטע גאסטשפילען פון

פסח'קע בורשטיין

מיט'ן אנטייל פון באדיא קארעני און יעקב פישער.

היינט, מיטוואך, 9.15 אווענט

דאס יונגעל פון בראדוויי

(THE BRODWAY BOY)

מיט א געקליבענעם אנסאמבל פון די בעסטע ארטיסט. כוחות. דיר. דוד בייגעלמאן.

אכטונג: דאס טעאטער איז ספעציעל ווענטילירט.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

צוויי ארבייטער פערשאטען

אונטער אנ'איינגעפאלענער פאבריקס-מויער

(א) אין דער פאבריק פון דער אקציען-געזעלשאפט מארקוס קאן אויף לאנקאווא 5 איז נעכטען נאכמיטאג פארגעקומען א קאטאסטראפע בעת'ן פונאנדערנעמען אנ'אלטע פאבריקס-געביידע, אין וועלכער עס האט זיך געפינען די מאשינען-אפטיילונג.

בעת'ן איינלייגען די מויער איז א וואנד צוזאמען מיט א טייל פון דער רושטאוואניע איינ-געפאלען און פערשאטען די צוויי ארבייטער וואצ-לאוו ווערעשקע (שרודמיעסקא 74) און סטאניסלאוו זשעלינסקי (שרודמיעסקא 65).

עס איז תיכף אלארמירט געווארען די גיכע הילף און אינצווישען האבען אונצעהליגע פאב-ריקס-ארבייטער אונפערזוימט זיך נעווארפען אין דער ארבייט, כדי ארויסצוראטעווען פון אונטער דער חורבה די צוויי פערשאטענע ארבייטער.

דער ארויסגערופענער דאקטאר האט ביי ווע-רעשקע'ן פעסטגעשטעלט א צובראכענעם חוט-השדרה און פיל וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער. אויך זשעלינסקי איז שווער פערוואונדעט געווא-רען. ווערעשקע איז אין א האפנונגסלאזען צו-שטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא.

אויפ'ן ארט פון דער פאסירונג איז די מאכט ארגאנען צוגעטרעטען פיהרען אנ'אויספארשונג וועגען די סיבות פון דעם פאל.

שטרייקן

(א) אין יאַלפּערט'ס ציגעל־פאַבריק אין סטרי־קאָוו איז, ווי בעוואוסט, מיט דריי וואָכן צוריק אויסגעבראָכן אַן אָקופּאַציע - שטרייק פון 120 אַרבייטער.

נעכטן זענען פון לאָדז אַרויסגעפאָהרן אַר־בייטער־דעלעגאַטן, כדי צו דערפיהרן צו אַ ליק־ווידאַציע פון שטרייק.

* * *

אין דער זאָקען־פאַבריק „שאַניעוואָ" אויף בזשאָזאָוואַ 5 איז מיט אַ וואָך צוריק אויסגעבראָכן אַ שטרייק צוליב דעם, וואָס מען האָט בעזייטיגט אַני־אַרבייטערין, וועלכע האָט בעליידיגט דעם פאַבריקס־לייטער. לערך 100 אַרבייטער אָקופּירען די פאַבריק די גאַנצע צייט. די פּרובען צו ליקווידירען דעם שטרייק האָבען זיך ביז איצט נישט איינגעגעבען.

* * *

צוליב'ן צונעהמען אַ נייעם אַרבייטער איז אויס גערבראָכען אַ שטרייק אין דער פירמע ד. גוראַלסקי (פּאָמאָרסקאַ 38).

* * *

צוליב דיזעלבע סיבות איז אויסגעבראָכען אַ אָקופּאַציע־שטרייק אין דער פירמע „אַפּרעס" (שעיוגאַ 15). אַ דאַנק דער אינטערווענץ פון פאַב־ריקס־פאָרשטעהער, זענען די אַרבייטער צוריק צו־געטרעטען צו זייערע בעשעפטיגונגען.

איינברוך אין קינדערמאַנ'ס פּאַלאַץ

(א) דער סטרוזש פון דעם נייעם זיך־בויענדען הויז אויף גדאַנסקאַ 116 האָט עהערנעכטען ביי־נאַכט בעמערקט פערדעכטיגע שפורען אויפ'ן דאַך, וואָס פיהרען צום שכנות'דיגען פּאַלאַץ, וועלכער געהערט צום פאַבריקאַנט יוליוש קינדערמאַן. וועגען דעם האָט ער מודיע געווען דער פּאָליציי, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אַז דורכ'ן דאַך פון נייעם הויז האָבען איינברעכער זיך אַריינבעקומען אין קינדערמאַנ'ס פּאַלאַץ, פון וואַנען זיי האָבען אַרויסגענומען פיל קאָסטבאַרע חפצים אין דער ווערט פון 15000 זל. די קינדערמאַנ'ס זענען נישט געווען אין לאָדז. ווערענדיג אינפאָרמירט וועגען איינברוך, זענען די קינדערמאַנ'ס נעכטען צוריקגעקומען קיין לאָדז.

צוליב דער טובה פון דער אויספאָרשונג ווערען די איינצעלהייטען געהאַלטען בסוד.

הייבט, דעם 12 אויגוסט
קומט צו פאָהרען קיין לאָדז און וועט אַמטירען
אין „אַרבּים" אויף פּיעטריקאָווער 65
פון 10 אַ זייגער פריה
א ספּעציעלער דעלעגאַט
פון אינטוריסט,
וועלכער וועט ערטיילען גענויע אינפאָרמאַציעס
אין אַנגעלעגענהייטען, וואָס זענען פאַרבונדען
מיט טוריסטיק קיין
ראַטען־פערבאַנד.
„אַרבּיס"
פּיעטריקאָווער 18 און 65
טעל. 249-40 און 101-01.

שוואַכערע טענדענץ אויפ'ן מאַרק פון באַנוועל־גאַרן

(אג) אויפ'ן לאָדזער מאַרק פון באַנוועל־גאַרן איז די טענדענץ די לעצטע טעג געווען אַ שוואַכערע. דער אומזאַץ פון באַנוועל־גאַרן איז פערהעלטנישמעסיג געווען אַ גרויסער, די נאָכ־פראַגע איז אָבער געווען אַ זעהר קליינע. אַז זי קען בכלל נישט קומען אין בעטראַכט. טראַנזאַקציעס זענען געמאַכט געוואָרען אויף נישטיגע סומען און דאָס אויך אין אויסנאַהם־פעלען.

לויט דער מיינונג פון די פּראָינטערעסירטע קרייזען, ערקלערט זיך דער איצטיגער מאַנגעל אין נאָכפראַגע דערמיט, וואָס מען ערוואַרט אַ ווייטער־דיגע רעדוקציע פון די פרייזען, און דאָס וועט אהן שום ספק גורם זיין אַ ווייטערדיגע אָפּשוואַ־כונג פון דער טעבדענץ.

אויב עס האַנדעלט זיך וועגען די פרייזען אויף באַנוועל־גאַרן, זענען זיי אין איצטיגען מאָ־מענט שווער פעסטצושטעלען צוליב דעם, וואָס עס זענען כמעט נישט געמאַכט געוואָרען קיין טראַנ־זאַקציעס. עס זענען אויך לעצטענס עטוואָס גע־מילדערט געוואָרען די קויפס־בעדינגונגען. אויב ביז־איצט האָבען די פּראָדוצענטען פערלאַנגט דורכאויס מזומן, נעהמען זיי שוין לעצטענס פון קליענטען גיכער וועקסלען אָבער נישט לענגער ווי אויף דריי חדשים.

ווייטערדיגע שטרייטען מיט די לאָדזער סטרוזשעס

(א) זינט די אויסערגעוועהנליכע שידס־קאָ־מיסיע האָט אָנגענומען איהר בעשלוס און אויף דעם סמך איז געשלאָסען געוואָרען דער קאָלעקטיווער אָפּמאַך צווישען די סטרוזשעס מיט די הויז אייגענ־טימער, ענטשטעהען צווישען די סטרוזשעס־פּראַיי־נען און די ווירטסלייט, אָפטע שטרייטען.

לעצטענס האָט די לאַגע זיך ווידער פערער־גערט צוליב דעם, וואָס די סטרוזשעס ווערען מאַ־סענווייז געקינדיגט, די פּראַיינען פון די סטרוזשעס האָבען אונטערגענומען אַנ'אַקציע, וועלכע האָט געהאַט אַ ווירקונג אויף אַזויפיל, אויף וויפיל אַ טייל ווירטסלייט האָט צוריקגעצויגען די קינדי־גונגען.

אין פּראַיין „פּראַצאַ" איז נעכטען ווידער פאָרגעקומען אַ בעראַטונג מיט'ן ציל צוזאַמירען די אַרבייטס־בעדינגונגען פון די סטרוזשעס, עס איז בעשלאָסען געוואָרען נעגעצוווירקען דער פערער־גערונג פון די בעדינגונגען. ביי וועלכע די לאָד־זער סטרוזשעס אַרבייטען ביז היינט, עס איז אויך געבליבען אונטערצונעמען אַנ'אַקציע, אַז ביי נייע אנגאַזשירטע סטרוזשעס זאָל נישט גענומען ווערען קיין „אָפּטרעט־געלד".

שאָסעע לאָדז — טאָמאַשאָוו

וועט אַספאַלטירט ווערען

ביז איצט זענען אויף די דאָזיגע אַרבייטען בעגראָבען געוואָרן 5 מיליאָן זל.

(א) ווי בעקאַנט, בויט מען שוין אַ לענגערע צייט דעם שאָסעע לאָדז—טאָמאַשאָוו. די פירמע קאַ־טע־בע, וועלכע האָט זיך אונטערגענומען די דורכפיהרונג פון דער אַרבייט, האָט שוין געמאַכט פערשידענע עקספּערימענטען פון בויען דעם שאָסעע. די פירמע האָט שוין געפּרובט גיסען וועג־פאָסטען פון סמאָלע, פון פעלד־שטיינער, אָבער אַלץ קומט אַרויס צרה'דיג.

די אויפזיכטס־מאַכט האָט איצט זיך פער־אינטערעסירט מיט דעם ענין און ס'איז געבליבען דעם דערמאָנטען שאָסעע צו אַספאַלטירען.

עס איז ווערט צו דערמאָנען, אַז צו בויען דעם שאָסעע איז שוין אַסיגנירט געוואָרען דריט־האַלבען מיליאָן זל. חוץ דעם האָבען די פריהער־דיגע עקספּערימענטען פון בויען דעם שאָסעע אויך שוין אַפּגעקאָסט דריטהאַלבען מיליאָן זל.

דאָס אַספאַלטירען דעם שאָסעע וועט איצט ווידער קאָסטען 5 מיליאָן זל. די בעפעלקערונג ווינשט זיך אָבער אַ שאָסעע פון גראַניט־קלעצלעך.

דער גנב מיט'ן גרעפישען נאָמען

איז צוליב אַ ראַדיאָ־אַפּאַראַט אַריינגעפאַלען אויף 2 יאָהר

(א) גזשעגאָזש סאַפּיעכאַ, דער יונגערמאַן מיט'ן גרעפישען פּויליש נאָמען איז. טראָץ זיין יונגען עלטער—ער איז סך־הכל אַלט בלויז 22 יאָהר שוין מעהרערע מאָל געווען בעשטראָפט פאַר גנבות.

דעם 30. יולי ד. י. האָט סאַפּיעכאַ וועלכער איז געווען אַנ'איינגעהער ביי דוד לובסקי'ס דינסט (פּילסודסקי גאַס 50), געשיקט די דינסט נאָך בראַנ־פען און בלייבענדיג אַליין זיך „דערבאַרעמט" איבער לובסקי'ס ראַדיאָ־אַפּאַראַט און איבער אַ רייהע אַנ־דערע זאַכען און איז נעלם־געוואָרען, צום גליק איז ער בעמערקט געוואָרען פון'ם הויז־וועכטער וועמען ער איז פאָרגעקומען פערדעכטיג, וועלכער האָט איהם פערהאַלטען און צוריקגעפיהרט אין הויף אַריין.

מילא, אַז ער איז אַרעסטירט געוואָרען, איז פערשטענדליך אפילו פאַר סאַפּיעכאַן גופא, נאָר די 2 יאָהר תפיסה פאַר דער נישט צושטאַנד־גע־קומענער גנבה, וואָס ער האָט נעכטען אַריינגעכאַפּט, דורכ'ן שטאָט־געריכט, שמעקען איהם געוויס נישט.

טעאַטער ראָזמאַיטאָשטשי האָט „געברענט"

נעכטיגע גרויסע פייערלעשער איבונגען

נאָכ'ן פערענדיגען דעם אינסטרוקטאָ[ר]־קורס ביי די פייערלעשער האָבען זיך נעכטען [...] געהויבען די גרויסע איבונגען פון די פייערלעש[ער]

ארום 6 אַ זייגער אין אָוונט זענען אַ[...] אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער אַרויסגערו[פען] געוואָרען צו „אַ שׂרפה" וועלכע איז „אויסגעבראָכ[ען]" אין טעאַטער ראָזמאַיטאָשטשי.

פערשטעהט זיך, אַז קיין שום שׂרפה [...] דאָרט נישט אויסגעבראָכען און דער טעאַטער־בנין איז נאָר גענומען געוואָרען אַלס אָביעקט פאַר [די] איבונגען.

מיט דער אַקציע האָט אָנגעפיהרט דער ק[אָ]מענדאַנט פון די פייערלעשער, די איבונגען זענ[ען] אויסגעפאַלען זעהר אימפּאָזאַנט און האָבען אַרוי[ס]געוויזען פיל געשיקטקייט, פערשטעהט זיך, [אַז] דער טעאַטער־בנין, וואו ס'שפּילט די טרופּע [...] פּסחקע בורשטיין איז חלילה גאָרנישט געשעה[ן].

אָפּגעבראָכען אַ זייפען־זידעריי

(א) אין דער זייף־פאַבריק פון דוד ווידאַוו[...] אויף מרדכי־גבאי'ס גאַס 13 איז אין דער נ[אַכט] לעצטער נאַכט אויסגעבראָכען אַ שׂרפה, דאָס פייער איז ענטשטאַנען אין דער קוואַר־אָפּטיילונג פון די זייפען־זידעריי, וועלכע איז טיילווייז געבויט [...] האָלץ.

אַנטרעפענדיג אויף לייכט־ברענענדיגען מ[אַ]טעריאַל האָבען די פלאַמען גיך זיך פערשפּר[ייט] און אַזוי ארום בעדראָהט אויך די שכנות'דיגע [...] געבער'ס פון דער זייף־פאַבריק.

צו דער רעטונגס־אַקציע זענען אָנגעקומ[ען] די באַלוטער פייערלעשער, וועלכע עס איז געלו[נ]גען לערך 4 פאַרטאַגס איינצולעשען די שׂרפה.

די גאַנצע געביידע פון דער זייפען־זידער[יי] די אינערליכע איינריכטונגען ווי אויך אַ סך ראָה־מאַטעריאַלען זענען פערניכטעט געוואָרען, די ס[יבה] פון דער שׂרפה איז געווען אַ דעפעקט פון קוימ[ען].

שטאָט־טעאַטער שרודמיעסקאַ [...] טעלעפאָן 101-16
היינט, מיטוואָך, 9.15 אָוונט
די צווייטע פּרעמיער[ע]
מיט אידאַ
קאַמינסקאַ
און איהר אַנסאַמבל
מוטערשאַפט
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון שטאָט־טעאַטער

ה. אַקערמאַן

ער און זיינע פרויען

ראָמאַן פון ייִדיש'ן לעבען

5

„איך קוש דיך טויזענד מאָל אין דיינע זיסע ליפּען און דיינע ליכטיגע אויגען און דיין שעהנער צורה אויך האָף, אַז דו וועסט אויף מיר רחמנות האָבען און מיר ענטפערען, ווייל איך קען נישט איינשטעהן ביי דער אַרבייט מיט אַ רו'יגען קאָפּ, נישט הערענדיג קיין ענטפער פון דיר. שרייב מיר אַן ענטפער און איך וועל דיר באַלד אַרויס־שיקען אַ שיפס־קאַרטע מיט רייזע הוצאות און וועל צעהלען יעדע רגע, איך זאָל שוין בעדאַרפען פאָהרען קיין קעסעל־גאַרדען דיך אַרונטערצונעמען פון שיף.

„אַדיע, מיין טייערסטע, מיין ליבסטע,

„דיין אייביג ליבענדער,"

יאָסעל.

„וועלכער טראַכט שטענדיג פון דיר און קען דיך נישט פערגעסען."

וועו סערקע האָט איבערגעלייענט דעם בריף האָט זי געוואָלט אַזוי שרייען, אַז די גאַנצע וועלט זאָל זיך צונויפלויפען, אָבער וואָס פאַר אַ ווערט האָט דאַן געהאַט געשרייען אַנטקעגען דעם וואָס זי האָט געפיהלט אין איהר פערוואונדעטע האַרץ?

זי האָט אין איהרע געדאַנקען געזוכט אַזעלכע ווערטער, וואָס זי זאָל זיי זאָגען דער שטיפמוטער, וואָס די ווערטער זאָלען פאַלען ווי פער'סמ'טע פיילען אין איהר האַרץ... אָבער וואָס זענען ווערטער אַנטקעגען דעם גרויסען און טיפען וועהטאָג וואָס סערקע האָט דאַן געפיהלט.

וואָס זאָל זי זאָגען דער שטיפמוטער דערפאַר? אַז זי איז געמיין? אַז זי איז פאַלש? אַז זי האָט נישט קיין מענשליך האַרץ? אַז זי איז אַ בעסטיע אין מענשען געשטאַלט?

זאָלטען אָבער די אַלע ווערטער נאָך אַלץ נישט געווען גענוג איבערצוגעבען אַ צעהנט־חלק פון דעם וואָס סערקע האָט געפיהלט איהר צו זאָגען? האָט זי זיך אָנגעטועט אין חופּה־קלייד אַנידער געוואָרפען אויפ'ן בעט און האָט אַ שלוכצענדיגע אויסגעבראָכען אין אַ יאָמערליך געוויין...

אַ פּאָר שעה איז זי אַזוי געלעגען אין בעט און האָט געכליפּעט. — אין ליפּנער טייכעל איז נישט געווען אַזוי פיל וואַסער ווי פיל סערקע האָט דאַן פערגאָסען טרעהרען און האָט בעוויינט איהרע יונגע יאָהר...

זי האָט דעם בריף אַלע מאָל גענומען צו איהרע אויגען איהם לייענען, אָבער די טרעהרען האָבען איהר פערשטעלט איהרע אויגען און די אותיות האָבען פאַר איהר געטאַנצט, און זי האָט קוים געקאָנט איבערלייענען אָפּגעהאַקטע ווערטער:

— מיין הויכגעשעצטע... מיין טייערע... האָב אויף מיר רחמנות... איך קוש דיך טויזענד מאָל אין דיינע זיסע ליפּען... אין דיינע ליכטיגע אוי־גען...

ווען סערקע'ס פאָטער איז אָנגעקומען פון גאַס און ער האָט זי געטראָפען וויינען, איז ער צו איהר צוגעגאַנגען צום בעט און האָט זי גענומען גלעטען:

— נו, נו, גענוג וויינען טאָכטער מיינע — מיינסט אויף אַן אמת, אַז אַ כלה דאַרף אויסוויינען אַלע טרעהרען פון דער וועלט? אַלע זאָגט איהר אַזוי... די מאַמע דיינע, דיר צו לענגערע יאָהר, איז אויך אַזוי געווען... זי האָט אויך געהאַלטען אין איין וויינען פאַר דער חתונה...

— הער אויף וויינען, טאָכטער מיינע... דו צע־רייסט מיר מיין האַרץ.

— וועסט אם ירצה השם זיין גליקליך מיט דיין בעשערטען און איך וועל אַן דיר דערלעבען צו זעהן אַ סך נחת.

— הלואי וואָלט נאָך איצטער געלעבט די מאַ־מע דיינע, און זי וואָלט געזעהען וואָס פאַר אַ לייטי־שען חתן דו נעמסט...

ווען סערקע האָט דערפיהלט ווי איהר פאָטער גלעט זי און רעדט צו איהר אַזעלכע רייד, האָט זי נאָך שטאַרקער זיך צעוויינט:

— טאַטע, האָט סערקע אַ וויינענדיגע געזאָגט צום פאָטער — ס'איז מיר אַזוי שלעכט, אַז ס'איז צו מיר גאָר נישטאָ קיין פּאָר.

אָבער דער פאָטער איהרער האָט זי געטרייסט:

— רעדסט ווי אַ קינד, טאָכטער מיינע, ביי יעדער כלה מיידעל פאַר דער חופּה וויינט דאָס האַרץ, אָבער נישט־קשה, וועסט דיר אויסבעטען ביי גאָט מיט דיינע טרעהרען אַ סך גליק...

— טאַטע, איך וויל נישט געהען צו דער חופּה — האָט סערקע איצט געיאָמערט און זי האָט זיך געטוליעט צום פאָטער...

דער שוחט האָט נישט געוואוסט וועגען יאָסעל'ס בריף, נאָר ער האָט געמיינט, אַז סערקע וויינט פשוט אַזוי ווי געוועהנליך, אַ יונגע מיידעל איידער זי געהט חתונה האָבען, און דערפאַר האָט ער צו איהר גערעדט אַזעלכע רייד:

— וואָס רעדסטו אַזעלכע רייד? די מאַמע דיינע בעט שוין דאָרט גאָט פאַר דיר און פאַר דיין חתן, אַז איהר זאָלט געהען יאָין אַ מזל'דיגער שעה צו דער חופּה, עס זאָל אייך זיין גוט... איהר זאָלט זיך ליב האָבען ביידע...

און דער שוחט האָט אַליין נישט געפיהלט ווי פון זיינע אויגען רינען אַרונטער טרעהרען...

סערקע איז געוועזען אַזוי דערשלאָגען, אַז זי האָט נישט געוואוסט צי זי לעבט צי זי איז טויט, און דער מאַרך איהרער איז איינגעהילט געוואָרען ווי אין אַ טשאַד...

— נו, סערקעניו, ס'ווערט באַלד שפּעט, בעדאַרפסט נאָך געהען אויפ'ן בית־עולם בעטען דיין מאַמען צו דער חופּה — די ווייבער וואַרטען שוין אויף דיר.

איז סערקע געגאַנגען ווי אַ גולם, און האָט גאָרנישט געפיהלט...

דער קברן אויפ'ן ליפּנער בית־עולם האָט שוין געזעהען אַ סך כלות יתומות קומען אין טאָג פון זייער חופּה אויף די קברים פון זייערע פאַר־שטאָרבענע עלטערן, אָבער אַזאַ דערשלאָגענע כלה אַזאַ דער'הרג'עטע, האָט ער נאָך נישט געזעהן.

— — — — — — — — —

ווען סערקע איז אַרונטערגעקומען פון בית עולם איז שוין געווען שפּעט און מען האָט זיך שוין געגרייט צו דער חופּה.

די כלי זמר האָבען שוין געשפּילט און פאַר[ש]פּ האָבען געטאַנצט. מ'האָט סערקען געפיהרט [צום] באַדעקענס און דער בדחן האָט זי בעזינגען...

דער בדחן האָט זי בעזונגען, פון וואָס די ווי[י]בער און מיידלעך, וואָס זענען געשטאַנען אַר[ום], האָבען יאָמערליך געוויינט, נאָר סערקע איז געז[ע]סען ווי אַ טויבע און ווי אַ שטומע און ווי אַבל[...]דע, זי האָט גאָרנישט געהערט... גאָר נישט בעטראַכט און גאָר נישט געזאָגט...

— — — — — — — — —

ווען מ'האָט סערקען מיט נתנ'ען צוריקגעפיה[רט] אין זייער בעזונדער צימער האָבען נאָך די כ[לי] זמר געשפּילט, געקרימפּעלט, און די שטעקען [...] ההימעל האָבען זיך שוין אָנגעהויבען לעשען...

די שטערען האָבען זיך געלאָשען אָפּשר דע[ר]פאַר, וואָס ס'איז שוין געווען נאָהענט צו טאָג און אָפּשר גאָר אויף סערקע'ס מזל?..

קאַפּיטעל דריי

דאָס חדר, אין וועלכען מ'האָט אַריינגעפיהר[ט] די חתן־כלה האָט זיך געפונען אין אַ בעזונדער[ער] שטוב אויפ'ן הויף, דאָס איז געווען אַנ'אַלטע שט[וב] וואָס איז דעם שוחט איבערגעבליבען בירושה [פון] זיין ווייב'ס עלטערן.

דאָס איז געווען אַ ברייטס, גאָר אַ טונקעל[ע] די פענסטער זענען געווען פערהאַנגען מיט שווע[רע] פאָרהאַנגען און די ווענט בעהאַנגען [...] קילעמ[ער] אויף וועלכע ס'זענען ווי לעבעדיג געווען אויסג[ע]מאָלט פייגעל. בלומען און דער ים...

אינמיטען צימער איז געשטאַנען אַ שווער מא[...] סיזן בעט מיט אַ סך קלאָר בעטגעוואַנט, [...] האַרט לעדערנע פאָטעלען זענען געשטאַנען אין די ווינקל[ען] פון צימער און אין אַ ווינקעל איז געשטאַנען [אַ] הילצערנער בופעט פול אָנגעשטעלט מיט לייכטע[ר] טעלער, גלאַזוואַרג — און אַ מעשענער סאַמאָוואַ[ר]

(פאָרטזעצונג קומט)

■ פארק ■ העלענאוו!
שבת, דעם 15-טען און זונטאג, דעם 16-טען אויגוסט
דורכפאהרענדיג פוילן נאך זייער קאלאסאלן סוקצעס אין פאריז, לאנדאן, וועלן אויפטרעטן די בארימטע שווימער
דוד זיידערמאן חנה לערנער
— און —
וו. גאדיק
2 גראנדיעזע פאלקס-קאנצערטען 2
וויאזוי אין בעסטער זינגער פון דער יוד. בינע מיט איטאלי פון בעוואוסטען קאנפעראנסיער
ווי אויך דער ערשטער יודישער רעוועלערסען-כאר אין פוילן. ס'ווערט געגעבען 25 שלאגערס אין איין אווענט.
א ים פערגעניגען ווי חסידיש, נגידיש, פמזריש. פרייזען: אולגאווע בילעטען 54 גר. ביי דער קאסע פון העלענאוו 80 גר. ביים קלאוויר: פרל. בלאכובנא

נפטר געווארען דער אדעסער רב

דעם פארגאנגענעם פרייטאג, י"ט מנ"א איז אין לאדז נפטר געווארען הרב הגאון ר' יצחק העליר זצ"ל דער געוו. אדעסער רב, און איז דעם אייגענעם טאג צו קבורה געקומען. דעם נפטר האט בעגלייט א גרויסער עולם. אויפ'ן בית-עולם האט איהם מספיד געווען הרב סגל. דער הספד האט געמאכט א גרויסען רושם. דער נפטר איז ביי אונז אין שטאט געווען גוט בעקאנט אלס גרויסער למדן און דרשן, מיט זיינע דרשות האט ער שטארק אויסגענומען ביי אלע צוהערערס. די לעצטע צייט האט זיך דער נפטר געפינען אין א שווערער לאגע און עס האבען איהם ארויסגעהאלפען זיינע בעקאנטע פון וואלינער שוהל א. ד. ג.

דער נפטר האט איבערגעלאזען עטליכע חבורים. ס'איז איבערגעבליבען אן אלמנה און ס'וואלט געווען א יושר, אז די גוטע פריינד זאלען זיך ווייטער מיט איהר פעראינטערעסירען.

ת.נ.צ.ב.ה.

דער ראדאשיצער רבי קומט די צווייטע וואך נאך לאדז אויף קבר-אבות.

דער ראדאשיצער רבי הרה"צ ר' ישראל יוסף פינקלער שליט"א, וואוינט דעם זומער אין „ווישניאווא" אויף זומער-וואוינונג צוליב דעם געזונד-צושטאנד, האט דער רבי שליט"א געמוזט אהיימפאהרען אויף עטליכע וואכען קיין ראדאשיץ, לויט'ן פערלאנג פון דער ראדאשיצער יודישער קהלה. דער רבי קומט דאנערשטאג פריה אום 9 א זייגער צוריק פון ראדאשיץ קיין ווישניאווא. דעם רבי'ן גרייטען זיך צו ביי דער באהן מקבל פנים צו זיין א גרויסער עולם ראדאשיצער חסידים.

גרויסע פערזאמלונג פון „בונד" אין „פילהארמאניע"

מאנטאג אין אוונט איז פארגעקומען די ערשטע גרויסע וואהל-פערזאמלונג פון „בונד" אין פילהארמאניע. געקומען זענען 1500 מאן. אויף דער פערזאמלונג זענען צוגעלאזען געווארען נאר פארטיי-מיטגלידער, צוקונפטיסטען און איינגעלאדענע פארטיי - סימפאטיקער.

נאך דעם ווי דער פארזיצער, ה' אפרים זעלמאנאוויטש עפענט די פערזאמלונג מיט א קורצער טרויער-רעדע, געווידמעט דער ערשטער יאהרצייט פונם פערשטארבענעם פיהרער פון „בונד", יוסף כמורנער, בעקומט א ווארט דער געוו. ראטמאן ה' סערגעי נוטקעוויטש. דער רעדנער גיט אפ אנ'אויספיהרליכען בעריכט וועגען די אונטערהאנדלונגען, וואס דער לאדזער קאמיטעט פון „בונד" האט געפיהרט מיט דער פ. פ. ס., מיט דער מינדערהייט פון די פראפ. קלאסען-פעראיינען און לינקע פ. צ. וועגען שאפען א אייניהייטליכע אינטערנאציאנאלע ליסטע צו די איצטיגע שטאט-ראט-וואהלען.

באלד פון אנהויב פון די אונטערהאנדלונגען זאגט דער רעדנער, האט זיך די פ. פ. ס. קאטעגאריש אפגעזאגט פון אנ'אייניהייטליכען בלאק מיט'ן „בונד", ארויסגייענדיג פון שטאנדפונקט, אז ביי דער איצטיגער אנטיסעמיטישער העצע, וואס ס'פיהרט די ענדעציע און ביי די אנטיסעמיטישע שטימונגען, וואס הערשען אויף דער פוילישער גאס, איז ווינשענסווערט ארויסצורייסען פון די ענדעקעס דעם אנטיסעמיטישען ארגומענט, אז נאר יודען זענען סאציאליסטען.

זיי מיינען, אז דערמיט וועלען זיי בעווייזען, אז די יודישע ארבייטער קעמפען אויף דער יודישער גאס געגען זייער בירגערטום און רעאקציע.

די אונטערהאנדלונגען זענען דאן געפיהרט געווארען צווישען דער מינדערהייט פון פראפ. פעראיינען מיט'ן „בונד" וועגען שאפען אויף דער יודישער ארבייטער-גאס אנ'אייניהייטליכע ליסטע, וועלכע זאל רעפרעזענטירען אלע אידעאישע ריכטונגען, די אונטערהאנדלונגען זענען שוין געווען כמעט ווי פערענדיגט און עס האט טאקי געזאלט געשאפען ווערען אזא אייניהייטליכע ליסטע פון יודישע ארבייטער. אבער אין דער לעצטער מינוט האט די מינדערהייט פון די פראפ. פעראיינען נ־ט־שטעלט א קאטעגארישען בעדינג, אז אויף דער יודישער ארבייטער-ליסטע זאלען פיגורירען אויך פוילישע ארבייטער. דער „בונד" האט דאן ערקלערט, אז פון דער ערשטער מינוט אן קעמפט ער פאר אנ'אינטערנאציאנאלער ליסטע פון יודישע און פוילישע ארבייטער. דער „בונד" איז שטענדיג גרייט אנטיילצונעהמען אין א'א בלאק. דעריבער שלאגט דער „בונד" פאר איין בעדינג — עס זאלען ארויסגעשטעלט ווערען פוילישע און יודישע קאנדידאטען צוזאמען, אבער דאס זאל זיין די אייגציגע אינטערנאציאנאלע ליסטע.

די פעראיינס-מינדערהייט האט דעם פארשלאג אפגעווארפען און דערמיט ארופגעריסען די מעגליכקייט פון אנ'אייניהייטליכער ארויסטרעטונג פון יודישע און פוילישע ארבייטער און ממולא האבען זיי אויך אראפגעריסען אזא אייניהייטליכען בלאק אויף דער יודישער ארבייטער-גאס.

מיט די לינקע פ. צ. זענען די אונטערהאנדלונגען נישט איבערגעריסען. עס איז פאר זיי רעזערווירט ערטער אין וואהל-קאמיטעט און אין עקזעקוטיוו. איז די נאהענטסטע טעג דארפען זיי געבען א תשובה.

אלס צווייטער רעדנער טרעט ארויס דער געוו. ראטמאן ה' ש. מולמאן. ער גיט א פאליטישע אפשאצונג פון דער איצטיגער וואהל-קאמפאניע און ענטוויקעלט די וואהל-לאזונגען פון „בונד".

עס רעדט נאך דער פארשטעהער פון יוגענט-בונד „צוקונפט" ה' פאוו.

צום סוף ווערט איינשטימיג אנגענומען אנ'ענטשפרעכענדע רעזאלוציע.

אין א צווייטער רעזאלוציע ווערט איבערגעשיקט א גרוס די העלדישע שפאנישע ארבייטער.

דערמיט ווערט די פערזאמלונג פערענדיגט.

וועלכע דאקומענטען דארף מען, כדי אנגענומען צו ווערען אין די פאך-ערגענצונגס-שולען?

דער פעראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה האט שוין ביטנצטיילס, אז אלע יוגענדליכע אין עלטער פון 15 יאהר, וואס זענען בעשעפטיגט אין האנדעל, אינדוסטריע אדער מלאכה זענען מחויב צו בעזוכען די פאך-ערגענצונגס-שולען, וואס עקזיסטירען אין זייער שטאט. מען נישט צופאסען זיך צו דער דאזיגער בעשטימונג פון געזעץ, דראהט א שטראף די מייסטערס, ביי וועלכע די יוגענדליכע זענען בעשעפטיגט. די יוגענדליכע גופא ווערען שפעטער נישט צוגעלאזט צום געזעלען-עקזאמען. די איינשרייבונגען אין די פאך-ערגענצונגס-שולען דויערט סך-הכל 2 וואכען פון 25-טען אויגוסט ביז'ן 5-טען סעפטעמבער).

מען מאר. אלזא, נישט פערשפעטיגען דעם טערמין. כדי אויסצומיידען שטראפען און אנדערע אומאנגענעמליכקייטען, כדי אנגענומען צו ווערען אין די פאך-ערגענצונגס-שולען מוז מען ביילעגען א געהעריג אויסגעפילטע ביטע צו דער ליטונג פון דער שול, ווי אויך א צייגניש פונ'ם מייסטער, ביי וועלכען מען איז בעשעפטיגט.

נעגויערע אויפקלערונגען, ווי אויך געהעריגע פארמולארען פון ביטעס, ערטיילט אומזיסט דער פעראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון דער יודישער מלאכה אין ווארשע (גייעצקא 8) ווי אויך אלע ארטיגע קאמיטעטען אויף דער פראווינץ. (י. ט. א.)

א ביכעל וועגען געבורטען-רעגולירונג

עס איז ערשינען א בוך פון ד"ר מיכאל גערשון (צווייטע אויפלאגע). עס איז כדאי, אז אלע וועלכע אינטערעסירען זיך מיט די פראגען פון סאציאל - עקאנאמישען, סאציאל - היגיענישען און אייגעניש'ען שטאנדפונקט, זאלען זיך בעקענען מיט דעם ביכעל, ארומרעדענדיג אלע מיטלען, וועלכע זאלען דערפיהרען צו געבורטען - רעגולירונג, ווייזט דער אויטאר אן אויך זיין נייע מיטעל, וועלכעס עס זאל זיין לויט דעם מחבר'ס מיינונג, דאס זיכערסטע און געזונדסטע.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

גרויסער ערפאלג פון „דאס יונגעל פון בראדוויי" מיט פסח'קע בורשטיין אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

די אפערעטע „דאס יונגעל פון בראדוויי", וואס ווערט איצט געשפילט אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" מיט'ן אמעריקאנער סטאר פסח'קע בורשטיין אין דער הויפט-ראל, האט א גרויסען ערפאלג.

די אפערעטע „דאס יונגעל פון בראדוויי" פערמאגט א שפאנענדען אינהאלט, א סך הומאריסטישע סצענעס, אדורכגעפלאכטען מיט דער סאטירע און האט א שפע פון מוזיק, פון אריגינעלער יודישע מוזיק, יודיש-חסידישע נגינה.

היינט 9.15 אווענט „דאס יונגעל פון בראדוויי".

— פסח'קע בורשטיין אויף ווישניאווא גורע פאר „נותן לחם"

ווילענדיג אנטקעגענקומען דעם „נותן לחם" אין זיין שווערער לאגע, אין וועלכער ער געפינט זיך צוליב דעם גרויסען דעפיציט פון דער זומער-קאלאניע האט דער בעריהמטער ארטיסט, פסח'קע בורשטיין נעכטען געמאלדען דער פערוואלטונג, אז ער גיט א פריהמארגען אין געזונדהייטס-פארק אויף ווישניאווא-גורע לטובת דער אינסטיטוציע.

צוזאמען מיט בורשטיינען וועט אויך ארויסטרעטען דער בעליבטער כאראקטער - קאמיקער יעקב פישער. דער פריהמארגען וועט פארקומען היינטיגען זונטאג, דעם 16-טען אויגוסט 12 א זייגער פריה אין געזונדהייטס-פארק אויף ווישניאווא גורא.

ראדיא - פראגראם

מיטוואך, דעם 12-טען אויגוסט

6 מארגען-ליד, 6.03 פליטען, 6.23 איינציגע אונפארמאציעס, 6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק 7.20 מארגען-ציטונג, 11 מיטאג-קאנצערט, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 פאפורי פון דער אפערעטע „עווא", 12.13 מיטאג-ציטונג, 12.23 מוזיק פון טשעכאטשינעק, 3.27 בערזע, 3.30 ווירטשאפט. 3.45 אודיציע פאר קינדער, 4.15 סאליסטען - קאנצערט (פידעל און געזאנג), 5 קאנצערט פון זאלאגישען גארטען, 5.50 אנעקדאטען, 6.15 פליטען, 6.25 רעקלאמע - קאנצערט, 6.50 אקטועלער שמועס, 8 בעריהמטע סימפאניעס, 8.30 דער מיקראפאן איבער דער פראווינץ, 8.45 אווענד-ציטונג, 9 שאפען-קאנצערט, 9.30 שטימונגס-לידער, 10.30 פליטען, 10.35 שלאגער-מוזיק (פליטען).

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20.

KINO TEATR
MIRAŻ
[illegible]
היינט און פאלג. טעג!
פון גרויסען דאפעלטען פראגראם
— I —
דאס הויז № 56
לעבענס-דראמע. — אין דער הויפט-ראל
KAY FRANCIS
— II —
„קאריאקא"
אין דער הויפט-ראלע
DOLORES DEL RIO
אנהויב 4.30 נאכמיטאג.

ר. מלאך
דאן-דאמינגא
ראמאן

142

ווען אנדערער איך דיין ארט מוט־אויף כאטש א צעהנט־חלק פון דעם, וואס דו האסט אויפגעטון, וואלט עס א וועלט געקלונגען. אזוי וואס? אז די אליין פערנעמסט נישט וואס דו ביסט און האסט נישט קיין כח דיך אויפצוהויבען און שטייגען.

ווייטער איז אלץ הוילער שווינדעל און בעטרוג. איך ווייס פון אלץ. דאקטאר ריא מאטאראזא האט דיך, פונקט ווי דעם גאנצען בראזיליאנער פאלק, פערלאזט. אפשר וועט ער עפעס אין דער שטיל, אבער מיט דיר האט ער זיך נישט געדארפט צעשיידען. מיט זיין וויסען האט ער דיך געדארפט אנטרינקען, אפשר וואלט עפעס געווען.

איך ווייס, אז דו ביסט אומגליקליך געבוירען געווארען, אז ביי אנדערע אומשטענדען וואלסטו געווען א שטאלץ פאר די, מיט וועמען דו וואלסט געארבייט; אזוי, צוליב דיין אומוויסענהייט און רויהקייט, ווערסטו פערלאשען, נאך איידער דאס פייער צעפלאקערט זיך איבער דיר.

דעריבער, לויט מיין מיינונג, דן. הער־אויף צו לאזען זיך פערמישען אין די פערשידענע קאשעס, וואס זענען נישט פאר דיר. אויב דו ביסט געבוירען געווארען עפעס אויפצוטון. וועט עס נישט אפגעווישט ווערען פון דיר, וועסטו עס דערגרייכען, ווען דו וועסט רייף ווערען, ווען דו וועסט צייטיג ווערען. דער־וייל צעשפליטער זיך נישט, צעשרויף נישט דיין גבורה אויף פיצלעך, נעם זיך אין די הענט אריין.

דאניע האט נישט פערשטאנען גענוי די אלע ווערטער, וואס דער ליטוואק האט דא גערעדט בדרך־מליצה און בדרך־משל. ער האט אבער געפיהלט, אז דער ליטוואק נעמט איהם איצט אן ביי דער האנד און ווי א פאטער א קינד פיהרט ער איהם ארויף אויף דעם גלייכען וועג. ער האט זיך איבערגעפרעגט:

— וואס זאל איך טאן?

דער ליטוואק האט אויפגעהעלט פון דאניעס פראגע. ער האט געזעהען א סימן, אז עס האלט מיט איהם אויף א דרך. ער האט געאיילט מיט זיין ענטפער, און דער ענטפער איז ארויסגעקומען האלב און אפגעשטיקעלט, ער האט געמוזט זיך איינצוהאלטען, איינהאלטען זיך אליין ווי א צעגאלאפירט פערד.

ער איז געווארען רוהיגער און גערעדט אויפגעקלערטער:

— קודם־כל מוז אלץ אריבערגיין, עס מוז אפגעטריבט ווערען די טראפענס אין די, וואס זענען פערבליבען, דו מוזט זיך ווייקען אין אזא זאלץ, אז דער ארום דיר זאל אפגעגעסען ווערען, דו מוזט זיין אליין, דו מוזט זיין דו און נישט עמיץ אנדערש, זיך נישט רעשען און נישט הכען אזוינס, וואס דיר איז פרעמד און ווייט, דיין אייגען שטיל לעבען מוזטו בויען. ביסט נישט קיין קינד, כאטש קינדיש זענען אלע דיינע מעשים. שיק נאך איהר, נאך יענער, וואס דו האסט מיט איהר גענומען חופה און קידושין. זי איז דיין ווייב, און אז זי בעגעהרט דיך, האסטו גארנישט זיך צו ווארפען. אנדערע אויף דיין ארט, דא, אין פערשאלטענעם, געבענשטען לאנד, וואלטען זיך גליקלעך געשעצט, זיי זאלען אזוי האלטען... מען זוכט ארום מיידלעך, ווי מיט ליכט, חתונה צו האבען... דו ווייסט עס, און נישט יעדער קען עס דערגרייכען.

דאניע האט איבערגעחזרט זיין פראגע, אבער שוין מיט אנ'אנדער בעדייטונג:

— און וואס זאל איך טון?

האט דער ליטוואק שוין פערשטאנען, אז אין דעם ווארט בויערט זיך אנ'אנדער שאלה, א טיפערע, — האט ער זי פערענטפערט:

— איך ווייס, וואס דו מיינסט: — פרנסה. אוודאי ווסטו דאך נישט זיין קיין פעדלער, עס זענען דא גענוג אהן דיר. און עפעס אנדערש האסטו שוין געפרובט. איז מיין עצה, אז דו זאלסט פאהרען אין קואטרא אירמאנאס, דארט, וואו עס ווערט איצט געבויט און איבערגעבויט א יודיש לעבען, א לעבען, וואס וועט אויפציהען מיט שטאלץ די פאהן פון דער יודישער איינוואוינערשאפט אין בראזיליע: קאלאניזאציע! פונקט אזא שטאלץ וועלען מיר זיין דא אין בראזיליע, ווי די יודען אין ארגענטינע. אויף יעדער טענה, אז מיר זענען פאראזיטען, וועלען מיר ענטפערען מיט אונזערע יודישע פויערים!

דער ליטוואק האט געוואוסט, אז ווייט פון דאנען, אין די וויסטענישען פון צופיסנס ביי די וועלדער פון מאסא גראסא, גייט־אויף דער יודישער רעיון אין זיין פארנעהם. יודישע קאלאניזאציע אין בראזיליע! פאר איהם איז עס געווען א אידעאל, צוריקצווארפען די בעשולדיגונג פון דער געזעלשאפט אין פנים אריין, אז יודען פערנעהמען זיך נאר מיט פעדלעריי. ער האט געוואלט בעווייזען, אז יודען זענען פעהיג צו לאנדווירטשאפט און קאלאניזאציע ער האט געוואוסט, אז די ניט זענען צו הארט אייניקנאקען מיט די ציין, אז ווען ער וואלט דעמאלט געשטאנען ביים רודער, וואלט ער נישט געקויפט און געלאזט קויפען קיין ערד אין קואטרא אירמאנאס, אז דא, אין פרוכטבארען באדען פון פאראנא, אז פון דאנען וואלט אויפגעגאנגען דער ליכטיגער שם פון יודישער מיה פאר בראזיליע. אבער מען האט איהם נישט געפרעגט און מיט זיין דעה וואלט מען זיך נישט גערעכענט, דעריבער איז ער אריינגעטאטען אין דער „ביק"א", וואס די „יק"א" האט געגרינדעט. ער האט געוואוסט, אז די „יק"א" איז א פרעמדער און ווייטער באגריף פאר די יודען אין בראזיליע, אז די „יק"א" מיינט, זי איז געקומען צום אנהייב און ס'וועט איהר געלונגען איינצושטעלען אזא סדר, אזא ארדנונג ווי זי האט און ווי איהר געפעלט! עס איז געווען פאר איהם ווי א הייליגע אויפגאבע דווקא מיטצואַרבייטען אין דער „ביורא", כדי צו שטיין אויף דער וואך, נישט צו לאזען, עס זאל איינגעשלונגען ווערען דאס דערגרייכטע אפילו, וואס איז נאך נישט דערגרייכט, ווארום פאר איהם איז געווען קלאר, אז די „יק"א" וויל קריגען דעם טאן דא, אין בראזיליע, נישט בלויז אויף דער טעריטאריע פון איהרע קאלאניעס, נאר אויך אין די שטעט. ער האט געוואוסט, אז די ארגאניזירטע סיסטעם פון „פאריז" וועט נישט איינשלינגען דאס יודישע לעבען, נאר וועט עס צודעקען ווי מיט א שווערען בארג, אז די געזעלשאפט שטייט נאך ביים אנהייב און רייסעריען צוליב פיצלעך פראגען פערנעמען א הארבען און גרויסען ארט. פונקט ווי דא אין קוריטיבא, איז אזוי ערגעץ אנדערש. אז דער גרויסער בנין, וואס בויט זיך שטייט אויף א פונדאמענט פון פערדארטע צווייגען, און קוים וועט זיך די „יק"א" אונטערשפארען, וועט זיין שווער ארויסצוקריכען, וועט איינפלוט און מאכט גיין געפארט.

מען האט איהם בעשולדיגט אין מיטארבייט מיט דער „יק"א". איהם האט עס נישט געארט. עס איז פאר איהם געווען א אידעאל און א פראקטישער צוועק נישט פאר אייגענע נוצען. צוליב דעם וואס דער הויפט־בעאמטער האט זיך אין איהם אנפערטרויט, האט ער אויסגעמיטען פאלשע בוידאונגען. דערביי איז ער נישט געגאנגען מיט הינטער וועגעלעך אדער דיפלאמאטישע גענגעלעך. ער האט געוויזען, געווארענט, פארויסגעזאגט און אויסגעפיהרט.

דער ליטוואק האט דעמאלט אויפגעוויקעלט פאר דאניען דעם גאנצען פלאן, אז ער זאל זיך באזעצען און קאלאניזירען אין קואטרא אירמאנאס, אז מיט זיין שטארקייט און אויסדויער וועט ער טון א סך גוטס אי זיך, אי דער קאלאניע און במילא וועט עס שוין זיין א טובה פאר'ן יודישען פאלק, וועט ער שוין האבען אזוי־ארום דערגרייכט זיינע פערלאנגען, און דאס אומרוהיגע בלוט צו מעשים, אויפטואונגען וועט זיין איינגעשטילט און בערוהיגט.

(פארטזעצונג קומט)

ניש מעהר און נישט וועניגער

3800 זל. האנאראר פאדערט א לאדזער פאר שרייבן אנ'ארטיקעל

(א) אי' די היגע האנדווערקער-קרייזן האט ארויסגערופען א שטארקע פעראינטערעסירונג דער פראצעס, וואס ווערט פארפיהרט דורכ'ן דירעקטאר פון לאדזער האנדווערקער-אינסטיטוט, ה' דעמבאווסקי געגען די מיטגלידער פון לאדזער קריסטליכע שניידער-צעך.

דיר. דעמבאווסקי ווייזט אן אין דער אנקלאגע, אז אין סוף 1933 האט דער לאדזער שניידער-צעך ; רויסגעגעבען א געדענק-בוך פון צעך, וואס איז זיך פונאנדערגעגאנגען אין 1000 עקזעמפלארען. פאר דעם דאזיגען בוך האט דיר. דעמבאווסקי אנגעשריבען אנ'ארטיקעל, וואס איז געווען בעשטימט אויסשליסליך פאר'ן אנגעוויזענעם געדענק-בוך, אבער נישט קיין שום אנדערע פובליקאציע. נישט קוקענדיג דערויף האט דער שניידער-צעך דעם זעלביגען ארטיקעל איבערגעדרוקט אין א ספעציעלער אויסגאבע אין פריהער-אויס' נישט פערשטענדיגט זיך מיט'ן מחבר וועגען האנאראר. פאר'ן פערגוואלדיגען די אויטאר-רעכט פאדערט דיר. דעמבאווסקי ענטשעדיגונג אין דער הויך פון 3.800 זל.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

דעוויזען:

האלאנד — — — —	361.00
לאנדאן — — —	26.70
ניו-יארק (קאבעל) — — —	531,00
פאריז — — — —	35,01
פראג — — — —	21,96
ציריך — — — —	173,30

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי — — —	97.00
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע	63,50
3 „ „ II. — —	62.00
4 „ דאלארובקע — — —	47 30
7— „ סטאביליזאציע — —	47.00
5— „ ווארשאווער — —	53 00
5— לאדזער — — —	48,00

די שפאנישע געשעהענישען

אין דער פראנצויזישער פרעסע

(ענדע פון דער 4־טער זייט)

זי האט בלויז איין ציל: „די פערטיידיגונג פון דער רעפובליקאנישער ארדענונג און רעספעקט פון פריוואט אייגענטום.

א קאמוניסטישע דעפוטאטין, וועלכע איז גוט בעקאנט איצט פון איהר פראכטפולען רעוואלוציאנערען שוואונג, די „פאסיא נארא", האט פרעציזירט די שטעלונג פון איהר פארטיי: „די קאמוניסטישע פארטיי איז שפאניען — האט זי דעקלארירט, — איז איינגאנצען ענטשלאסען צו פערטיידיגען די דעמאקראטישע רעפובליק. מיר מאכען איצט דורך די דעמאקראטישע רעוואלוציע, וועלכע איז אין פראנקרייך שוין פארגעקומען מיט הונדערט יאהר צוריק.

אבער די רעכטע ווילען נישט הערען פון קיין שום העלפען שפאניען. אין „פיגארא" שרייבט וולאדימיר ד'ארמעסאן:

די, וועלכע וואלטען געוואלט, אז פראנקרייך זאל ארויסשטעקען א האנד איגם פייער, און וועלכע פעררופען זיך אויף אונזערע פרינציפען פון פרייהייט, כדי צוצוגרייטען א מעהר אדער ווייניג בעהאלטענע אינטערווענץ, גיבען זיך גיבער נישט אפ קיין רעכנונג פון דעם, וואס עס וואלט בעדייטעט א שפאנישער בירגער-קריג מיט אונזערע פראנצויזישע מיטלען? — יא, פראנקרייך איז א לאנד פון פרייהייט און איז שטאלץ דערמיט, דעריבער מאקע דארפען מיר נישט קאמפראמיטירען אט די גרויסע נאציאנאלע ווערטן אונזערע אין פוילע זאכען.

לויזער, גליטשט זיך אייראפא פון טאג אויף טאג אלץ מעהר צום עקסטרעמיזם. א שטורעם פון אידעאלאגיעס פערשלעפט זי בסדר. אויב אייראפא וועט אין בסדר פארטזעצען אויף דעם וועג און וועט פון צייט צו צייט נישט פערהאמעווען זיך אביסעל, וואוהין וועלען מיר דערגרייכען? — עס ווילט זיך פשוט אפילו נישט פארשטעלען זיך....

י. סקי

Dr. med. H. LUBICZ

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגע ניאנא 7 (פריהער 43). טעלעפאן 41-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8-10. 12-2 און 5-8 אווענר

הייגט אויז פאלג. טעג!

„הייראט אויפ'ן שיידע-וועג"

Kay FRANCIS, Georg BRENT גרויס מייסטערווערק אין די הויפט-ראלען:

פל.1 109 זל. פל.2 85 גר. באלקאן 54 גר.

קלאנג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

Dr. med. A. Banasz

כירורג - אוראלאג

האט זיך איבערגעצויגען אויף Piotrkowska 121, tel. 139-88.

נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען

שערפיען 37 בענעדיקטא 6.

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

לעטשניצע

פאר וועבערישע-קראנקע

מוננער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרויי-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.

א בעראטונג 3 זל.

N. Singer

Zachodnia 36, tel. 229 90

Rutynowany

BUCHALTER-BILANSISTA

prowadzi księgi handlowe wszystk systemów z gwarancją za uznanie. Organizuje, Rewiduje, Bilansuje.

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.

וועגעריש-קראנקע, מעגערשוואכע און הויט-קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע

אין טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

וויכטיג פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס). פאראליזישע, ביין-שווינדזוכט, פלאטפים און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן בריך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.

פאר הויקערס ספעציעלע גארסעטען און גלייכהאלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפים ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען.

געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי-שטרימף לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט

ספעצ. ארטאפעד

א. פעטריקעוויטש, לאדז

9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא

אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

הריינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס, ווערט אויסגעלערנט. גוט שרייבן א יודיש בריף אין פערלויף פון א חודש און דעם, וואס קאן גארנישט. די עלטער שפילט קיין ראלע. די פרייזען זענען ביליג. אלעע 1-טער מאי 4, ביי ליפשיץ.

Zaginiony został weksel na Zł ...— wystawca J. Fuks, Warszawa, ... Szwarcberg, pł. 20/X—36. Zwrócić ... za wynagrodzeniem do Szmanicza, Południowa 8, tel. 164-39. — Weksel zostaje unieważniony.

A. Mansfeld, Aleje 1-go Maja 9 zgubił kwit kaucyjny na zł. 15.— wyd. przez Elektrownię Łódzką za Nr. 42009 dn. 29/III—1927.

Zaginiony został kwit inkasowy Zł. 265.— pł. 15/XI—36 r. na imię Watsztajn, wyd. przez Bank Kupiecko-Kredytowy. Kwit unieważnia się.

צו פערקויפען ברעט און מאטעריאל, האלץ אויפ'ן פלאץ רוג סאלנא און ..., נאצנא. ביליגע פרייזען.

דאס ביליגסטע

יודישע אפטיק-געשעפט

„OPTICUM"

פיעטריקאווער 28 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, פאנטאזיע בינירטע גלעזער, טערמאמעטערס

אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.

פ'ווערן אויך אויסגעפיהרט זעטטעל, רעצעפטען פינקטליך און ריעל. — געדענקט די אדרעס. עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

פרייע פאסטענס

איך זוך א שניידער-געזעלען צו בעשטעלטע ארבייט. — צו ערפאהרען פאביאניצער שאסע 18 ביי ליווי.

ראקאלען

א צימער פאר א טובלאקטאר איז פון זאפארט איבערצוגעבען. צו ערפאהרען פאלודניאווא 25, ו. 32.

צו פערמיטען א לאקאל פאר א פעראיין, א קבוץ און 3 קעלערס אויף אונטערקעס אדער הערינג אויף 500 פאס. ביים ווירט 11, ליסטאפאד 43

איבערצוגעבען א צימער מיט א קיך אויף א געשעפט, ביי טענצער, נאוואמיעסקא 5

פערשידענעס

א פרייליין זוכט א יונגערמאן, וועלכער האט א סערטיפיקאט און קען מיטנעהמען מיט זיך א פרוי קיין ארץ ישראל. געגען בעלוינונג. אפערטען אין אדמינ. אונטער „Palestine"

כ'וועל אננעהמען א פערטרעטונג אין טריקאטאזש-בראנזשע, אלס רייזענדער אויף וואהלין און לובלינער וואיעוואדזטווע. אפערטען טעל.: ביכער 100.53.

א שטריק-מאשין 10/80 אין גוטען צושטאנד וויל איך קויפען. אפערטען אין אדמינ. אונטער „J. B."

צו פערקויפען א גומי = מאשין, אבערלאק און א פיגיע-מאשין אין בעסטען צושטאנד, ביי א. לאנדוי, אגראדאווע 9.

DR. MED.

G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Traugutta 12, tel. 175-10

נעמט אן פון 11—2 און פון 5—830 אוו.

אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

אויפפאדערונג.

דעם 20/I האט צו מיר טעלעפאנירט ה' טרייסטמאן, אז ער וויל עלעדיגען דעם סכסוך, וואס איך האב מיט זעלבאי, איך האב אזהם איינגערעדעט, מיינענדיג, אז דער ענין וועט וואס גיכער ערלעדיגט ווערען, אזוי ווי די זאך איז שוין פערשלעפט געווארען ביז היינט, צוליב דעם אין פארגעקומען פיל כתירות ביי זיינע טענות, האב איך אויפגעאדערט ה' טרייסטמאן דורי אין ראבינאט און איז נישט געקומען, פארדער איך איהם אויף, אזוי ווי ער וויל נישט געבען קיין סטטיושן און זיך נישט רעכענען מיט מיין כורר, אז ער זאל דעם ענין א ב"ד של שלשה איבערגעבען, אז נישט, בין איך נישט פעראנטווארטליך פאר די ח"טערדיגעפאלגען. מיט אכטונג א. ליפסק, נאוואמיעסקא 21.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH

R. Frydwald

Piłsudskiego 69, tel. 190-48

עמפפעהלט

סאדעוואסער און לעמאנאד

וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

DR.

N. Zausmer

PIOTRKOWSKA 25,

tel. 109-07.

POWRÓCIŁ.

Dr. med.

B. Czaplicki

choroby uszu, nosa i gardła

powrócił

Piotrkowska 120, tel. 107-33.

12-1 i 5-7.

Dr. med.

M. JAKOBSON

כירורג

ביינער-כירורג=ספעציאליסט

D-ra Sterlinga 22

Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Lekarz Dentysta

Jakób Botwinik

נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אווענד אויף נארוטאוויטשא 13. —:— צוגענגליכע פרייזען פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

Lek.-Dentysta

Jakób Karmazyn

פאלודניאווא 2, טעל. 114-36

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 9—1 און פון 4—7 נאכמ.

Lekarz-Dentysta

N. KACZANOWSKI

נעהמט אן אין אמבולאטאריום פון דער געז. „לינת המשמורים"

פילסודסקיעגא 21, טעל. 242-55

אין די שעה'ן פון 9-11 פריה און פון 5—9 אווענד.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman

Czcionkami i druk ... „Naier Folksblat". Piotrkowska 21.